

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ν. ΓΟΥΔΗ

ΠΡΩΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ
ΠΡΩΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

XVII.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

(ΚΕΦ. Ι-XXV, XXXIII-XL)

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ'

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΣΤ' ΤΑΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΛΠ.

Τιμάται μετά τοῦ βιβλίου καὶ φόρου Ἐν. Δαν.	12.50
Τιμὴ λειανικῆς πωλήσεως	8.20
Ἄξια βιβλιοσσήμου	3.30
Φόρος Ἐν. Δαν.	1.—
Ἄριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας	$\frac{73379}{22\ 8.38}$

Ἄντίτυπα 2.000

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓ. Π. ΞΕΝΟΥ
9 - ΒΙΡΓΙΝΙΑΣ ΜΠΕΝΑΚΗ - 9
1938

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ν. ΓΟΥΔΗ

ΠΡΩΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ
ΠΡΩΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

XVII.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

(ΚΕΦ. Ι - XXV, XXXIII - XL)

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ'

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΣΤ' ΤΑΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΑΠ.

Ἀντίτυπα 2.000

*Handwritten signature*ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓ. Π. ΞΕΝΟΥ
9 - ΒΙΡΓΙΝΙΑΣ ΜΠΕΝΑΚΗ - 9
1938

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Κ. ΤΣΟΥΔΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

XXII

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΠΡΩΤΑΤΟΡΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

(ΚΦ. Ι-XXV. XXXIII-XXI)

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αθήναι 1932

ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΤΑΙΡΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ, ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ, ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ,
ΚΑΛΛΙΑΣ, ΚΡΙΤΙΑΣ, ΠΡΟΔΙΚΟΣ, ΙΠΠΙΑΣ.

1. ΕΤ. Πόθεν, ὦ Σώκρατες, φαίνεται; ἢ δήλα δὴ ὅτι ἀπὸ κυνηγεσίου τοῦ περὶ τὴν Ἀλκιβιάδου ὄραν; καὶ μὴν μοι καὶ πρόφην ἰδόντι καλὸς μὲν ἐφαίνετο ἀνὴρ ἔτι, ἀνὴρ μέντοι, ὦ Σώκρατες, ὡς γ' ἐν αὐτοῖς ἡμῖν εἰρησθαι, καὶ πάγωνος ἤδη ὑποπιμπλάμενος. 5

ΣΩ. Εἶτα τί τοῦτο; οὐ σὺ μέντοι Ὀμήρου ἐπαινέτης εἶ, ὃς ἔφη χαριεστάτην ἦβην εἶναι τοῦ ὑπηνήτου, ἦν νῦν Ἀλκιβιάδης ἔχει;

ΕΤ. Τί οὖν τὰ νῦν; ἢ παρ' ἐκείνου φαίνεται; καὶ πῶς πρὸς σὲ ὁ νεανίας διάκειται; 10

ΣΩ. Εὖ, ἔμοιγε ἔδοξεν, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ τῇ νῦν ἡμέρᾳ· καὶ γὰρ πολλὰ ὑπὲρ ἐμοῦ εἶπε, βοηθῶν ἐμοί, καὶ οὖν καὶ ἄρτι ἀπ' ἐκείνου ἔρχομαι. ἄτοπον μέντοι τί σοι ἐθέλω εἰπεῖν· παρόντος γὰρ ἐκείνου οὔτε προσεῖχον τὸν νοῦν ἐπελανθανόμην τε αὐτοῦ θαμά. | 15

ΕΤ. Καὶ τί ἂν γεγονὸς εἶη περὶ σὲ κάκεινον τοσοῦτον πρᾶγμα; οὐ γὰρ δήπου τινὶ καλλίονι ἐνέτυχες ἄλλῳ ἔν γε τῆδε τῇ πόλει.

ΣΩ. Καὶ πολὺ γε.

ΕΤ. Τί φῆς; ἀστῶ ἢ ξένῳ; 20

ΣΩ. Ξένῳ.

ΕΤ. Ποδαπῶ;

ΣΩ. Ἀβδηρίτη.

ΕΤ. Καὶ οὕτω καλὸς τις ὁ ξένος ἔδοξέν σοι εἶναι,
25 ὥστε τοῦ Κλεινίου υἱὸς καλλίων σοι φανῆναι;

ΣΩ. Πῶς δ' οὐ μέλλει, ὦ μακάριε, τὸ σοφώτατον
κάλλιον φαίνεσθαι;

ΕΤ. Ἄλλ' ἢ σοφῶ τινι ἡμῖν, ὦ Σώκρατες, ἐντυχὼν
πάρει;

30 ΣΩ. Σοφωτάτῳ μὲν οὖν δήπου τῶν γε νῦν, εἴ σοι
δοκεῖ σοφώτατος εἶναι Πρωταγόρας.

ΕΤ. ὦ τί λέγεις; Πρωταγόρας ἐπιδεδήμηκεν;

ΣΩ. Τρίτην γε ἤδη ἡμέραν.

ΕΤ. Καὶ ἄρτι ἄρα ἐκείνῳ συγγεγονὸς ἦκεις;

35 ΣΩ. Πάνυ γε πολλὰ καὶ εἰπὼν καὶ ἀκούσας. |

ΕΤ. Τί οὖν οὐ διηγῆσω ἡμῖν τὴν ξυνουσίαν, εἰ μὴ
σέ τι κωλύει, καθιζόμενος ἐνταυθί, ἔξαναστήσας τὸν
παῖδα τουτονί;

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν· καὶ χάριν γε εἶσομαι, ἐὰν ἀκούητε.

40 ΕΤ. Καὶ μὴν καὶ ἡμεῖς σοί, ἐὰν λέγῃς.

ΣΩ. Διπλῆ ἂν εἶη ἡ χάρις. ἀλλ' οὖν ἀκούετε. |

2. Τῆς παρελθούσης νυκτὸς ταυτησί, ἔτι βαθύος ὄρθρου, Ἰπποκράτης ὁ Ἀπολλοδώρου υἱός, Φάσωνος δὲ ἀδελφός, τὴν θύραν τῆ βακτηρίᾳ πάνυ σφόδρα ἔκρουε, καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ ἀνέφξέ τις, εὐθύς εἶσα ἦεν ἐπειγόμενος, καὶ τῆ φωνῇ μέγα λέγων, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἐγρήγορας ἢ καθεύδεις; καὶ ἐγὼ τὴν φωνὴν γνοὺς αὐτοῦ Ἰπποκράτης, ἔφην, οὗτος· μή τι νεώτερον ἀγγέλλεις; Οὐδέν γ', ἢ δ' ὅς, εἰ μὴ ἀγαθὰ γε. Εὖ ἂν λέγοις, ἦν δ' ἐγὼ ἔστι δὲ τί, καὶ τοῦ ἔνεκα τηνικάδε ἀφίκου; Πρωταγόρας, ἔφη, ἦκει, στὰς παρ' ἐμοί. Πρώην, ἔφην ἐγὼ σὺ δὲ ἄρτι πέπυσαι; Νὴ τοὺς θεοὺς, ἔφη, ἐσπέρας γε. καὶ ἅμα ἐπιψηλαφήσας τοῦ σκίμποδος ἐκαθέζετο παρὰ τοὺς πόδας μου, καὶ εἶπεν· Ἐσπέρας δῆτα, μάλα γε ὄψ' ἀφικόμενος ἐξ Οἰνός. ὁ γάρ τοι παῖς με ὁ Σάτυ-

5
10

ρος ἀπέδρα· καὶ δῆτα μέλλων σοι φράζειν, ὅτι διωξοί- 15
 μην αὐτόν, ὑπό τινος ἄλλου ἐπελαθόμεν· ἐπειδὴ δὲ ἤλ-
 θον καὶ δεδειπνηκότες ἡμεν καὶ ἐμέλλομεν ἀναπαύεσθαι,
 τότε μοι ἀδελφὸς λέγει, ὅτι ἦκει Πρωταγόρας· καὶ ἔτι
 μὲν ἐνεχείρησα εὐθύς παρὰ σὲ ἰέναι, ἔπειτά μοι λίαν
 πόρρω ἔδοξε τῶν νυκτῶν εἶναι· ἐπειδὴ δὲ τάχιστα με 20
 ἐκ τοῦ κόπου ὁ ὕπνος ἀνήκεν, εὐθύς ἀναστὰς οὕτω δεῦ-
 ρο ἐπορευόμεν. | καὶ ἐγὼ γινώσκων αὐτοῦ τὴν ἀν-
 δρείαν καὶ τὴν ποιήσιν, Τί οὖν σοι, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο ;
 μὴ τί σε ἀδικεῖ Πρωταγόρας; καὶ ὅς γελάσας, Νῆ
 τοὺς θεοὺς, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅτι γε μόνος ἐστὶ σοφός, 25
 ἐμὲ δὲ οὐ ποιεῖ. Ἄλλὰ ναὶ μὰ Δία, ἔφη ἐγώ, ἂν αὐτῷ
 διδῶς ἀργύριον καὶ πείθης ἐκεῖνον, ποιήσει καὶ σὲ σο-
 φόν. Εἰ γάρ, ἦ δ' ὅς, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, ἐν τούτῳ εἴη·
 ὥς οὐτ' ἂν τῶν ἐμῶν ἐπιλίπομι οὐδὲν οὔτε τῶν φίλων·
 ἀλλ' αὐτὰ ταῦτα καὶ νῦν ἦκω παρὰ σέ, ἵνα ὑπὲρ ἐμοῦ 30
 διαλεχθῆς αὐτῷ. ἐγὼ γάρ ἅμα μὲν καὶ νεώτερός εἰμι,
 ἅμα δὲ οὐδὲ ἐόρακα Πρωταγόραν πώποτε οὐδ' ἀκήκοα
 οὐδέν· ἔτι γὰρ παῖς ἦ, ὅτε τὸ πρότερον ἐπεδήμησεν·
 ἀλλὰ γάρ, ὦ Σώκρατες, πάντες τὸν ἄνδρα ἐπαινοῦσιν καὶ
 φασιν σοφώτατον εἶναι λέγειν· ἀλλὰ τί οὐ βαδίζομεν 35
 παρ' αὐτόν, ἵνα ἔνδον καταλάβωμεν; καταλύει δ', ὡς
 ἐγὼ ἤκουσα, παρὰ Καλλίᾳ τῷ Ἴπποκράτῳ· ἀλλ' ἴωμεν. |
 καὶ ἐγὼ εἶπον· Μῆπω γ', ὠγαθέ, ἐκεῖσε ἴωμεν, πρῶ γάρ
 ἐστίν, ἀλλὰ δεῦρο ἐξαναστῶμεν εἰς τὴν αὐλήν, καὶ περι-
 ιόντες αὐτοῦ διατρίψωμεν, ἕως ἂν φῶς γένηται· εἶτα 40
 ἴωμεν. καὶ γὰρ τὰ πολλὰ Πρωταγόρας ἔνδον διατρίβει,
 ὥστε, θάρρει, καταληψόμεθα αὐτόν, ὡς τὸ εἶκος, ἔν-
 δον. |

3. Μετὰ ταῦτα ἀναστάντες εἰς τὴν αὐλήν περιῆμεν·
 καὶ ἐγὼ ἀποπειρώμενος τοῦ Ἴπποκράτους τῆς ῥώμης
 διεσκόπουν αὐτόν καὶ ἠρώτων, Εἰπέ μοι, ἔφη ἐγώ, ὦ
 Ἴππόκρατες, παρὰ Πρωταγόραν νῦν ἐπιχειρεῖς ἰέναι,

5 ἀργύριον τελῶν ἐκείνῳ μισθὸν ὑπὲρ σεαυτοῦ, ὡς παρὰ
 τίνα ἀφιζόμενος καὶ τίς γενησόμενος; ὥσπερ ἂν εἰ
 ἐπενόεις παρὰ τὸν σαυτοῦ ὁμώνυμον ἐλθῶν Ἴπποκράτη
 τὸν Κῶνον, τὸν τῶν Ἀσκληπιαδῶν, ἀργύριον τελεῖν
 ὑπὲρ σαυτοῦ μισθὸν ἐκείνῳ, εἴ τις σε ἤρετο, Εἰπέ μοι,
 10 μέλλεις τελεῖν, ὃ Ἴππόκρατες, Ἴπποκράτει μισθὸν ὡς
 τίνι ὄντι; τί ἂν ἀπεκρίνω; Εἶπον ἄν, ἔφη, ὅτι ὡς ἰα-
 τρῷ. Ὡς τίς γενησόμενος; Ὡς ἰατρός, ἔφη. Εἰ δὲ παρὰ
 Πολύκλειτον τὸν Ἀργεῖον ἢ Φειδίαν τὸν Ἀθηναῖον
 ἐπενόεις ἀφικόμενος μισθὸν ὑπὲρ σαυτοῦ τελεῖν ἐκείνοις,
 15 εἴ τις σε ἤρετο· Τελεῖν τοῦτο τὸ ἀργύριον ὡς τίνι ὄντι
 ἐν νῶ ἔχεις Πολυκλείτῳ τε καὶ Φειδίᾳ; τί ἂν ἀπε-
 κρίνω; Εἶπον ἄν ὡς ἀγαλματοποιοῖς. Ὡς τίς δὲ γενη-
 σόμενος αὐτός; Δῆλον ὅτι ἀγαλματοποιός. | Εἶεν, ἦν δ'
 ἐγώ· παρὰ δὲ δὴ Πρωταγόραν νῦν ἀφικόμενοι ἐγώ τε
 20 καὶ σὺ ἀργύριον ἐκείνῳ μισθὸν ἐτοῖμοι ἐσόμεθα τελεῖν
 ὑπὲρ σοῦ, ἂν μὲν ἐξικνῆται τὰ ἡμέτερα χρήματα καὶ
 τούτοις πείθωμεν αὐτόν, εἰ δέ μή, καὶ τὰ τῶν φίλων
 προσαναλίσκοντες. εἰ οὖν τις ἡμᾶς περὶ ταῦτα οὕτω
 σφόδρα σπουδάζοντας ἔροιτο· Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες
 25 τε καὶ Ἴππόκρατες, ὡς τίνι ὄντι τῷ Πρωταγόρᾳ ἐν νῶ
 ἔχετε χρήματα τελεῖν; τί ἂν αὐτῷ ἀποκρυναίμεθα; τί
 ὄνομα ἄλλο γε λεγόμενον περὶ Πρωταγόρου ἀκούομεν,
 ὥσπερ περὶ Φειδίου ἀγαλματοποιὸν καὶ περὶ Ὀμήρου
 ποιητήν; τί τοιοῦτον περὶ Πρωταγόρου ἀκούομεν; Σο-
 30 φιστὴν δὴ τοι ὀνομάζουσί γε, ὦ Σώκρατες, τὸν ἄνδρα
 εἶναι, ἔφη. Ὡς σοφιστῆ ἄρα ἐρχόμεθα τελοῦντες τὰ χρή-
 ματα; Μάλιστα. Εἰ οὖν καὶ τοῦτό τις σε προσέροιτο·
 Αὐτὸς δὲ δὴ ὡς τίς γενησόμενος ἔρχει παρὰ τὸν Πρωτα-
 γόραν; καὶ ὅς εἶπεν ἐρυθριάσας—ἤδη γὰρ ὑπέφαινέν
 35 τι ἡμέρας, ὥστε καταφανῆ αὐτὸν γενέσθαι—Εἰ μὲν τι
 τοῖς ἔμπροσθεν ἔοικεν, δῆλον ὅτι σοφιστῆς γενησόμενος. |
 Σὺ δέ, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς θεῶν, οὐκ ἂν αἰσχύναιο εἰς τοὺς

Ἕλληνας σαυτὸν σοφιστὴν παρέχων; Νῆ τὸν Δία, ὃ Σώκρατες, εἴπερ γε ἅ διανοοῦμαι χρὴ λέγειν. | Ἄλλ' ἄρα, ὃ Ἰπλόκρατες, μὴ οὐ τοιαύτην ὑπολαμβάνεις σου τὴν 40 παρὰ Πρωταγόρου μάθησιν ἔσεσθαι, ἀλλ' οἵαπερ ἢ παρὰ τοῦ γραμματιστοῦ ἐγένετο καὶ κιθαριστοῦ καὶ παιδοτρίβου; τούτων γὰρ σὺ ἐκάστην οὐκ ἐπὶ τέχνῃ ἔμαθες, ὡς δημιουργὸς ἐσόμενος, ἀλλ' ἐπὶ παιδείᾳ, ὡς τὸν ιδιώτην καὶ τὸν ἐλεύθερον πρέπει. Πάνυ μὲν οὖν μοι δοκεῖ, ἔφη, 45 τοιαύτη μᾶλλον εἶναι ἢ παρὰ Πρωταγόρου μάθησις. |

4. Οἶσθα οὖν ὁ μέλλεις νῦν πράττειν, ἢ σε λανθάνει; ἦν δ' ἐγώ. Τοῦ πέρι; Ὅτι μέλλεις τὴν ψυχὴν τὴν σαυτοῦ παρασχεῖν θεραπεῦσαι ἀνδρί, ὡς φῆς, σοφιστῆ· ὃ 5 τι δέ ποτε ὁ σοφιστὴς ἐστίν, θαυμάζοιμ' ἂν εἰ οἶσθα. καίτοι εἰ τοῦτ' ἀγνοεῖς, οὐδὲ ὄτω παραδίδως τὴν ψυχὴν 5 οἶσθα, οὔτ' εἰ ἀγαθῷ οὔτ' εἰ κακῷ πράγματι. Οἶμαί γ', ἔφη, εἰδέναι. Λέγε δὴ, τί ἡγεῖ εἶναι τὸν σοφιστὴν; Ἐγὼ μὲν, ἦ δ' ὅς, ὥσπερ τοῦνομα λέγει, τοῦτον εἶναι τὸν τῶν σοφῶν ἐπιστήμονα. | Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο μὲν ἔξεστι λέγειν καὶ περὶ ζωγράφων καὶ περὶ τεκτόνων, ὅτι 10 οὗτοί εἰσιν οἱ τῶν σοφῶν ἐπιστήμονες· ἀλλ' εἴ τις ἔροιτο ἡμᾶς, τῶν τί σοφῶν εἰσιν οἱ ζωγράφοι ἐπιστήμονες, εἵπομεν ἂν πού αὐτῷ, ὅτι τῶν πρὸς τὴν ἀπεργασίαν τὴν τῶν εἰκόνων, καὶ τᾶλλα οὕτως· εἰ δέ τις ἐκείνο ἔροιτο, Ὅ δὲ σοφιστὴς τῶν τί σοφῶν ἐστίν; τί ἂν ἀποκρινοί- 15 μεθα αὐτῷ; ποίας ἐργασίας ἐπιστάτης; Τί ἂν εἵπομεν αὐτὸν εἶναι, ὃ Σώκρατες, ἢ ἐπιστάτην τοῦ ποιῆσαι δεινὸν λέγειν; | Ἴσως ἂν, ἦν δ' ἐγώ, ἀληθῆ λέγομεν, οὐ μέντοι ἰκανῶς γε· ἐρωτήσεως γὰρ ἔτι ἢ ἀπόκρισις ἡμῖν δέεται, περὶ οὗτου ὁ σοφιστὴς δεινὸν ποιεῖ λέγειν· ὥσπερ ὁ κι- 20 θαριστὴς δεινὸν δήπου ποιεῖ λεγειν περὶ οὔπερ καὶ ἐπιστήμονα, περὶ κιθαρίσεως. ἦ γάρ; Ναί. Εἶεν· ὁ δὲ δὴ σοφιστὴς περὶ τίνος δεινὸν ποιεῖ λέγειν; ἢ δῆλον ὅτι περὶ οὔπερ καὶ ἐπίστασθαι; Εἰκός γε. Τί δὴ ἐστίν τοῦτο,

25 περὶ οὗ αὐτός τε ἐπιστήμων ἐστὶν ὁ σοφιστής καὶ τὸν
 μαθητὴν ποιεῖ; Μὰ Δι', ἔφη, οὐκέτι ἔχω σοι λέγειν. |
 5. Καὶ ἐγὼ εἶπον μετὰ τοῦτο· Τί οὖν; οἴσθα εἰς οἶόν
 τινα κίνδυνον ἔρχει ὑποθήσων τὴν ψυχὴν; ἢ εἰ μὲν τὸ
 σῶμα ἐπιτρέπειν σε ἔδει τῷ, διακινδυνεύοντα ἢ χρηστὸν
 αὐτὸ γενέσθαι ἢ πονηρόν, πολλὰ ἂν περιεσκεψώ, εἴτ'
 5 ἐπιτρεπτέον εἴτε οὐ, καὶ εἰς συμβουλήν τούς τε φίλους
 ἂν παρεκάλεις καὶ τοὺς οἰκείους, σκοπούμενος ἡμέρας
 συχνάς· ὁ δὲ περὶ πλείονος τοῦ σώματος ἡγεῖ, τὴν ψυ-
 χὴν, καὶ ἐν ᾧ πάντ' ἐστὶν τὰ σὰ ἢ εὖ ἢ κακῶς πράττειν
 χρηστοῦ ἢ πονηροῦ αὐτοῦ γενομένου, περὶ δὲ τούτου
 10 οὔτε τῷ πατρὶ οὔτε τῷ ἀδελφῷ ἐλεκοινώσω οὔτε ἡμῶν
 τῶν ἐταίρων οὐδενί, εἴτ' ἐπιτρεπτέον εἴτε καὶ οὐ τῷ
 ἀφικομένῳ τούτῳ ξένῳ τὴν σὴν ψυχὴν, ἀλλ' ἐσπέρας
 ἀκούσας, ὡς φῆς, ὄρθριος ἦκων περὶ μὲν τούτου οὐδένα
 λόγον οὐδὲ συμβουλήν ποιεῖ, εἴτε χρὴ ἐπιτρέπειν σαυ-
 15 τὸν αὐτῷ εἴτε μή, ἐτοῖμος δ' εἰ ἀναλίσκειν τὰ τε σαυ-
 τοῦ καὶ τὰ τῶν φίλων χρήματα, ὡς ἤδη διεγνωκώς,
 ὅτι πάντως συνεστέον Πρωταγόρῳ, ὃν οὔτε γινώσκεις,
 ὡς φῆς, οὔτε διείλεξαι οὐδεπώποτε, σοφιστὴν δ' ὀνομά-
 ζεις, τὸν δὲ σοφιστὴν, ὅ,τι ποτ' ἔστιν, φαίνει ἀγνοῶν, ᾧ
 20 μέλλεις σαυτὸν ἐπιτρέπειν; καὶ ὡς ἀκούσας, Ἔοικεν,
 ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐξ ὧν σὺ λέγεις. | Ἄρ' οὖν, ὦ Ἰπ-
 πόκράτες, ὁ σοφιστὴς τυγχάνει ὧν ἔμπορός τις ἢ κά-
 πηλος τῶν ἀγωγίμων, ἀφ' ὧν ψυχὴ τρέφεται; Φαίνε-
 ναι γὰρ ἔμοιγε τοιοῦτός τις· τρέφεται δέ, ὦ Σώκρατες,
 25 ψυχὴ τίνοι; Μαθήμασιν δήπου, ἣν δ' ἐγώ. καὶ ὅπως γε
 μή, ὦ ἐταῖρε, ὁ σοφιστὴς ἐπαινῶν ἅ παλεῖ ἐξαπατήσει
 ἡμᾶς, ὡσπερ οἱ περὶ τὴν τοῦ σώματος τροφήν, ὁ ἔμπο-
 ρός τε καὶ κάπηλος. καὶ γὰρ οὔτοί που ὧν ἄγουσιν
 ἀγωγίμων οὔτε αὐτοὶ ἴσασι δ,τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν
 30 περὶ τὸ σῶμα, ἐπαινοῦσιν δὲ πάντα παλοῦντες, οὔτε οἱ
 ὠνούμενοι παρ' αὐτῶν, ἐὰν μή τις τύχη γυμναστικὸς ἢ

ἱατρὸς ὢν. οὕτω δὲ καὶ οἱ τὰ μαθήματα περιάγοντες
 κατὰ τὰς πόλεις καὶ πωλοῦντες καὶ καηλεύοντες τῷ
 αἰεὶ ἐπιθυμοῦντι ἐπαινοῦσιν μὲν πάντα ἃ πωλοῦσιν, τάχα
 δ' ἂν τινες, ὧ ἄριστε, καὶ τούτων ἀγνοοῖεν ὢν πωλοῦ- 35
 σιν ὅ τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν πρὸς τὴν ψυχὴν· ὡς δ' αὖ-
 τως καὶ οἱ ὠνούμενοι παρ' αὐτῶν, ἐὰν μὴ τις τύχη
 περὶ τὴν ψυχὴν αὖ ἱατρικὸς ὢν. | εἰ μὲν οὖν σὺ τυγχά-
 νεις ἐπιστήμων τούτων τί χρηστὸν καὶ πονηρὸν, ἀσφα-
 λές σοι ὠνεῖσθαι μαθήματα καὶ παρὰ Πρωταγόρου καὶ 40
 παρ' ἄλλου ὅτουοῦν· εἰ δέ μή, ὄρα, ὧ μακάριε, μὴ περὶ
 τοῖς φιλτάτοις κυβεύης τε καὶ κινδυνεύης. | καὶ γὰρ
 δὴ καὶ πολὺ μείζων κίνδυνος ἐν τῇ τῶν μαθημάτων
 ὠνῇ ἢ ἐν τῇ τῶν σιτίων. σιτία μὲν γὰρ καὶ ποτὰ πριά-
 μενον παρὰ τοῦ κατήλου καὶ ἐμπόρου ἕξεστιν ἐν ἄλ- 45
 λοις ἀγγείοις ἀποφέρειν, καὶ πρὶν δέξασθαι αὐτὰ εἰς
 τὸ σῶμα πίνοντα ἢ φαγόντα, καταθέμενον οἴκαδε ἕξε-
 στιν συμβουλευσασθαι, παρακαλέσαντα τὸν ἐπαίοντα, ὅ
 τι τε ἔδεστέον ἢ ποτέον καὶ ὅ τι μή, καὶ ὅποσον καὶ ὅ-
 ποτε· ὥστε ἐν τῇ ὠνῇ οὐ μέγας ὁ κίνδυνος. μαθήματα 50
 δὲ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ ἀγγείῳ ἀπενεγκεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη,
 καταθέντα τὴν τιμὴν, τὸ μάθημα ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ λα-
 βόντα καὶ μαθόντα ἀπιέναι ἢ βεβλαμμένον ἢ ὠφελημέ-
 νον. | ταῦτα οὖν σκοπώμεθα καὶ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων
 ἡμῶν· ἡμεῖς γὰρ ἔτι νέοι ὥστε τοσοῦτον πρᾶγμα διελέ- 55
 σθαι. νῦν μέντοι, ὥσπερ ὠρμήσαμεν, ἴωμεν καὶ ἀκού-
 σωμεν τοῦ ἀνδρός, ἔπειτα ἀκούσαντες καὶ ἄλλοις ἀνα-
 κοινωσώμεθα· καὶ γὰρ οὐ μόνος Πρωταγόρας αὐτόθι
 ἐστίν, ἀλλὰ καὶ Ἴππίας ὁ Ἡλείος· οἶμαι δὲ καὶ Πρόδι-
 κον τὸν Κεῖον· καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ σοφοί. | 60

Β. Δόξαν ἡμῖν ταῦτα ἐπορευόμεθα· ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ
 προθύρῳ ἐγενόμεθα, στάντες περὶ τινος λόγου διελεγό-
 μεθα, ὅς ἡμῖν κατὰ τὴν ὁδὸν ἐνέπεσεν· ἴν' οὖν μὴ ἀτε-
 λῆς γένοιτο, ἀλλὰ διαπερανάμενοι οὕτως ἐσίοιμεν, ἐπι-

5 σtάντες ἐν τῷ προθύρῳ διελεγόμεθα, ἕως συνωμολογή-
 σαμεν ἀλλήλοις. | δοκεῖ οὖν μοι, ὁ θυρωρός, εὐνοῦχός
 τις, κατήκουεν ἡμῶν, κινδυνεύει δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῶν
 σοφιστῶν ἄχθεσθαι τοῖς φοιτῶσιν εἰς τὴν οἰκίαν· ἐπειδὴ
 γοῦν ἐκρούσαμεν τὴν θύραν, ἀνοίξας καὶ ἰδὼν ἡμᾶς
 10 Ἔα, ἔφη, σοφισταί τινες· οὐ σχολὴ αὐτῷ· καὶ ἅμα ἀμ-
 φοῖν τοῖν χεροῖν τὴν θύραν πάνυ προθύμως ὡς οἶός
 τ' ἦν ἐπήραξεν. | καὶ ἡμεῖς πάλιν ἐκρούομεν, καὶ ὃς ἐγ-
 κεκλημένης τῆς θύρας ἀποκρινόμενος εἶπεν, ὦ ἄνθρω-
 ποι, ἔφη, οὐκ ἀκηκόατε, ὅτι οὐ σχολὴ αὐτῷ; Ἄλλ', ὦγα-
 15 θέ, ἔφην ἐγώ, οὔτε παρὰ Καλλίαν ἤκομεν οὔτε σοφισταί
 ἔσμεν· ἀλλὰ θάρρει· Πρωταγόραν γάρ τοι δεόμενοι ἰδεῖν
 ἦλθομεν· εἰσάγγειλον οὖν. μόγις οὖν ποτε ἡμῖν ἄνθρω-
 πος ἀνέωξεν τὴν θύραν. |

7. Ἐπειδὴ δὲ εἰσήλθομεν, κατελάβομεν Πρωταγό-
 ραν ἐν τῷ προστώφῳ περιπατοῦντα, ἐξῆς δ' αὐτῷ συμπε-
 ριεπάτουεν ἕκ μὲν τοῦ ἐπὶ θάτερα Καλλίας ὁ Ἴππονίκου
 καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ ὁμομήτριος, Πάραλος ὁ Περι-
 5 κλέους, καὶ Χαρμίδης ὁ Γλαύκωνος, ἕκ δὲ τοῦ ἐπὶ θά-
 τερα ὁ ἕτερος τῶν Περικλέους Ξάνθιππος καὶ Φιλιπ-
 πίδης ὁ Φιλομήλου καὶ Ἄντιμοῖρος ὁ Μενδαῖος, ὅσπερ
 εὐδοκιμεῖ μάλιστα τῶν Πρωταγόρου μαθητῶν καὶ ἐπὶ
 τέχνῃ μανθάνει ὡς σοφιστῆς ἐσόμενος. τούτων δὲ οἱ
 10 ὄπισθεν ἠκολούθουν ἐπακούοντες τῶν λεγομένων, τὸ μὲν
 πολὺ ξένοι ἐφαίνοντο, οὓς ἄγει ἐξ ἐκάστων τῶν πόλεων
 ὁ Πρωταγόρας, δι' ὧν διεξέρχεται, κηλῶν τῇ φωνῇ ὡσ-
 περ Ὀρφεύς, οἱ δὲ κατὰ τὴν φωνὴν ἔπονται κεκλημένοι.
 ἦσαν δὲ τινες καὶ τῶν ἐπιχωρίων ἐν τῷ χορῷ. τοῦτον
 15 τὸν χορὸν μάλιστα ἔγωγε ἰδὼν ἦσθην, ὡς καλῶς ἠύλα-
 βοῦντο μηδέποτε ἐμποδῶν ἐν τῷ πρόσθεν εἶναι Πρωτα-
 γόρου, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς ἀναστρέφοι καὶ οἱ μετ' ἐκείνου,
 εὖ πως καὶ ἐν κόσμῳ περιεχίζοντο οὗτοι οἱ ἐπήκοοι

ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ἐν κύκλῳ περιμόντες ἀεὶ εἰς τὸ ὄπισθεν καθίσταντο κάλλιστα. | 20

Τὸν δὲ μέτ' εἰσενόησα, ἔφη Ὅμηρος, Ἴππιαν τὸν Ἥλειον, καθήμενον ἐν τῷ κατ' ἀντικρὺ προστώφῳ ἐν θρόνῳ· περὶ αὐτὸν δ' ἐκάθηντο ἐπὶ βάθρων Ἐρυξίμαχος τε ὁ Ἀκουμενοῦ καὶ Φαῖδρος ὁ Μυρρινούσιος καὶ Ἄνδρων ὁ Ἀνδροτίωνος καὶ τῶν ξένων πολῖται 25· τε αὐτοῦ καὶ ἄλλοι τινές. ἐφαίνοντο δὲ περὶ φύσεώς τε καὶ τῶν μετεώρων ἀστρονομικὰ ἅττα διερωτᾶν τὸν Ἴππιαν, ὃ δ' ἐν θρόνῳ καθήμενος ἐκάστοις αὐτῶν διέκρινεν καὶ διεξήρει τὰ ἐρωτώμενα. |

Καὶ μὲν δὴ καὶ Τά νταλόν γε εἰσεῖδον· 30· ἐπεδήμει γὰρ ἄρα καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος, ἦν δὲ ἐν οἰκῆματί τινι, ᾧ πρὸ τοῦ μὲν ὡς ταμειῶ ἐχρηῖτο Ἴππόνικος, νῦν δὲ ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν καταλυόντων ὁ Καλλίας καὶ τοῦτο ἐκκενώσας ξένοις κατάλυσιν πεποίηκεν. ὁ μὲν οὖν Πρόδικος ἔτι κατέκειτο ἐγκεκαλυμμένος ἐν 35· κηδίσις τισὶν καὶ στρώμασιν καὶ μάλα πολλοῖς, ὡς ἐφαίνετο· παρεκάθηντο δὲ αὐτῷ ἐπὶ ταῖς πλησίον κλίναις Πausανίας τε ὁ ἐκ Κεραμέων καὶ μετὰ Πausανίου νέοντι ἔτι μειράκιον, ὡς μὲν ἐγῶμαι, καλόν τε κάγαθόν τὴν φύσιν, τὴν δ' οὖν ἰδέαν πάνυ καλός. ἔδοξα ἀκοῦσαι 40· ὄνομα αὐτῷ εἶναι Ἀγάθωνα, καὶ οὐκ ἂν θαυμάζοιμι, εἰ παιδικὰ Πausανίου τυγχάνει ὄν. τοῦτ' ἦν τὸ μειράκιον, καὶ τὸ Ἀδειμάντῳ ἀμφοτέρῳ, ὃ τε Κήπιδος καὶ ὁ Λευκολοφίδου, καὶ ἄλλοι τινές ἐφαίνοντο· περὶ δὲ ὧν διελέγοντο οὐκ ἐδυνάμην ἐγωγε μαθεῖν ἔξωθεν, καίπερ 45· λιπαρῶς ἔχων ἀκούειν τοῦ Προδίκου·—πάσσοφος γάρ μοι δοκεῖ ἀνὴρ εἶναι καὶ θεῖος·—ἀλλὰ διὰ τὴν βαρύτητα τῆς φωνῆς βόμβος τις ἐν τῷ οἰκῆματι γιγνόμενος ἀσαφῆ ἐποίει τὰ λεγόμενα. |

Καὶ ἡμεῖς μὲν ἄρτι εἰσεληλύθεμεν, κατόπιν δὲ ἡμῶν 50

ἐπεισῆλθον Ἀλκιβιάδης τε ὁ καλός, ὡς φῆς σὺ καὶ ἐγὼ
 πείθομαι, καὶ Κριτίας ὁ Καλλαίσχρου. |

8. Ἡμεῖς οὖν ὡς εἰσῆλθομεν, ἔτι σμίκρ' ἄττα δια-
 τρήσαντες καὶ ταῦτα διαθεασάμενοι προσῆμεν πρὸς τὸν
 Πρωταγόραν καὶ ἐγὼ εἶπον· ὦ Πρωταγόρα, πρὸς σέ τοι
 ἦλθομεν ἐγὼ τε καὶ Ἴπποκράτης οὗτος. Πότερον, ἔφη,
 5 μόνῳ βουλόμενοι διαλεχθῆναι ἢ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων;
 Ἡμῖν μὲν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲν διαφέρει· ἀκούσας δέ,
 οὗ ἕνεκα ἦλθομεν, αὐτὸς σκέψαι. Τί οὖν δὴ ἐστίν,
 ἔφη, οὗ ἕνεκα ἦκατε; Ἴπποκράτης ὅδε ἐστίν μὲν τῶν
 ἐπιχωρίων, Ἀπολλοδώρου υἱός, οἰκίας μεγάλης τε καὶ
 10 εὐδαίμονος, αὐτὸς δὲ τὴν φύσιν δοκεῖ ἐνάμιλλος εἶναι
 τοῖς ἡλικιώταις. ἐπιθυμεῖν δέ μοι δοκεῖ ἐλλόγιμος γενέ-
 σθαι ἐν τῇ πόλει, τοῦτο δὲ οἶεται οἱ μάλιστ' ἂν γενέσθαι,
 εἰ σοὶ συγγένοιτο. ταῦτ' οὖν ἤδη σὺ σκόπει, πότερον
 περὶ αὐτῶν μόνος οἶει δεῖν διαλέγεσθαι πρὸς μόνους,
 15 ἢ μετ' ἄλλων. | Ὅρθῶς, ἔφη, προμηθεῖ, ὦ Σώκρα-
 τες, ὑπὲρ ἐμοῦ. ξένον γὰρ ἄνδρα καὶ ἰόντα εἰς πόλεις
 μεγάλας, καὶ ἐν ταύταις πείθοντα τῶν νέων τοὺς βελτί-
 στους ἀπολείποντας τὰς τῶν ἄλλων συνουσίας, καὶ
 οἰκείων καὶ ὀθνείων καὶ πρεσβυτέρων καὶ νεωτέρων,
 20 ἑαυτῷ συνεῖναι ὡς βελτίους ἐσομένους διὰ τὴν ἑαυτοῦ
 συνουσίαν, χρὴ εὐλαβεῖσθαι τὸν ταῦτα πράττοντα. οὐ
 γὰρ σμικροὶ περὶ αὐτὰ φθόνοι τε γίνονται καὶ ἄλλαι
 δυσμένειαι τε καὶ ἐπιβουλαί. | ἐγὼ δὲ τὴν σοφιστικὴν τέ-
 χνην φημὶ μὲν εἶναι παλαιάν, τοὺς δὲ μεταχειριζομέ-
 25 νους αὐτὴν τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν, φοβουμένους τὸ ἐπα-
 χθὲς αὐτῆς, πρόσχημα ποιεῖσθαι καὶ προκαλύπτεσθαι,
 τοὺς μὲν ποίησιν, οἷον Ὅμηρόν τε καὶ Ἡσίοδον καὶ
 Σιμωνίδην, τοὺς δὲ αὖ τελετάς τε καὶ χρησμοφδίας,
 τοὺς ἀμφὶ τε Ὅρφέα καὶ Μουσαῖον· ἐνίους δέ τινας ἤσθη-
 30 μαι καὶ γυμναστικὴν, οἷον Ἴκκος τε ὁ Ταραντῖνος καὶ
 ὁ νῦν ἔτι ὢν οὐδενὸς ἦττων σοφιστῆς Ἡρόδικος ὁ Ση-

λυμβριανός, τὸ δὲ ἀρχαῖον Μεγαρεύς· μουσικὴν δὲ Ἀ-
 γαθοκλῆς τε ὁ ὑμέτερος πρόσχημα ἐποίησατο, μέγας
 ὢν σοφιστής, καὶ Πυθοκλείδης ὁ Κεῖος καὶ ἄλλοι πολ-
 λοί. | οὗτοι πάντες, ὥσπερ λέγω, φοβηθέντες τὸν φθό- 35
 νον ταῖς τέχναις ταύταις παραπετάσμασιν ἐχρήσαντο· ἐγὼ
 δὲ τούτοις ἅπασιν κατὰ τοῦτο εἶναι οὐ ξυμφέρομαι· ἡ-
 γοῦμαι γὰρ αὐτοὺς οὐ τι διαπράξασθαι ὃ ἐβουλήθησαν·
 οὐ γὰρ λαθεῖν τῶν ἀνθρώπων τοὺς δυναμένους ἐν ταῖς
 πόλεσιν πράττειν, ὧν περ ἔνεκα ταῦτ' ἐστὶν τὰ προσγή- 40
 ματα· ἐπεὶ οἱ τε πολλοὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδὲν αἰσθά-
 νονται, ἀλλ' ἄτ' ἂν οὗτοι διαγγέλλωσι, ταῦτα ὑμνοῦ-
 σιν· τὸ οὖν ἀποδιδράσκοντα μὴ δύνασθαι ἀποδρᾶναι,
 ἀλλὰ καταφανῆ εἶναι, πολλὴ μωρία καὶ τοῦ ἐπιχειρήμα-
 τος, καὶ πολὺ δυσμενεστέρους παρέχεσθαι ἀνάγκη τοὺς 45
 ἀνθρώπους· ἡγοῦνται γὰρ τὸν τοιοῦτον πρὸς τοῖς ἄλλοις
 καὶ πανοῦργον εἶναι. | ἐγὼ οὖν τούτων τὴν ἐναντίαν ἅπα-
 σαν ὁδὸν ἐλήλυθα, καὶ ὁμολογῶ τε σοφιστής εἶναι καὶ
 παιδεύειν ἀνθρώπους, καὶ εὐλάβειαν ταύτην οἶμαι βελ-
 τίω ἐκείνης εἶναι, τὸ ὁμολογεῖν μᾶλλον ἢ ἕξαρον εἶ- 50
 ναι. καὶ ἄλλας πρὸς ταύτη ἔσκεμμαι, ὥστε, σὺν θεῷ εἰ-
 πεῖν, μηδὲν δεινὸν πάσχειν διὰ τὸ ὁμολογεῖν σοφιστής
 εἶναι. καίτοι πολλά γε ἔτη ἤδη εἰμὶ ἐν τῇ τέχνῃ· καὶ γὰρ
 καὶ τὰ ξύμπαντα πολλὰ μοι ἐστίν· οὐδενὸς οὐτοῦ οὐ πάν-
 των ἂν ὑμῶν καθ' ἡλικίαν πατήρ εἴην. | ὥστε πολὺ μοι 55
 ἡδιστόν ἐστιν, εἴ τι βούλεσθε περὶ τούτων ἀπάντων
 ἐναντίον τῶν ἔνδον ὄντων τὸν λόγον ποιεῖσθαι. | καὶ ἐγὼ
 — ὑπώπτευσα γὰρ βούλεσθαι αὐτὸν τῷ τε Προδίκῳ καὶ
 τῷ Ἰππία ἐνδείξασθαι καὶ καλλωπίσασθαι, ὅτι ἔρασταί
 αὐτοῦ ἀφιγμένοι εἴμεν— Τί οὖν, ἔφην ἐγώ, οὐ καὶ Πρό- 60
 δικον καὶ Ἰππίαν ἐκαλέσαμεν καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν, ἵνα
 ἐπακούσωσιν ὑμῶν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Πρωταγόρας.
 Βούλεσθε οὖν, ὁ Καλλίας ἔφη, συνέδριον κατασκευάσω-
 μεν, ἵνα καθιζόμενοι διαλέγησθε; Ἐδόκει χρῆναι· ἄσμε-

65 νοι δὲ πάντες ἡμεῖς, ὡς ἀκουσόμενοι ἀνδρῶν σοφῶν, καὶ αὐτοὶ ἀντιλαβόμενοι τῶν βάθρων καὶ τῶν κλινῶν κατεσκευάζομεν παρὰ τῷ Ἰππία· ἐκεῖ γὰρ προϋπῆρχε τὰ βάθρα· ἐν δὲ τούτῳ Καλλίας τε καὶ Ἀλκιβιάδης ἠκέτην ἄγοντε τὸν Προδίκον, ἀναστήσαντες ἐκ τῆς κλίνης, 70 καὶ τοὺς μετὰ τοῦ Προδίκου. |

9. Ἐπεὶ δὲ πάντες συνεκαθεζόμεθα, ὁ Πρωταγόρας, Νῦν δὴ ἄν, ἔφη, λέγοις, ὦ Σώκρατες, ἐπειδὴ καὶ οἷδε πάρεισιν, περὶ ὧν ὀλίγον πρότερον μνεῖαν ἐποιῶ πρὸς ἐμὲ ὑπὲρ τοῦ νεανίσκου. καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι Ἡ αὐτῆ 5 μοι ἀρχὴ ἐστίν, ὦ Πρωταγόρα, ἥπερ ἄρτι, περὶ ὧν ἀφικόμην. Ἰπποκράτης γὰρ ὅδε τυγχάνει ἐν ἐπιθυμίᾳ ὧν τῆς σῆς συνουσίας· ὃ τι οὖν αὐτῷ ἀποβήσεται, ἐάν σοι συνῆ, ἠδέως ἄν φησι πυθέσθαι. τοσοῦτος ὁ γε ἡμέτερος λόγος. | ὑπολαβὼν οὖν ὁ Πρωταγόρας εἶπε· ὦ 10 νεανίσκε, ἔσται τοίνυν σοι, ἐάν ἐμοὶ συνῆς, ἢ ἂν ἡμέρα ἐμοὶ συγγένη, ἀπιέναι οἴκαδε βελτίονι γεγονότι, καὶ ἐν τῇ ὑστεραίᾳ ταῦτά ταῦτα· καὶ ἐκάστης ἡμέρας ἀεὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐπιδιδόναι. | καὶ ἐγὼ ἀκούσας εἶπον· ὦ Πρωταγόρα, τοῦτο μὲν οὐδὲν θαυμαστὸν λέγεις, 15 ἀλλὰ εἰκός, ἐπεὶ κἂν σύ, καίπερ τηλικούτος ὢν καὶ οὕτως σοφός, εἴ τίς σε διδάξειεν ὃ μὴ τυγχάνεις ἐπιστάμενος, βελτίων ἂν γένοιο· ἀλλὰ μὴ οὕτως, ἀλλ' ὥσπερ ἂν εἰ αὐτίκα μάλα μεταβαλὼν τὴν ἐπιθυμίαν Ἰπποκράτης ὅδε ἐπιθυμήσειεν τῆς συνουσίας τούτου τοῦ νεανίσκου τοῦ 20 νῦν νεωστὶ ἐπιδημοῦντος, Ζευξίππου τοῦ Ἡρακλεώτου, καὶ ἀφικόμενος παρ' αὐτόν, ὥσπερ παρὰ σὲ νῦν, ἀκούσειεν αὐτοῦ ταῦτά ταῦτα, ἅπερ σοῦ, ὅτι ἐκάστης ἡμέρας ξυνὼν αὐτῷ βελτίων ἔσται καὶ ἐπιδώσει· εἰ αὐτόν ἐπανερόιτο· Τί δὴ φῆς βελτίω ἔσσεσθαι καὶ εἰς τί ἐπιδώσειν; 25 εἴποι ἂν αὐτῷ Ζευξίππος, ὅτι πρὸς γραφικὴν κἂν εἰ Ὀρθαγόρα τῷ Θηβαίῳ συγγεγόμενος, ἀκούσας ἐκείνου ταῦτά ταῦτα, ἅπερ σοῦ, ἐπανερόιτο αὐτόν εἰς ὃ τι βελτίων

καθ' ἡμέραν ἔσται συγγιγνόμενος ἐκείνω, εἴποι ἄν, ὅτι εἰς αὐλήσιν, οὕτω δὴ καὶ σὺ εἶπε τῷ νεανίσκῳ καὶ ἐμοὶ ὑπὲρ τούτου ἐρωτῶντι, Ἴπποκράτης ὄδε Πρωταγόρα 30 συγγενόμενος, ἧ ἂν αὐτῷ ἡμέρα συγγένηται, βελτίων ἄπεισι γενόμενος καὶ τῶν ἄλλων ἡμερῶν ἐκάστης οὕτως ἐπιδώσει εἰς τί, ὦ Πρωταγόρα, καὶ περὶ τοῦ; | καὶ ὁ Πρωταγόρας ἐμοῦ ταῦτα ἀκούσας, Σὺ τε καλῶς ἐρωτᾷς, ἔφη, ὦ Σώκρατες, καὶ ἐγὼ τοῖς καλῶς ἐρωτῶσι χαίρω 35 ἀποκρινόμενος. Ἴπποκράτης γὰρ παρ' ἐμὲ ἀφικόμενος οὐ πείσεται, ἅπερ ἂν ἔπαθεν ἄλλῳ τῷ συγγενόμενος τῶν σοφιστῶν· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι λωβῶνται τοὺς νέους· τὰς γὰρ τέχνας αὐτοὺς πεφευγότες ἄκοντας πάλιν αὐτῶν ἄγοντες ἐμβάλλουσιν εἰς τέχνας, λογισμοὺς τε καὶ ἀστρο- 40 νομίαν καὶ γεωμετρίαν καὶ μουσικὴν διδάσκοντες— καὶ ἅμα εἰς τὸν Ἴππιαν ἀπέβλεψεν—παρὰ δ' ἐμὲ ἀφικόμενος μαθήσεται οὐ περὶ ἄλλου του ἢ περὶ οὗ ἦκει. τὸ δὲ μάθημά ἐστιν εὐβουλία περὶ τῶν οἰκείων, ὅπως ἂν ἄριστα τὴν αὐτοῦ οἰκίαν διοικοῖ, καὶ περὶ τῶν τῆς 45 πόλεως, ὅπως τὰ τῆς πόλεως δυνατώτατος ἂν εἴη καὶ πράττειν καὶ λέγειν. | Ἔρα, ἔφη ἐγὼ, ἔπομαί σου τῷ λόγῳ; δοκεῖς γὰρ μοι λέγειν τὴν πολιτικὴν τέχνην καὶ ὑπισχνεῖσθαι ποιεῖν ἄνδρας ἀγαθοὺς πολίτας. Αὐτὸ μὲν οὖν τοῦτό ἐστιν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τὸ ἐπάγγελμα, ὃ 50 ἐπαγγέλλομαι. |

10. Ἡ καλόν, ἧν δ' ἐγὼ, τέχνημα ἄρα κέκτησαι, εἴπερ κέκτησαι· οὐ γάρ τοι ἄλλο πρὸς γε σὲ εἰρήσεται ἢ ἅπερ νοῶ. ἐγὼ γὰρ τοῦτο, ὦ Πρωταγόρα, οὐκ ᾧμην διδασκτὸν εἶναι, σοὶ δὲ λέγοντι οὐκ ἔχω ὅπως ἀπιστῶ. | ὄθεν δὲ αὐτὸ ἡγοῦμαι οὐ διδασκτὸν εἶναι μηδ' ὑπ' ἀνθρώ- 5 πων παρασκευαστὸν ἀνθρώποις, δίκαιός εἰμι εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ Ἀθηναίους, ὅσπερ καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, φημὶ σοφοὺς εἶναι. ὁρῶ οὖν, διὰν συλλεγῶμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐπειδὴν μὲν περὶ οἰκοδομίας τι δέη πράξαι τὴν πό-

10 λιν, τοὺς οἰκοδόμους μεταπεμπομένους συμβούλους περὶ
 τῶν οἰκοδομημάτων, ὅταν δὲ περὶ ναυπηγίας, τοὺς
 ναυπηγούς, καὶ τᾶλλα πάντα οὕτως, ὅσα ἡγοῦνται μα-
 θητά τε καὶ διδακτὰ εἶναι· ἐὰν δέ τις ἄλλος ἐπιχειρῇ
 αὐτοῖς συμβουλευεῖν, ὃν ἐκεῖνοι μὴ οἴονται δημιουργὸν
 15 εἶναι, κἂν πάνυ καλὸς ἦ καὶ πλούσιος καὶ τῶν γεν-
 ναίων, οὐδέν τι μᾶλλον ἀποδέχονται, ἀλλὰ καταγελῶσι
 καὶ θορυβοῦσιν, ἕως ἂν ἢ αὐτὸς ἀποστῇ ὁ ἐπιχειρῶν
 λέγειν καταθορυβηθείς, ἢ οἱ τοξόται αὐτὸν ἀφελκύσωσιν
 ἢ ἐξάρωνται κελευόντων τῶν πρυτάνεων. | περὶ μὲν οὖν
 20 ὧν οἴονται ἐν τέχνῃ εἶναι, οὕτω διαπράττονται· ἐπειδὴν
 δέ τι περὶ τῶν τῆς πόλεως διοικήσεως δέῃ βουλευσα-
 σθαι, συμβουλευεῖ αὐτοῖς ἀνιστάμενος περὶ τούτων
 ὁμοίως μὲν τέκτων, ὁμοίως δὲ χαλκεὺς σκυτοτόμος,
 ἔμπορος ναύκληρος, πλούσιος πένης, γενναῖος ἀγεννῆς,
 25 καὶ τούτοις οὐδεὶς τοῦτο ἐπιπλήττει ὥσπερ τοῖς πρό-
 τερον, ὅτι οὐδαμόθεν μαθῶν, οὐδὲ ὄντος διδασκάλου
 οὐδενὸς αὐτῷ, ἔπειτα συμβουλευεῖν ἐπιχειρεῖ· δῆλον γάρ,
 ὅτι οὐχ ἡγοῦνται διδακτὸν εἶναι. | μὴ τοίνυν ὅτι τοῖς κοι-
 νὸν τῆς πόλεως οὕτως ἔχει, ἀλλὰ ἰδίᾳ ἡμῖν οἱ σοφώτατοι
 30 καὶ ἄριστοι τῶν πολιτῶν ταύτην τὴν ἀρετὴν, ἣν ἔχουσιν,
 οὐχ οἴοι τε ἄλλοις παραδιδόναι· ἐπεὶ Περικλῆς, ὁ του-
 τῶν τῶν νεανίσκων πατήρ, τούτους ἅ μὲν διδασκάλων
 εἶχετο καλῶς καὶ εὖ ἐπαίδευσεν, ἅ δὲ αὐτὸς σοφὸς ἐστίν
 οὔτε αὐτὸς παιδεύει οὔτε τῷ ἄλλῳ παραδίδωσιν, ἀλλ’
 35 αὐτοὶ περιόντες νέμονται ὥσπερ ἄφετοι, ἐὰν ποὺ αὐτό-
 ματοι περιτύχωσιν τῇ ἀρετῇ. εἰ δὲ βούλει, Κλεινίαν, τὸν
 Ἄλκιβιάδου τουτουῖ νεώτερον ἀδελφόν, ἐπιτροπέων ὁ
 αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ Περικλῆς, δεδιὼς περὶ αὐτοῦ μὴ δια-
 φθαρῇ δὴ ὑπὸ Ἄλκιβιάδου, ἀποσπᾶσας ἀπὸ τούτου,
 40 καταθέμενος ἐν Ἀρίφρονος ἐπαίδευσεν· καὶ πρὶν ἕξ μῆ-
 νας γεγονέναι, ἀπέδωκε τούτῳ οὐκ ἔχων ὅ τι χρήσαιτο
 αὐτῷ. καὶ ἄλλους σοὶ παμπόλλους ἔχω λέγειν, οἱ αὐτοὶ

ἀγαθοὶ ὄντες οὐδένα πόποτε βελτίω ἐποίησαν οὔτε τῶν οἰκείων οὔτε τῶν ἀλλοτρίων. | ἐγὼ οὖν, ὦ Πρωταγόρα, εἰς ταῦτα ἀποβλέπων οὐχ ἠγοῦμαι διδακτὸν εἶναι ἀρε- 45 τήν· ἐπειδὴ δέ σου ἀκούω ταῦτα λέγοντος, κάμπτομαι καὶ οἶμαι τί σε λέγειν διὰ τὸ ἠγεῖσθαι σε πολλῶν μὲν ἔμπειρον γεγονέναι, πολλὰ δὲ μεμαθηκέναι, τὰ δὲ αὐτὸν ἐξηυρηκέναι. εἰ οὖν ἔχεις ἐναργέστερον ἡμῖν ἐπιδείξαι, ὡς διδακτὸν ἐστὶν ἢ ἀρετή, μὴ φθονήσης, ἀλλ' ἐπίδει- 50 ξον. | Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, ἔφη, οὐ φθονήσω· ἀλλὰ πότερον ὑμῖν, ὡς πρεσβύτερος νεωτέροις, μῦθον λέγων ἐπιδείξω ἢ λόγῳ διεξιελθὼν; πολλοὶ οὖν αὐτῷ ὑπέλαβον τῶν παρακαθημένων, ὅποτέρως βούλοιο, οὕτως διεξιέναι. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ἔφη, χαριέστερον εἶναι μῦθον ὑμῖν 55 λέγειν. |

11. Ἦν γάρ ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτοις χρόνος ἦλθεν εἴμαρ- μένος γενέσεως, τυλοῦσιν αὐτὰ θεοὶ γῆς ἔνδον ἐκ γῆς καὶ πυρὸς μείξαντες καὶ τῶν ὅσα πυρὶ καὶ γῆ κεράννυται. ἐπειδὴ δ' ἄγειν αὐτὰ πρὸς φῶς ἔμελλον, προσέταξαν 5 Προμηθεὶ καὶ Ἐπιμηθεὶ κοσμησαί τε καὶ νεῖμαι δυνάμεις ἐκάστοις ὡς πρέπει. | Προμηθεά δὲ παραιτεῖται Ἐπιμηθεὺς αὐτὸς νεῖμαι, νείμαντος δ' ἐμοῦ, ἔφη, ἐπίσκειψαι· καὶ οὕτως πείσας νέμει. νέμων δὲ τοῖς μὲν ἰσχὺν ἄνευ τάχους προσῆπτεν, τὰ δὲ ἀσθενέστερα τάχει 10 ἐκόσμη· τὰ δὲ ὤπλιζε, τοῖς δ' ἄοπλον διδοὺς φύσιν ἄλλην τιν' αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο δύναμιν εἰς σωτηρίαν. ἃ μὲν γὰρ αὐτῶν σμικρότητι ἠμπισχεν, πτηνὸν φυγὴν ἢ κατάγειον οἴκησιν ἔνεμεν· ἃ δὲ ἠῦξε μεγέθει, τῷδε αὐτῷ αὐτὰ ἔσφρξεν, καὶ τᾶλλα οὕτως ἐπανισῶν ἔνεμεν· ταῦτα 15 δὲ ἐμηχανᾶτο εὐλάβειαν ἔχων μὴ τι γένος ἀιστωθεῖη. | ἐπειδὴ δὲ αὐτοῖς ἀλληλοφθοριῶν διαφυγὰς ἐπήρκεσε, πρὸς τὰς ἐκ Διὸς ὄρας εὐμάρειαν ἐμηχανᾶτο ἀμφιεννὺς αὐτὰ πυκναῖς τε θριξίν καὶ στερεοῖς δέρμασιν, ἱκανοῖς

20 μὲν ἀμῦναι χειμῶνα, δυνατοῖς δὲ καὶ καύματα, καὶ ἐς
 εὐνάς ἰοῦσιν ὅπως ὑπάρχοι τὰ αὐτὰ ταῦτα στρωμνὴ οἰ-
 κεία τε καὶ αὐτοφυῆς ἐκάστω, καὶ ὑποδῶν τὰ μὲν
 ὀπλαῖς, τὰ δὲ δέρμασιν στερεοῖς καὶ ἀναίμοις. | τοῦν-
 τεῦθεν τροφὰς ἄλλοις ἄλλας ἐξεπόριζεν, τοῖς μὲν ἐκ
 25 γῆς βοτάνην, ἄλλοις δὲ δένδρων καρπούς, τοῖς δὲ ῥίζας·
 ἔστι δ' οἷς ἔδωκεν εἶναι τροφήν ζώων ἄλλων βοράν·
 καὶ τοῖς μὲν ὀλιγογονίαν προσῆψε, τοῖς δ' ἀναλισκο-
 μένοις ὑπὸ τούτων πολυγονίαν, σωτηρίαν τῷ γένει πο-
 ρίζων. | ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμη-
 30 θεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις· λοιπὸν
 δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ
 ἠπόρει ὅ,τι χρῆσαιτο. | ἀποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προ-
 μηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομήν, καὶ ὄρα τὰ μὲν ἄλλα
 ζῶα ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον γυμνόν
 35 τε καὶ ἀνυπόδητον καὶ ἄστροτον καὶ ἄοπλον· ἦδη δὲ
 καὶ ἡ εἰμαρμένη ἡμέρα παρῆν, ἐν ἣ ἔδει καὶ ἄνθρωπον
 ἐξιέναι ἐκ γῆς εἰς φῶς. | ἀπορία οὖν ἐχόμενος ὁ Προμη-
 θεὺς, ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὔροι, κλέπτει Ἡ-
 φαίστου καὶ Ἀθηνᾶς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρί—
 40 ἀμήχανον γὰρ ἦν ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητὴν τῷ ἢ χρη-
 σίμην γενέσθαι—καὶ οὕτω δὴ δωρεῖται ἀνθρώπῳ. τὴν
 μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν ἄνθρωπος ταύτη ἔσχεν,
 τὴν δὲ πολιτικὴν οὐκ εἶχεν· ἦν γὰρ παρὰ τῷ Δί· τῷ δὲ
 Προμηθεῖ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἰκησιν
 45 οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν· πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ
 φοβεραὶ ἦσαν· εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἡφαίστου
 οἰκημα τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνεῖτην, λαθῶν εἰσέρχε-
 ται, καὶ κλέψας τὴν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἡφαί-
 στου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ,
 50 καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται,
 Προμηθεῖα δὲ δι' Ἐπιμηθεῖα, ὕστερον, ἥπερ λέγεται,
 κλοπῆς δίκη μετήλθεν. |

12. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῶων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἰδρῦεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν· ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ, καὶ οἰκῆσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑπο- 5 δέσεις καὶ στρωμνάς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἤϋρετο. | οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ᾤκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφήν ἱκανὴ 10 βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής· πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἧς μέρος πολεμικὴ· ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σφίξεσθαι κτιζόντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἠδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμε- 15 νοι διεφθείροντο. | Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἐρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἴν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. ἐρωτᾷ οὖν Ἐρμῆς Δία, τίνα οὖν τρόπον δοίῃ δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· πότερον 20 ὡς αἱ τέχναι νενέμνηται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; νενέμνηται δὲ ὧδε· εἰς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί· καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω; Ἐπὶ πάντας, ἔφη ὁ Ζεὺς, καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ 25 ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θὲς παρ' ἐμοῦ, τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως. |

Οὕτω δὴ, ὦ Σώκρατες, καὶ διὰ ταῦτα οἱ τε ἄλλοι 30 καὶ Ἀθηναῖοι, ὅταν μὲν περὶ ἀρετῆς τεκτονικῆς ἢ λόγος ἢ ἄλλης τινὸς δημιουργικῆς, ὀλίγοις οἴονται μετεῖναι συμβουλῆς, καὶ ἐάν τις ἐκτὸς ὢν τῶν ὀλίγων συμβου-

λεύη, οὐκ ἀνέχονται, ὡς σὺ φῆς· εἰκότως, ὡς ἐγὼ φημι·
 35 ὅταν δὲ εἰς συμβουλήν πολιτικῆς ἀρετῆς ἴωσιν, ἣν δεῖ
 διὰ δικαιοσύνης πᾶσαν ἰέναι καὶ σωφροσύνης, εἰκότως
 παντὸς ἀνδρὸς ἀνέχονται, ὡς παντὶ προσῆκον ταύτης γε
 μετέχειν τῆς ἀρετῆς, ἢ μὴ εἶναι πόλεις· αὕτη, ὃ Σώκρα-
 τες, τούτου αἰτία. |

40 Ἴνα δὲ μὴ οἷη ἀπατᾶσθαι, ὡς τῷ ὄντι ἡγοῦνται
 πάντες ἄνθρωποι πάντα ἄνδρα μετέχειν δικαιοσύνης τε
 καὶ τῆς ἄλλης πολιτικῆς ἀρετῆς, τότε αὖ λαβὲ τεκμή-
 ριον· ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, ὥσπερ σὺ λέγεις, ἐάν
 τις φῆ ἀγαθὸς αὐλητῆς εἶναι, ἢ ἄλλην ἠντινοῦν τέ-
 45 χνην, ἣν μὴ ἐστίν, ἢ καταγελῶσιν ἢ χαλεπαίνουνσιν, καὶ
 οἱ οἰκεῖοι προσιόντες νουθετοῦσιν ὡς μαινόμενον· ἐν δὲ
 δικαιοσύνῃ καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ πολιτικῇ ἀρετῇ, ἐάν τινα
 καὶ εἰδῶσιν ὅτι ἄδικός ἐστιν, ἐάν οὗτος αὐτὸς καθ' αὐ-
 τοῦ τάληθῆ λέγῃ ἐναντίον πολλῶν, ὃ ἐκεῖ σωφροσύνην
 50 ἡγοῦντο εἶναι, τάληθῆ λέγειν, ἐνταῦθα μανίαν, καὶ φα-
 σιν πάντας δεῖν φάναι εἶναι δικαίους, ἐάν τε ᾧσιν ἐάν τε
 μή, ἢ μαίνεσθαι τὸν μὴ προσποιούμενον δικαιοσύνην,
 ὡς ἀναγκαῖον οὐδένα ὄντιν' οὐχὶ ἀμῶς γέ πως μετέχειν
 αὐτῆς, ἢ μὴ εἶναι ἐν ἀνθρώποις. |

13. Ὅτι μὲν οὖν πάντ' ἄνδρα εἰκότως ἀποδέχονται
 περὶ ταύτης τῆς ἀρετῆς σύμβουλον διὰ τὸ ἡγεῖσθαι παντὶ
 μετεῖναι αὐτῆς, ταῦτα λέγω· ὅτι δὲ αὐτὴν οὐ φύσει ἡ-
 γοῦνται εἶναι οὐδ' ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἀλλὰ διδακτόν τε
 5 καὶ ἐξ ἐπιμελείας παραγίγνεσθαι ᾧ ἂν παραγίγνηται,
 τοῦτό σοι μετὰ τοῦτο πειράσομαι ἀποδειῖξαι. | Ὅσα γὰρ
 ἡγοῦνται ἀλλήλους κακὰ ἔχειν ἄνθρωποι φύσει ἢ τύχῃ,
 οὐδεὶς θυμοῦται οὐδὲ νουθετεῖ οὐδὲ διδάσκει οὐδὲ κο-
 λάζει τοὺς ταῦτα ἔχοντας, ἵνα μὴ τοιοῦτοι ᾧσιν, ἀλλ'
 10 ἐλεοῦσιν· οἷον τοὺς αἰσχροὺς ἢ σμικροὺς ἢ ἀσθενεῖς τίς
 οὕτως ἀνόητος, ὥστε τι τούτων ἐπιχειρεῖν ποιεῖν ; ταῦτα
 μὲν γάρ, οἶμαι, ἴσασιν ὅτι φύσει τε καὶ τύχῃ τοῖς ἀν-

θρώποις γίνεται, τὰ καλὰ καὶ τάναντία τούτοις· ὅσα δὲ ἐξ ἐπιμελείας καὶ ἀσκήσεως καὶ δ.δαχῆς οἴονται γίνεσθαι ἀγαθὰ ἀνθρώποις, ἐάν τις ταῦτα μὴ ἔχη, ἀλλὰ 15 τάναντία τούτων κακά, ἐπὶ τούτοις που οἷ τε θυμοὶ γίνονται καὶ αἱ κολάσεις καὶ αἱ νουθετήσεις. ὧν ἔστιν ἓν καὶ ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἀσέβεια καὶ συλλήβδην πᾶν τὸ ἑναντίον τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς· ἔνθα δὴ πᾶς παντὶ θυμοῦται καὶ νουθετεῖ, δῆλον ὅτι ὡς ἐξ ἐπιμελείας καὶ 20 μαθήσεως κτητῆς οὔσης. | εἰ γὰρ ἐθέλεις ἐννοῆσαι τὸ κολάζειν, ὃ Σώκρατες, τοὺς ἀδικοῦντας τί ποτε δύναται, αὐτό σε διδάξει, ὅτι οἷ γε ἄνθρωποι ἡγοῦνται παρασκευαστὸν εἶναι ἀρετῆν. οὐδεὶς γὰρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας πρὸς τούτῳ τὸν νοῦν ἔχων καὶ τούτου 25 ἕνεκα, ὅτι ἠδίκησεν, ὅστις μὴ ὡσπερ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται. ὁ δὲ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ τοῦ παρεληλυθότος ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται— οὐ γὰρ ἂν τό γε πραχθὲν ἀγένητον θεΐη—ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάριν, ἵνα μὴ αὐθις ἀδικήσῃ, μήτε αὐτὸς 30 οὔτος μήτε ἄλλος ὁ τοῦτον ἰδὼν κολασθέντα· καὶ τοιαύτην διάνοιαν ἔχων διανοεῖται παιδευτὴν εἶναι ἀρετῆν· ἀποτροπῆς γοῦν ἕνεκα κολάζει. | ταύτην οὖν τὴν δόξαν πάντες ἔχουσιν, ὅσοιπερ τιμωροῦνται καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ· τιμωροῦνται δὲ καὶ κολάζονται ὅτι τε ἄλλοι ἄν- 35 θρώποι οὓς ἂν οἴωνται ἀδικεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναῖοι, οἱ σοὶ πολῖται· ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ Ἀθηναῖοι εἰσι τῶν ἡγουμένων παρασκευαστὸν εἶναι καὶ διδακτὸν ἀρετῆν. ὡς μὲν οὖν εἰκότως ἀποδέχονται οἱ σοὶ πολῖται καὶ χαλκέως καὶ σκυτοτόμου συμβουλευόν- 40 τος τὰ πολιτικά, καὶ ὅτι διδακτὸν καὶ παρασκευαστὸν ἡγοῦνται ἀρετῆν, ἀποδέδεικται σοι, ὃ Σώκρατες, ἱκανῶς, ὥς γ' ἐμοὶ φαίνεται. |

14. Ἔτι δὴ λοιπὴ ἀπορία ἐστίν, ἣν ἀπορεῖς περὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀγαθῶν, τί δήποτε οἱ ἄνδρες οἱ ἀγαθοὶ

τὰ μὲν ἄλλα τοὺς αὐτῶν ὑεῖς διδάσκουσιν, ἃ διδασκάλων
 ἔχεται, καὶ σοφοὺς ποιοῦσιν, ἦν δὲ αὐτοὶ ἀρετὴν ἀγα-
 5 θοί, οὐδενὸς βελτίους ποιοῦσιν. | τούτου δὴ πέρι, ὦ Σώ-
 κρατες, οὐκέτι μῦθόν σοι ἐρῶ, ἀλλὰ λόγον. ὧδε γὰρ
 ἐννόησον· πότερον ἔστιν τι ἓν, ἢ οὐκ ἔστιν, οὐ ἀναγκαῖον
 πάντας τοὺς πολίτας μετέχειν, εἴπερ μέλλει πόλις εἶναι ;
 ἐν τούτῳ γὰρ αὕτη λύεται ἡ ἀπορία, ἦν σὺ ἀπορεῖς, ἢ
 10 ἄλλοθι οὐδαμοῦ. | εἰ μὲν γὰρ ἔστιν καὶ τοῦτο ἔστιν τὸ ἓν
 οὐ τεκτονικὴ οὐδὲ χαλκεία οὐδὲ κεραμεία, ἀλλὰ δικαιοσύνη
 καὶ σωφροσύνη καὶ τὸ ὄσιον εἶναι καὶ συλλήβδην ἐν αὐτὸ
 προσαγορεύω εἶναι ἄνδρὸς ἀρετὴν· εἰ τοῦτ' ἔστιν, οὐ δεῖ
 πάντας μετέχειν καὶ μετὰ τούτου πάντ' ἄνδρα, ἕάν τι καὶ
 15 ἄλλο βούληται μανθάνειν ἢ πράττειν, οὕτω πράττειν,
 ἄνευ δὲ τούτου μή, ἢ τὸν μὴ μετέχοντα καὶ διδάσκειν
 καὶ κολάζειν, καὶ παῖδα καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα, ἕωσ-
 περ ἂν κολαζόμενος βελτίων γένηται, ὅς δ' ἂν μὴ ὑπα-
 κούῃ κολαζόμενος καὶ διδασκόμενος, ὡς ἀνίατον ὄντα
 20 τοῦτον ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων ἢ ἀποκτείνειν· εἰ οὕτω
 μὲν ἔχει, οὕτω δ' αὐτοῦ πεφυκότες οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες εἰ
 τὰ μὲν ἄλλα διδάσκονται τοὺς ὑεῖς, τοῦτο δὲ μή, σκέ-
 ψαι ὡς θαυμασίως γίνονται οἱ ἀγαθοί. | ὅτι μὲν γὰρ
 διδακτὸν αὐτὸ ἡγούνται καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, ἀπεδεί-
 25 ξαμεν· διδακτοῦ δὲ ὄντος καὶ θεραπευτοῦ τὰ μὲν ἄλλα
 ἄρα τοὺς ὑεῖς διδάσκονται, ἐφ' οἷς οὐκ ἔστι θάνατος ἢ
 ζημία, ἐὰν μὴ ἐπίστωνται, ἐφ' ὧν δὲ ἢ τε ζημία θάνατος
 αὐτῶν τοῖς παισὶ καὶ φυγαὶ μὴ μαθοῦσι μηδὲ θεραπευ-
 θεῖσιν εἰς ἀρετὴν, καὶ πρὸς τῷ θανάτῳ χρημάτων τε δη-
 30 μεύσεις καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν ξυλλήβδην τῶν οἴκων ἀνατρο-
 παί, ταῦτα δ' ἄρα οὐ διδάσκονται οὐδ' ἐπιμελοῦνται πᾶ-
 σαν ἐπιμέλειαν ; οἴεσθαί γε χρή, ὦ Σώκρατες. |

15. Ἐκ παίδων σμικρῶν ἀρξάμενοι, μέχρι οὐπερ ἂν
 ζῶσι, καὶ διδάσκουσι καὶ νοθετοῦσιν· ἐπειδὰν θάπτον συν-
 ιῆ τις τὰ λεγόμενα, καὶ τροφὸς καὶ μήτηρ καὶ παιδαγω-

γὸς καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ περὶ τούτου διαμάχονται, ὅπως ὡς
βέλτιστος ἔσται ὁ παῖς, παρ' ἕκαστον καὶ ἔργον καὶ λόγον 5
διδάσκοντες καὶ ἐνδεικνύμενοι, ὅτι τὸ μὲν δίκαιον, τὸ δὲ
ἄδικον, καὶ τόδε μὲν καλόν, τόδε δὲ αἰσχροῦν, καὶ τόδε
μὲν ὄσιον, τόδε δὲ ἀνόσιον, καὶ τὰ μὲν ποίει, τὰ δὲ μὴ
ποίει· καὶ ἂν μὲν ἐκὼν πείθεται· εἰ δὲ μή, ὥσπερ ξύλον
διαστρεφόμενον καὶ καμπτόμενον εὐθύνουσιν ἀπειλαῖς 10
καὶ πληγαῖς. | μετὰ δὲ ταῦτα εἰς διδασκάλων πέμπον-
τες πολὺ μᾶλλον ἐντέλλονται ἐπιμελεῖσθαι εὐκοσμίας
τῶν παιδῶν ἢ γραμμάτων τε καὶ κιθαρίσεως· οἱ δὲ
διδάσκαλοι τούτων τε ἐπιμελοῦνται, καὶ ἐπειδὴν αὐ
γράμματα μάθωσιν καὶ μέλλωσιν συνήσειν τὰ γεγραμ- 15
μένα, ὥσπερ τότε τὴν φωνήν, παρατιθέασιν αὐτοῖς
ἐπὶ τῶν βάρῳ ἀναγιγνώσκειν ποιητῶν ἀγαθῶν
ποιήματα καὶ ἐκμανθάνειν ἀναγκάζουσιν, ἐν οἷς πολ-
λαὶ μὲν νουθειήσεις ἔνεισιν, πολλαὶ δὲ διέξοδοι καὶ
ἔπαινοι καὶ ἐγκώμια παλαιῶν ἀνδρῶν ἀγαθῶν, ἵνα ὁ 20
παῖς ζηλῶν μιμῆται καὶ ὀρέγηται τοιοῦτος γενέσθαι. |
οἱ τ' αὐτὸ κιθαρισταί, ἕτερα τοιαῦτα, σωφροσύνης τε ἐπι-
μελοῦνται καὶ ὅπως ἂν οἱ νέοι μηδὲν κακουργῶσιν·
πρὸς δὲ τούτοις, ἐπειδὴν κιθαρίζειν μάθωσιν, ἄλλων
αὐτῶν ποιητῶν ἀγαθῶν ποιήματα διδάσκουσι μελοποιῶν, 25
εἰς τὰ κιθαρίσματα ἐντείνοντες, καὶ τοὺς ῥυθμούς τε
καὶ τὰς ἀρμονίας ἀναγκάζουσιν οἰκειοῦσθαι ταῖς ψυ-
χαῖς τῶν παιδῶν, ἵνα ἡμερώτεροί τε ᾧσιν, καὶ εὐρυθμό-
τεροι καὶ εὐαρμοστότεροι γιγνόμενοι χρήσιμοι ᾧσιν εἰς
τὸ λέγειν τε καὶ πράττειν· πᾶς γὰρ ὁ βίος τοῦ ἀν- 30
θρώπου εὐρυθμίας τε καὶ εὐαρμοστίας δεῖται. | ἔτι
τοῖνυν πρὸς τούτοις εἰς παιδοτρίβου πέμπουσιν, ἵνα τὰ
σώματα βελτίω ἔχοντες ὑπηρετῶσι τῇ διανοίᾳ χρηστῇ
οὔσῃ, καὶ μὴ ἀναγκάζωνται ἀποδελιᾶν διὰ τὴν πονη-
ρίαν τῶν σωμάτων καὶ ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ἐν ταῖς ἄλ- 35
λαις πράξεσιν. | καὶ ταῦτα ποιοῦσιν οἱ μάλιστα δυνάμε-

νοι μάλιστα· μάλιστα δὲ δύνανται οἱ πλουσιώτατοι· καὶ οἱ τούτων υἱεῖς, προφαίτατα εἰς διδασκάλων τῆς ἡλικίας ἀρξάμενοι φοιτᾶν, ὀψιαίτατα ἀπαλλάττονται. | ἐπει-
 40 δὲν δὲ ἐκ διδασκάλων ἀπαλλαγῶσιν, ἡ πόλις αὖ τού-
 τε νόμους ἀναγκάζει μανθάνειν καὶ κατὰ τούτους ζῆν,
 ἵνα μὴ αὐτοὶ ἐφ' αὐτῶν εἰκῆ πράττωσιν, ἀλλ' ἀτε-
 χνῶς ὥσπερ οἱ γραμματισταὶ τοῖς μήπω δεινοῖς γρά-
 φειν τῶν παίδων ὑπογράψαντες γραμμὰς τῇ γραφίδι
 45 οὕτω τὸ γραμματεῖον διδῶσιν καὶ ἀναγκάζουσι γρά-
 φειν κατὰ τὴν ὑφήγησιν τῶν γραμμῶν, ὡς δὲ καὶ ἡ
 πόλις νόμους ὑπογράψασα, ἀγαθῶν καὶ παλαιῶν νομοθε-
 τῶν εὐρήματα, κατὰ τούτους ἀναγκάζει καὶ ἄρχειν καὶ
 ἄρχεσθαι· ὅς δ' ἂν ἐκτὸς βαίῃ τούτων, κολάζει, καὶ
 50 ὄνομα τῇ κολάσει ταύτη καὶ παρ' ὑμῖν καὶ ἄλλοθι
 πολλαχοῦ, ὡς εὐθυνοῦσης τῇ δίκῃς, εὐθῦναι. | τοσαύ-
 της οὖν τῆς ἐπιμελείας οὔσης περὶ ἀρετῆς ἰδίᾳ καὶ δη-
 μοσίᾳ θαυμάζεις, ὦ Σώκρατες, καὶ ἀπορεῖς, εἰ διδακτόν
 ἐστὶν ἀρετῆ; ἀλλ' οὐ χρὴ θαυμάζειν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον,
 55 εἰ μὴ διδακτόν. |

16. Διὰ τί οὖν τῶν ἀγαθῶν πατέρων πολλοὶ υἱεῖς
 φαῦλοι γίνονται; τοῦτο αὖ μάθε· οὐδὲν γὰρ θαυμαστόν,
 εἴπερ ἀληθῆ ἐγὼ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγον ὅτι τούτου
 τοῦ πράγματος, τῆς ἀρετῆς, εἰ μέλλει πόλις εἶναι, οὐ-
 5 δένα δεῖ ιδιωτεύειν. εἰ γὰρ δὴ ὁ λέγω οὕτως ἔχει—
 ἔχει δὲ μάλιστα πάντων οὕτως—ἐνθυμήθητι ἄλλο τῶν
 ἐπιτηδευμάτων ὅτιοῦν καὶ μαθημάτων προελόμενος. εἰ
 μὴ οἶόν τ' ἦν πόλιν εἶναι, εἰ μὴ πάντες αὐληταὶ ἦμεν,
 ὁποῖός τις ἐδύνατο ἕκαστος, καὶ τοῦτο καὶ ἰδίᾳ καὶ δη-
 10 μοσίᾳ πᾶς πάντα καὶ ἐδίδασκε καὶ ἐπέπληττε τὸν μὴ
 καλῶς αὐλοῦντα, καὶ μὴ ἐφθόνοι τούτου, ὥσπερ νῦν
 τῶν δικαίων καὶ τῶν νομίμων οὐδεὶς φθονεῖ οὐδ' ἀπο-
 κρύπτεται ὥσπερ τῶν ἄλλων τεχνημάτων· λυσιτελεῖ
 γὰρ, οἴμαι, ἡμῖν ἢ ἀλλήλων δικαιοσύνη καὶ ἀρετῆ· διὰ

ταῦτα πᾶς παντὶ προθύμως λέγει καὶ διδάσκει καὶ τὰ 15
 δίκαια καὶ τὰ νόμιμα· εἰ οὖν οὕτω καὶ ἐν αὐλήσει πᾶ-
 σαν προθυμίαν καὶ ἀφθονίαν εἶχομεν ἀλλήλους διδά-
 σκειν, οἶμαι ἂν τι, ἔφη, μᾶλλον, ὦ Σώκρατες, τῶν ἀγα-
 θῶν αὐλητῶν ἀγαθοὺς αὐλητὰς τοὺς ὑεῖς γίγνεσθαι ἢ
 τῶν φαύλων; οἶμαι μὲν οὐ, ἀλλ' ὅτου ἔτυχεν ὁ υἱὸς εὖ· 20
 φρέστατος γενόμενος εἰς αὐλησιν, οὗτος ἂν ἐλλόγιμος
 ἠυξήθη, ὅτου δὲ ἀφυῆς, ἀκλεῆς, καὶ πολλάκις μὲν ἀγα-
 θοῦ αὐλητοῦ φαῦλος ἂν ἀπέβη, πολλάκις δ' ἂν φαύλου
 ἀγαθός· ἀλλ' οὖν αὐληταὶ γ' ἂν πάντες ἦσαν ἱκανοὶ ὡς
 πρὸς τοὺς ἰδιώτας καὶ μηδὲν αὐλήσεως ἐπαίοντας. | 25
 οὕτως οἴου καὶ νῦν, ὅστις σοι ἀδικώτατος φαίνεται ἄν-
 θρωπος τῶν ἐν νόμοις καὶ ἀνθρώποις τεθραμμένων, δί-
 καιον αὐτὸν εἶναι καὶ δημιουργὸν τούτου τοῦ πράγμα-
 τος, εἰ δέοι αὐτὸν κρίνεσθαι πρὸς ἀνθρώπους, οἷς μήτε
 παιδεία ἐστὶν μήτε δικαστήρια μήτε νόμοι μηδὲ ἀνάγκη 30
 μηδεμία διὰ παντὸς ἀναγκάζουσα ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι,
 ἀλλ' εἶεν ἄγριοι τινες, οἷοί περ οὓς πέρουσιν Φερεκράτης
 ὁ ποιητῆς ἐδίδασκεν ἐπὶ Ληναίῳ· ἢ σφόδρα ἐν τοῖς τοιού-
 τοις ἀνθρώποις γενόμενος, ὥσπερ οἱ ἐν ἐκείνῳ τῷ χο-
 ρῷ μισάνθρωποι, ἀγαπήσαις ἂν, εἰ ἐντύχοις Εὐρυβάτῳ 35
 καὶ Φρυνώνδῃ, καὶ ἀνολοφύραι' ἂν ποιῶν τὴν τῶν
 ἐνδάδε ἀνθρώπων πονηρίαν· νῦν δὲ τρυφᾶς, ὦ Σώ-
 κρατες, διότι πάντες διδάσκαλοί εἰσιν ἀρετῆς, καθ' ὅσον
 δύνανται ἕκαστος, καὶ οὐδεὶς σοι φαίνεται εἶναι· ὥσπερ
 ἂν εἰ ζητοῖς τίς διδάσκαλος τοῦ Ἑλληνίζειν, οὐδ' ἂν εἷς 40
 φανείη, οὐδέ γ' ἂν, οἶμαι, εἰ ζητοῖς τίς ἂν ἡμῖν διδά-
 ξειεν τοὺς τῶν χειροτεχνῶν ὑεῖς αὐτὴν ταύτην τὴν τέ-
 χνην, ἣν δὴ παρὰ τοῦ πατρὸς μεμαθήκασιν, καθ' ὅσον
 οἷός τ' ἦν ὁ πατήρ καὶ οἱ τοῦ πατρὸς φίλοι ὄντες ὁμό-
 τεχνοι, τούτους ἔτι τίς ἂν διδάξειεν; οὐ ῥᾶδιον οἶμαι 45
 εἶναι, ὦ Σώκρατες, τούτων διδάσκαλον φανῆναι, τῶν δὲ
 ἀπείρων παντάπασι ῥᾶδιον· οὕτω δὲ ἀρετῆς καὶ τῶν

ἄλλων πάντων· ἀλλὰ κἄν εἰ ὀλίγον ἔστιν τις, ὅστις δια-
 φέρει ἡμῶν προβιβάσαι εἰς ἀρετήν, ἀγαπητόν. | ὦν δὴ
 50 ἐγὼ οἴμαι εἷς εἶναι, καὶ διαφερόντως ἂν τῶν ἄλλων ἀν-
 θρώπων ὀνῆσαί τινα πρὸς τὸ καλὸν κάγαθὸν γενέσθαι,
 καὶ ἀξίως τοῦ μισθοῦ ὃν πράττομαι, καὶ ἔτι πλείονος,
 ὥστε καὶ αὐτῷ δοκεῖν τῷ μαθόντι. διὰ ταῦτα καὶ τὸν
 τρόπον τῆς πράξεως τοῦ μισθοῦ τοιοῦτον πεποίημαι·
 55 ἐπειδὴν γὰρ τις παρ' ἐμοῦ μάθη, ἐὰν μὲν βούληται, ἀπο-
 δέδωκεν ὁ ἐγὼ πράττομαι ἀργύριον· ἐὰν δὲ μή, ἐλθὼν
 εἰς ἱερόν, ὁμόσας, ὅσου ἂν φῆ ἀξία εἶναι τὰ μαθήματα
 60 τοσοῦτον κατέθηκε. |

Τοιοῦτόν σοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ καὶ μῦθον καὶ
 60 λόγον εἴρηκα, ὡς διδακτὸν ἀρετῆ καὶ Ἀθηναῖοι οὕτως
 ἠγοῦνται, καὶ ὅτι οὐδὲν θαυμαστὸν τῶν ἀγαθῶν πατέ-
 ρων φαύλους υἱεὶς γίνεσθαι καὶ τῶν φαύλων ἀγαθοῦς·
 ἐπεὶ καὶ οἱ Πολυκλείτου υἱεὶς, Παράλου καὶ Ξανθίπου
 τοῦδε ἠλικιωται, οὐδὲν πρὸς τὸν πατέρα εἰσίν, καὶ ἄλλοι
 65 ἄλλων δημιουργῶν. τῶνδε δὲ οὐπω ἀξιὸν τοῦτο κατηγο-
 ρεῖν· ἔτι γὰρ ἐν αὐτοῖς εἰσιν ἐλπίδες· νέοι γάρ. |

17. Πρωταγόρας μὲν τσαῦτα καὶ τριαῦτα ἐπίδει-
 ξάμενος ἀπεπαύσατο τοῦ λόγου· καὶ ἐγὼ ἐπὶ μὲν πολὺν
 χρόνον κεκλημημένος ἔτι πρὸς αὐτὸν ἔβλεπον ὡς ἐροῦντά
 τι ἐπιθυμῶν ἀκούειν· ἐπεὶ δὲ δὴ ἠσθόμην ὅτι τῷ ὄντι
 5 πεπαυμένος εἶη, μόγις πὼς ἐμαυτὸν ὡσπερὶ συναγεί-
 ρας εἶπον, βλέψας πρὸς τὸν Ἴπποκράτη· ὦ παῖ Ἀ-
 πολλοδώρου, ὡς χάριν σοι ἔχω ὅτι προύτρεψάς με ὧδε
 ἀφικέσθαι· πολλοῦ γὰρ ποιῶμαι ἀκηκοέναι ἢ ἀκήκοα
 Πρωταγόρου. ἔγωγε ἐν μὲν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ἠγού-
 10 μην οὐκ εἶναι ἀνθρωπίνην ἐπιμέλειαν, ἣ ἀγαθοὶ οἱ ἀγα-
 θοὶ γίνονται· νῦν δὲ πέπεισμαι. | πλὴν σμικρόν τί μοι
 ἐμποδῶν, ὃ δῆλον ὅτι Πρωταγόρας ῥαδίως ἐπεκδιδά-
 ξει, ἐπειδὴ καὶ τὰ πολλὰ ταῦτα ἐξεδίδαξεν. καὶ γὰρ εἰ
 μὲν τις περὶ αὐτῶν τούτων συγγένοιτο ὄφροῦν τῶν

δημηγόρων, τάχ' ἄν καὶ τοιούτους λόγους ἀκούσειεν 15
 ἢ Περικλέους ἢ ἄλλου τινὸς τῶν ἱκανῶν εἰπεῖν· εἰ δὲ
 ἐπανεροῖτό τινα τι, ὥσπερ βιβλία οὐδὲν ἔχουσιν οὔτε
 ἀποκρίνασθαι οὔτε αὐτοὶ ἐρέσθαι, ἀλλ' ἐάν τις καὶ
 σμικρὸν ἐπερωτήσῃ τι τῶν ῥηθέντων, ὥσπερ τὰ χαλ-
 κεία πληγέντα μακρὸν ἤχει καὶ ἀποτείνει, ἐὰν μὴ ἐπι- 20
 λάβηται τις, καὶ οἱ ῥήτορες οὕτω σμικρὰ ἐρωτηθέντες
 δόλιχον κατατείνουσι τοῦ λόγου. Πρωταγόρας δὲ ὅδε
 ἱκανὸς μὲν μακροὺς λόγους καὶ καλοὺς εἰπεῖν, ὡς αὐτὰ
 δηλοῖ, ἱκανὸς δὲ καὶ ἐρωτηθεὶς ἀποκρίνασθαι κατὰ
 βραχὺ καὶ ἐρόμενος περιμεῖναι τε καὶ ἀποδέξασθαι τὴν 25
 ἀπόκρισιν, ἃ ὀλίγοις ἐστὶ παρεσκευασμένα. | νῦν οὖν,
 ὦ Πρωταγόρα, σμικροῦ τινος ἐνδεής εἰμι πάντ' ἔχειν,
 εἴ μοι ἀποκρίναιο τόδε. τὴν ἀρετὴν φῆς διδακτὸν εἶ-
 ναι, καὶ ἐγὼ, εἴπερ ἄλλω τῷ ἀνθρώπων, πειθοίμην ἄν
 καὶ σοί· ὁ δ' ἐθαύμασά σου λέγοντος, τοῦτό μοι ἐν 30
 τῇ ψυχῇ ἀποπλήρωσον· ἔλεγες γὰρ ὅτι ὁ Ζεὺς τὴν
 δικαιοσύνην καὶ τὴν αἰδῶ πέμψειεν τοῖς ἀνθρώποις,
 καὶ αὐτὸν πολλοῦ ἐν τοῖς λόγοις ἐλέγετο ὑπὸ σοῦ
 ἢ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ ὁσιότης καὶ πάντα
 ταῦτα ὡς ἐν τι εἴῃ συλλήβδην, ἀρετή· ταῦτ' οὖν αὐτὰ 35
 δῖελθέ μοι ἀκριβῶς τῷ λόγῳ, πότερον ἐν μὲν τί ἐστιν ἢ
 ἀρετή, μόρια δὲ αὐτῆς ἐστὶν ἢ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη
 καὶ ὁσιότης ἢ ταῦτ' ἐστὶν ἀνυνδῆ ἐγὼ ἔλεγον πάντα ὀνό-
 ματα τοῦ αὐτοῦ ἐνὸς ὄντος· τοῦτ' ἐστὶν ὁ ἔτι ἐπιποθῶ. |

18. Ἀλλὰ ῥάδιον τοῦτό γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀπο-
 κρίνασθαι, ὅτι ἐνὸς ὄντος τῆς ἀρετῆς μόρια ἐστὶν ἢ ἐρω-
 τᾶς. Πότερον, ἔφη, ὥσπερ προσώπου τὰ μόρια μόρια
 ἐστὶν, στόμα τε καὶ ὄρις καὶ ὀφθαλμοὶ καὶ ὄτα, ἢ ὥσπερ
 τὰ τοῦ χρυσοῦ μόρια οὐδὲν διαφέρει τὰ ἕτερα τῶν ἐτέ- 5
 ρων, ἀλλήλων καὶ τοῦ ὅλου, ἀλλ' ἢ μεγέθει καὶ σμικρό-
 τητι; Ἐκείνως μοι φαίνεται, ὦ Σώκρατες, ὥσπερ τὰ
 τοῦ προσώπου μόρια ἔχει πρὸς τὸ ὅλον πρόσωπον. Πό-

10 τερον οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ μεταλαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι
 τούτων τῶν τῆς ἀρετῆς μορίων οἱ μὲν ἄλλο, οἱ δὲ
 ἄλλο, ἢ ἀνάγκη, ἕαν περ τις ἐν λάβῃ, ἅπαντα ἔχειν; Οὐ-
 15 δαμῶς, ἔφη, ἐπεὶ πολλοὶ ἀνδρεῖοί εἰσιν, ἄδικοι δέ, καὶ δί-
 καιοὶ αὖ, σοφοὶ δὲ οὐ. Ἔστιν γὰρ οὖν καὶ ταῦτα μόρια
 τῆς ἀρετῆς, ἔφην ἐγώ, σοφία τε καὶ ἀνδρεία; Πάντων
 20 μάλιστα δήπου, ἔφη· καὶ μέγιστόν γε ἡ σοφία τῶν μο-
 ρίων. Ἐκαστον δὲ αὐτῶν ἔστιν, ἦν δ' ἐγώ, ἄλλο, τὸ δὲ
 ἄλλο; Ναί. Ἡ καὶ δύναμιν αὐτῶν ἕκαστον ἰδίαν ἔχει
 ὥσπερ τὰ τοῦ προσώπου; οὐκ ἔστιν ὀφθαλμὸς οἷον τὰ
 25 ὠτα, οὐδ' ἡ δύναμις αὐτοῦ ἡ αὐτή, οὐδὲ τῶν ἄλλων
 οὐδὲν ἔστιν οἷον τὸ ἕτερον οὔτε κατὰ τὴν δύναμιν οὔτε
 κατὰ τὰ ἄλλα· ἄρ' οὖν οὕτω καὶ τὰ τῆς ἀρετῆς μόρια οὐκ
 ἔστιν τὸ ἕτερον οἷον τὸ ἕτερον, οὔτε αὐτὸ οὔτε ἡ δύναμις
 αὐτοῦ; ἢ δήλα δὴ ὅτι οὕτως ἔχει, εἶπερ τῷ παραδεί-
 30 γματί γε ἔοικεν; Ἄλλ' οὕτως, ἔφη. καὶ ἐγὼ εἶπον· Οὐδὲν
 ἄρα ἔστιν τῶν τῆς ἀρετῆς μορίων ἄλλ' οἷον ἐπιστήμη,
 οὐδ' οἷον δικαιοσύνη, οὐδ' οἷον ἀνδρεία, οὐδ' οἷον σω-
 φροσύνη, οὐδ' οἷον ὀσιότης. Οὐκ ἔφη. | Φέρε δὴ, ἔφην
 ἐγώ, κοινῇ σκεψώμεθα ποῖόν τι αὐτῶν ἔστιν ἕκαστον.
 35 πρῶτον μὲν τὸ τοιόνδε· ἡ δικαιοσύνη πρᾶγμα τί ἐστιν ἢ
 οὐδὲν πρᾶγμα; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ· τί δὲ σοί; Κάμοί,
 ἔφη. Τί οὖν; εἴ τις ἔροίτο ἐμέ τε καὶ σέ· Ὡ Πρωταγόρα
 τε καὶ Σώκρατες, εἶπετον δὴ μοι, τοῦτο τὸ πρᾶγμα, ὃ
 ὠνομάσατε ἄρτι, ἢ δικαιοσύνη, αὐτὸ τοῦτο δίκαιόν ἐστιν
 ἢ ἄδικον; ἐγὼ μὲν ἂν αὐτῷ ἀποκριναίμην, ὅτι δίκαιον·
 40 σὺ δὲ τίν' ἂν ψῆφον θείῃ; τὴν αὐτὴν ἐμοὶ ἢ ἄλλην; Τὴν
 αὐτήν, ἔφη. | Ἔστιν ἄρα τοιοῦτον ἢ δικαιοσύνη οἷον δί-
 καιον εἶναι, φαίην ἂν ἐγώ γε ἀποκρινόμενος τῷ ἐρωτῶντι·
 οὐκοῦν καὶ σύ; Ναί, ἔφη. Εἰ οὖν μετὰ τοῦτο ἡμᾶς ἔροίτο·
 45 Οὐκοῦν καὶ ὀσιότητά τινά φατε εἶναι; φαῖμεν ἂν, ὡς
 ἐγῶμαι. Ναί, ἢ δ' ὅς. Οὐκοῦν φατε καὶ τοῦτο πρᾶγμα τι
 εἶναι; φαῖμεν ἂν ἢ οὐ; Καὶ τοῦτο συνέφη. Πότερον δὲ

τοῦτο αὐτὸ τὸ πρᾶγμα φατε τοιοῦτον πεφυκέναι οἷον ἀνόσιον εἶναι ἢ οἷον ὄσιον; ἀγανακτῆσαιμ' ἂν ἔγωγ', ἔφην, τῷ ἐρωτήματι, καὶ εἵποιμ' ἂν· Εὐφήμει, ὦ ἄνθρωπε σχολῇ μεντᾶν τι ἄλλο ὄσιον εἶη, εἰ μὴ αὐτὴ γε ἡ ὀσιότης 45 ὄσιον ἔσται. τί δὲ σύ; οὐχ οὕτως ἂν ἀποκρίναιο; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

19. Εἰ οὖν μετὰ τοῦτο εἵποι ἐρωτῶν ἡμᾶς· Πῶς οὖν ὀλίγον πρότερον ἐλέγετε; ἄρ' οὐκ ὀρθῶς ὑμῶν κατήκουσα; ἐδόξατέ μοι φάναι τὰ τῆς ἀρετῆς μέρη εἶναι οὕτως ἔχοντα πρὸς ἄλληλα, ὡς οὐκ εἶναι τὸ ἕτερον αὐτῶν οἷον τὸ ἕτερον· εἵποιμ' ἂν ἔγωγε ὅτι τὰ μὲν ἄλλα 5 ὀρθῶς ἤκουσας, ὅτι δὲ καὶ ἐμὲ οἶει εἰπεῖν τοῦτο, παρήκουσας· Πρωταγόρας γὰρ ὅδε ταῦτα ἀπεκρίνατο, ἐγὼ δὲ ἠρώτων. εἰ οὖν εἵποι· Ἀληθῆ ὅδε λέγει, ὦ Πρωταγόρα; σὺ φῆς οὐκ εἶναι τὸ ἕτερον μέρος οἷον τὸ ἕτερον τῶν τῆς ἀρετῆς; σὸς οὗτος ὁ λόγος ἐστίν· τί ἂν αὐτῷ 10 ἀποκρίναιο; Ἀνάγκη, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁμολογεῖν. Τί οὖν, ὦ Πρωταγόρα, ἀποκρινόμεθα αὐτῷ, ταῦτα ὁμολογήσαντες, ἐὰν ἡμᾶς ἐπανέρηται· Οὐκ ἄρα ἐστὶν ὀσιότης οἷον δίκαιον εἶναι πρᾶγμα, οὐδὲ δικαιοσύνη οἷον ὄσιον, ἀλλ' οἷον μὴ ὄσιον· ἢ δ' ὀσιότης οἷον μὴ δίκαιον, 15 ἀλλ' ἀδικον ἄρα, τὸ δὲ ἀνόσιον; τί αὐτῷ ἀποκρινόμεθα; ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸς ὑπὲρ γε ἑμαυτοῦ φαίην ἂν καὶ τὴν δικαιοσύνην ὄσιον εἶναι καὶ τὴν ὀσιότητα δίκαιον· καὶ ὑπὲρ σοῦ δέ, εἴ με ἐφῆς, ταῦτα ἂν ταῦτα ἀποκρινόμην, ὅτι ἦτοι ταῦτόν γ' ἐστὶν δικαιοσύνη ὀσιότητι ἢ ὃ τι ὁμοίω-20 τατον, καὶ μάλιστα πάντων ἢ τε δικαιοσύνη οἷον ὀσιότης καὶ ἢ ὀσιότης οἷον δικαιοσύνη. ἀλλ' ὅρα, εἰ διακωλύεις ἀποκρίνεσθαι, ἢ καὶ σοὶ συνδοκεῖ οὕτως. | Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὕτως ἀπλοῦν εἶναι, ὥστε συχωρῆσαι τὴν τε δικαιοσύνην ὄσιον εἶναι καὶ τὴν ὀσιό-25 τητα δίκαιον, ἀλλὰ τί μοι δοκεῖ ἐν αὐτῷ διάφορον εἶναι. ἀλλὰ τί τοῦτο διαφέρει; ἔφη· εἰ γὰρ βούλει, ἔστω ἡμῖν

καὶ δικαιοσύνη ὄσιον καὶ ὀσιότης δίκαιον. Μὴ μοι, ἦν
 δ' ἐγὼ· οὐδὲν γὰρ δέομαι τὸ εἰ βούλει τοῦτο καὶ εἴ
 30 σοι δοκεῖ ἐλέγχεσθαι, ἀλλ' ἐμέ τε καὶ σέ· τὸ δ' ἐμέ
 τε καὶ σέ τοῦτο λέγω, οἴομενος οὕτω τὸν λόγον βέλ-
 τιστ' ἂν ἐλέγχεσθαι, εἴ τις τὸ εἴ ἀφέλοι αὐτοῦ. Ἀλλὰ
 μέντοι, ἦ δ' ὅς, προσέεικέν τι δικαιοσύνη ὀσιότητι· καὶ
 γὰρ ὅτιοῦν ὄψοῦν ἀμῆ γέ πη προσέεικεν· τὸ γὰρ λευ-
 35 κὸν τῷ μέλανι ἔστιν ὅπη προσέεικεν, καὶ τὸ σκληρὸν
 τῷ μαλακῷ, καὶ τὰλλα ἃ δοκεῖ ἐναντιώτατα εἶναι ἀλλή-
 λοις· καὶ ἃ τότε ἔφαμεν ἄλλην δύναμιν ἔχειν καὶ οὐκ
 εἶναι τὸ ἕτερον οἷον τὸ ἕτερον, τὰ τοῦ προσώπου μό-
 ρια, ἀμῆ γέ πη προσέεικεν καὶ ἔστιν τὸ ἕτερον οἷον
 40 τὸ ἕτερον· ὥστε τούτῳ γε τῷ τρόπῳ κἂν ταῦτα ἐλέγ-
 χοις, εἰ βούλοιο, ὡς ἅπαντά ἐστιν ὁμοῖα ἀλλήλοισι. ἀλλ'
 οὐχὶ τὰ ὁμοῖόν τι ἔχοντα ὁμοῖα δίκαιον καλεῖν—οὐδὲ
 τὰ ἀνόμοιόν τι ἔχοντα ἀνόμοια—κἂν πάνυ σμικρὸν ἔχη
 τὸ ὁμοῖον. | καὶ ἐγὼ θαυμάσας εἶπον πρὸς αὐτόν· Ἡ
 45 γὰρ οὕτω σοι τὸ δίκαιον καὶ τὸ ὄσιον πρὸς ἀλληλα
 ἔχει, ὥστε ὁμοῖόν τι σμικρὸν ἔχειν ἀλλήλοισι; Οὐ πάνυ,
 ἔφη, οὕτως, οὐ μέντοι οὐδὲ αὐτὸς ὡς σύ μοι δοκεῖς οἶε-
 σθαι. Ἀλλὰ μὴν, ἔφην ἐγὼ, ἐπειδὴ δυσχερῶς δοκεῖς μοι
 ἔχειν πρὸς τοῦτο, τοῦτο μὲν ἑάσωμεν, τότε δὲ ἄλλο ὧν
 50 ἔλεγες ἐπισκεψώμεθα. |

20. Ἀφροσύνην τι καλεῖς; Ἔφη. Τούτῳ τῷ πρά-
 γματι οὐ πᾶν τούναντίον ἐστὶν ἡ σοφία; Ἔμοιγε δοκεῖ,
 ἔφη. Πότερον δὲ ὅταν πράττωσιν ἄνθρωποι ὀρθῶς τε καὶ
 ὠφελίμως, τότε σωφρονεῖν σοι δοκοῦσιν οὕτω πράτ-
 5 τοντες, ἢ τούναντίον; Σωφρονεῖν, ἔφη. Οὐκοῦν σω-
 φροσύνη σωφρονοῦσιν; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν οἱ μὴ ὀρ-
 θῶς πράττοντες ἀφρόνως πράττουσιν καὶ οὐ σωφρο-
 νοῦσιν οὕτω πράττοντες; Συνδοκεῖ μοι, ἔφη, Τούναν-
 τίον ἄρα ἐστὶν τὸ ἀφρόνως πράττειν τῷ σωφρόνως; Ἔ-
 10 φη. Οὐκοῦν τὰ μὲν ἀφρόνως πραττόμενα ἀφροσύνη πράτ-

τεται, τὰ δὲ σωφρόνως σωφροσύνη; Ὁμολόγει. Οὐκοῦν
 εἴ τι ἰσχύι πράττεται, ἰσχυρῶς πράττεται, καὶ εἴ τι ἀσθε-
 νείᾳ, ἀσθενῶς; Ἐδόκει. Καὶ εἴ τι μετὰ τάχους, τα-
 χέως, καὶ εἴ τι μετὰ βραδυτήτος, βραδέως; Ἐφη. Καὶ
 εἴ τι δὴ ὡσαύτως πράττεται, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πράττεται, 15
 καὶ εἴ τι ἐναντίως, ὑπὸ τοῦ ἐναντίου; Συνέφη. Φέρε δὴ, ἦν
 δ' ἐγώ, ἔστιν τι καλόν; Συνεχώρει. Τούτῳ ἔστιν τι ἐναν-
 τίον πλὴν τὸ αἰσχρόν; Οὐκ ἔστιν. Τί δέ; ἔστιν τι ἀγαθόν;
 Ἐστιν. Τούτῳ ἔστιν τι ἐναντίον πλὴν τὸ κακόν; Οὐκ ἔστιν.
 Τί δέ; ἔστιν τι ὄξυ ἐν φωνῇ; Ἐφη. Τούτῳ μὴ ἔστιν τι 20
 ἐναντίον ἄλλο πλὴν τὸ βαρύν; Οὐκ ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ'
 ἐγώ, ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν ἐναντίων ἐν μόνον ἔστιν ἐναντίον
 καὶ οὐ πολλά; Συνωμολόγει. Ἴθι δὴ, ἦν δ' ἐγώ, ἀνα-
 λογισώμεθα τὰ ὁμολογημένα ἡμῖν. ὁμολογήκαμεν ἐν
 ἐνὶ μόνον ἐναντίον εἶναι, πλείω δὲ μή; Ὁμολογήκαμεν. 25
 Τὸ δὲ ἐναντίως πραττόμενον ὑπὸ ἐναντίων πράττεσθαι;
 Ἐφη. Ὁμολογήκαμεν δὲ ἐναντίως πράτεσθαι ὃ ἂν ἀ-
 φρόνως πράττηται τῷ σωφρόνως πραττομένῳ; Ἐφη.
 Τὸ δὲ σωφρόνως πραττόμενον ὑπὸ σωφροσύνης πράτ-
 τεσθαι, τὸ δὲ ἀφρόνως ὑπὸ ἀφροσύνης; Συνεχώρει. Οὐκ- 30
 οῦν, εἴπερ ἐναντίως πράττεται, ὑπὸ ἐναντίου πράττειτ'
 ἂν; Ναί. Πράττεται δὲ τὸ μὲν ὑπὸ σωφροσύνης, τὸ δὲ
 ὑπὸ ἀφροσύνης; Ναί. Ἐναντίως; Πάνυ γε. Οὐκοῦν ὑπὸ
 ἐναντίων ὄντων; Ναί. Ἐναντίον ἄρ' ἔστιν ἀφροσύνη
 σωφροσύνη; Φαίνεται. | Μέμνησαι οὖν ὅτι ἐν τοῖς ἔμ- 35
 προσθεν ὁμολόγηται ἡμῖν ἀφροσύνη σοφία ἐναντίον
 εἶναι; Συνωμολόγει. Ἐν δὲ ἐνὶ μόνον ἐναντίον εἶναι;
 Φημί. Πότερον οὖν, ὡς Πρωταγόρα, λύσωμεν τῶν λόγων;
 τὸ ἐν ἐνὶ μόνον ἐναντίον εἶναι, ἢ ἐκεῖνον, ἐν ᾧ ἐλέγετο
 ἕτερον εἶναι σωφροσύνης σοφία, μόριον δὲ ἐκάτερον ἀρε- 40
 τῆς, καὶ πρὸς τῷ ἕτερον εἶναι καὶ ἀνόμοια καὶ αὐτὰ καὶ
 αἱ δυνάμεις αὐτῶν, ὥσπερ τὰ τοῦ προσώπου μόρια; πό-
 τερον οὖν δὴ λύσωμεν; οὔτοι γὰρ οἱ λόγοι ἀμφοτέρου

οὐ πάνυ μουσικῶς λέγονται· οὐ γὰρ συνάδουσιν οὐδὲ
 45 συναρμόττουσιν ἀλλήλοις· πῶς γὰρ ἂν συνάδοιεν, εἴπερ
 γε ἀνάγκη ἐνὶ μὲν ἓν μόνον ἐναντίον εἶναι, πλείω δὲ
 μή, τῇ δ' ἀφροσύνη ἐνὶ ὄντι σοφία ἐναντία καὶ σωφρο-
 σύνη αὖ φαίνεται· ἦ γάρ, ὦ Πρωταγόρα, ἔφην ἐγώ, ἢ
 ἄλλως πως; Ὁμολόγησεν καὶ μάλ' ἀκόντως. Οὐκοῦν
 50 ἓν ἂν εἴη ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ σοφία; τὸ δὲ πρότερον αὖ
 ἐφάνη ἡμῖν ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ δσιότης σχεδόν τι ταῦτόν
 ὄν. | ἴθι δὴ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Πρωταγόρα, μὴ ἀποκάμωμεν,
 ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ διασκεψόμεθα· ἄρ' αὖ τίς σοι δοκεῖ
 ἀδικῶν ἀνθρώπος σωφρονεῖν, ὅτι ἀδικεῖ; Αἰσχυνοί-
 55 μην ἂν ἔγωγ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, τοῦτο ὁμολογεῖν, ἐπεὶ
 πολλοὶ γέ φασιν τῶν ἀνθρώπων. Πότερον οὖν πρὸς
 ἐκείνους τὸν λόγον ποιήσωμαι, ἔφην, ἢ πρὸς σέ; Εἰ βού-
 λει, ἔφη, πρὸς τοῦτον πρῶτον τὸν λόγον διαλέχθητι τὸν
 τῶν πολλῶν. Ἄλλ' οὐδέν μοι διαφέρει, εἰ μὴ μόνον σύ
 60 γε ἀποκρίνη, εἴτ' οὖν δοκεῖ σοι ταῦτα, εἴτε μή. τὸν
 γὰρ λόγον ἔγωγε μάλιστα ἐξετάζω, συμβαίνει μέντοι
 ἴσως καὶ ἐμὲ τὸν ἐρωτῶντα καὶ τὸν ἀποκρινόμενον ἐξε-
 τάζεσθαι.

Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐκαλλωπίζετο ἡμῖν ὁ Πρωταγό-
 65 ρας· τὸν γὰρ λόγον ἠτιᾶτο δυσχερῆ εἶναι· ἔπειτα μέντοι
 συνεχώρησεν ἀποκρίνεσθαι.

21. ἴθι δὴ, ἔφην ἐγώ, ἐξ ἀρχῆς μοι ἀποκρίναι.
 δοκοῦσί τινές σοι σωφρονεῖν ἀδικοῦντες; Ἔστω, ἔφη.
 Τὸ δὲ σωφρονεῖν λέγεις εὐφρονεῖν; Ἔφη. Τὸ δ' εὐ-
 φρονεῖν εὐβουλευέσθαι ὅτι ἀδικοῦσιν; Ἔστω, ἔφη.
 5 Πότερον, ἦν δ' ἐγώ, εἰ εὐπράττουσιν ἀδικοῦντες ἢ εἰ
 κακῶς; Εἰ εὐ. | Λέγεις οὖν ἀγαθὰ ἅττα εἶναι; Λέγω.
 Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ταῦτ' ἐστὶν ἀγαθὰ, ἃ ἐστὶν ὠφέ-
 λιμα τοῖς ἀνθρώποις; Καὶ ναὶ μὰ Δί' ἔφη, κἂν μὴ τοῖς
 ἀνθρώποις ὠφέλιμα ἦ, ἔγωγε καλῶ ἀγαθὰ. καὶ μοι
 10 ἐδόκει ὁ Πρωταγόρας ἤδη τετραχύνθαι τε καὶ ἀγωνιᾶν

καὶ παρατετάχθαι πρὸς τὸ ἀποκρίνεσθαι· ἐπειδὴ οὖν ἑώρων αὐτὸν οὕτως ἔχοντα, εὐλαβούμενος ἠρέμα ἠρόμην. Πότερον, ἦν δ' ἐγὼ, λέγεις, ὦ Πρωταγόρα, ἢ μηδενὶ ἀνθρώπων ὠφέλιμά ἐστιν, ἢ ἂ μηδὲ τὸ παράπαν ὠφέλιμα; καὶ τὰ τοιαῦτα σὺ ἀγαθὰ καλεῖς; Οὐδα- 15 μῶς, ἔφη· ἀλλ' ἔγωγε πολλὰ οἶδ' ἢ ἀνθρώποις μὲν ἀνωφελῆ ἐστὶ, καὶ σιτία καὶ ποτὰ καὶ φάρμακα καὶ ἄλλα μυρία, τὰ δέ γε ὠφέλιμα· τὰ δὲ ἀνθρώποις μὲν οὐδέτερα, ἵπποις δέ· τὰ δὲ βουσί μόνον, τὰ δὲ κυσίν· τὰ δέ γε τούτων μὲν οὐδενί, δένδροις δέ· τὰ δὲ τοῦ δέν- 20 δρου ταῖς μὲν ῥίζαις ἀγαθὰ, ταῖς δὲ βλάσταις πονηρά, οἶον καὶ ἡ κόπρος πάντων τῶν φυτῶν ταῖς μὲν ῥίζαις ἀγαθὸν παραβαλλομένη, εἰ δ' ἐθέλοις ἐπὶ τοὺς πτόρθους καὶ τοὺς νέους κλῶνας ἐπιβάλλειν, πάντα ἀπόλλυσιν· ἐπεὶ καὶ τὸ ἔλαιον τοῖς μὲν φυτοῖς ἅπασιν ἐστὶν πάγκα- 25 κον καὶ ταῖς θριξίν πολεμιώτατον, ταῖς τῶν ἄλλων ζώων πλὴν ταῖς τοῦ ἀνθρώπου, ταῖς δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἀρωγὸν καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι. οὕτω δὲ ποικίλον τί ἐστὶν τὸ ἀγαθὸν καὶ παντοδαλόν, ὥστε καὶ ἐνταῦθα τοῖς μὲν ἔξωθεν τοῦ σώματος ἀγαθόν ἐστὶν τῷ ἀνθρώπῳ, τοῖς 30 δ' ἐντὸς ταῦτόν τοῦτο κάκιστον· καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἱατροὶ πάντες ἀπαγορεύουσιν τοῖς ἀσθενοῦσιν μὴ χρῆσθαι ἐλαίῳ ἀλλ' ἢ ὅτι σμικροτάτῳ ἐν τούτοις οἷς μέλλει ἔδρασθαι, ὅσον μόνον τὴν δυσχέρειαν κατασβέσαι τὴν ἐπὶ ταῖς αἰσθήσεσι ταῖς διὰ τῶν ῥινῶν γιγνομένην ἐν τοῖς σιτίοις 35 τε καὶ ὄψοις. |

22. Εἰπόντος οὖν ταῦτα αὐτοῦ οἱ παρόντες ἀνεθορύβησαν ὡς εὖ λέγοι. καὶ ἐγὼ εἶπον· ὦ Πρωταγόρα, ἐγὼ τυγχάνω ἐπιλήσμων τις ὢν ἄνθρωπος, καὶ ἂν τίς μοι μακρὰ λέγῃ, ἐπιλανθάνομαι περὶ οὗ ἂν ἦ ὁ λόγος. ὥσπερ οὖν, εἰ ἐτύγχανον ὑπόκωφος ὢν, ὅου ἂν χρῆναι, εἴπερ 5 ἔμελλές μοι διαλέξεσθαι, μεῖζον φθέγγεσθαι ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους, οὕτω καὶ νῦν, ἐπειδὴ ἐπιλήσμωνι ἐνέτυχες, σύν-

τεμνέ μοι τὰς ἀποκρίσεις καὶ βραχυτέρας ποίει, εἰ
 μέλλω σοι ἔπεσθαι. | Πῶς οὖν κελεύεις με βραχέα ἀπο-
 10 κρίνεσθαι; ἢ βραχυτέρά σοι, ἔφη, ἀποκρίνωμαι ἢ δεῖ;
 Μηδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ. Ἄλλ' ὅσα δεῖ; ἔφη. Ναί, ἦν
 δ' ἐγώ. Πότερα οὖν ὅσα ἐμοὶ δοκεῖ δεῖν ἀποκρί-
 νεσθαι, τοσαῦτά σοι ἀποκρίνωμαι, ἢ ὅσα σοί; Ἀ-
 κήκοα γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι σὺ οἶός τ' εἶ καὶ αὐτὸς
 15 καὶ ἄλλον διδάξαι περὶ τῶν αὐτῶν καὶ μακρὰ λέγειν,
 ἐὰν βούλῃ οὕτως, ὥστε τὸν λόγον μηδέποτε ἐπιλιπεῖν,
 καὶ αὖ βραχέα οὕτως, ὥστε μηδένα σοῦ ἐν βραχυτέ-
 ροις εἰπεῖν· εἰ οὖν μέλλεις ἐμοὶ διαλέξεσθαι, τῷ ἑτέρῳ
 χρῶ τρόπῳ πρὸς με, τῇ βραχυλογίᾳ. Ὡς Σώκρατες,
 20 ἔφη, ἐγὼ πολλοῖς ἤδη εἰς ἀγῶνα λόγων ἀφικόμεν ἄν-
 θρώποις, καὶ εἰ τοῦτο ἐποίουν ὃ σὺ κελεύεις, ὡς ὁ ἀντι-
 λέγων ἐκέλευέν με διαλέγεσθαι, οὕτω διελεγόμεν, οὐ-
 δενὸς ἂν βελτίων ἐφαίνόμεν οὐδ' ἂν ἐγένετο Πρωτα-
 γόρου ὄνομα ἐν τοῖς Ἑλλησιν. καὶ ἐγὼ — ἔγων γὰρ
 25 ὅτι οὐκ ἤρεσεν αὐτὸς ἑαυτῷ ταῖς ἀποκρίσεσιν ταῖς ἔμ-
 προσθεν καὶ ὅτι οὐκ ἐθελήσει ἐκὼν εἶναι ἀποκρινόμε-
 νος διαλέγεσθαι— ἠγησάμενος οὐκέτι ἔμὸν ἔργον εἶναι
 παρεῖναι ἐν ταῖς συνουσίαις, Ἄλλὰ τοι, ἔφη, ὦ Πρω-
 ταγόρα, οὐδ' ἐγὼ λιπαρῶς ἔχω παρὰ τὰ σοὶ δοκοῦντα
 30 τὴν συνουσίαν ἡμῖν γίνεσθαι, ἀλλ' ἐπειδὴν σὺ βούλῃ
 διαλέγεσθαι ὡς ἐγὼ δύναμαι ἔπεσθαι, τότε σοὶ διαλέ-
 ξομαι. σὺ μὲν γάρ, ὡς λέγεται περὶ σοῦ, φῆς δὲ καὶ αὐ-
 τός, καὶ ἐν μακρολογίᾳ καὶ ἐν βραχυλογίᾳ οἶός τ' εἶ
 συνουσίας ποιεῖσθαι· σοφὸς γὰρ εἶ. ἐγὼ δὲ τὰ μακρὰ
 35 ταῦτα ἀδύνατος, ἐπεὶ ἐβουλόμην ἂν οἶός τ' εἶναι. ἀλλὰ
 σὲ ἐχρῆν ἡμῖν συγχωρεῖν τὸν ἀμφοτέρωθεν δυνάμενον, ἵνα
 συνουσία ἐγίγνετο. νῦν δὲ ἐπειδὴ οὐκ ἐθέλεις καὶ ἐμοὶ
 τις ἀσχολία ἐστὶν καὶ οὐκ ἂν οἶός τ' εἶην σοὶ παραμεῖ-
 ναι ἀποτεινοντι μακροὺς λόγους— ἐλθεῖν γὰρ ποί με δεῖ
 40.— εἰμι· ἐπεὶ καὶ ταῦτ' ἂν ἴσως οὐκ ἀηδῶς σου ἤκουον. |

Καὶ ἅμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνιστάμην ὡς ἀπιών· καί μου ἀνισταμένου ἐπιλαμβάνεται ὁ Καλλίας τῆς χειρὸς τῇ δεξιᾷ, τῇ δ' ἀριστερᾷ ἀντελάβετο τοῦ τρίβωνος τουτουί, καὶ εἶπεν· Οὐκ ἀφήσομέν σε, ὦ Σώκρατες· ἐὰν γὰρ σὺ ἐξέλθῃς, οὐχ ὁμοίως ἡμῖν ἔσονται οἱ διάλογοι. δέο-45
 μαι οὖν σου παραμεῖναι ἡμῖν· ὡς ἐγὼ οὐδ' ἂν ἐνὸς ἡδίου ἀκούσαιμι ἢ σοῦ τε καὶ Πρωταγόρου διαλεγομένων· ἀλλὰ χάρισαι ἡμῖν πᾶσιν. καὶ ἐγὼ εἶπον — ἦδη δὲ ἀνειστήκη ὡς ἐξιών — ὦ παῖ Ἴππονίκου, αἰεὶ μὲν ἐγωγέ σου τὴν φιλοσοφίαν ἄγαμαι, ἀτὰρ καὶ νῦν ἐπαινῶ 50
 καὶ φιλῶ, ὥστε βουλοίμην ἂν χαρίζεσθαί σοι, εἴ μου δυνατὰ δέοιο. νῦν δ' ἐστὶν ὥσπερ ἂν εἰ δέοιό μου Κρίσωνι τῷ Ἱμεραίῳ δρομεῖ ἀκμάζοντι ἔπεσθαι, ἢ τῶν δολιχοδρόμων τῷ ἢ τῶν ἡμεροδρόμων διαθεῖν τε καὶ ἔπεσθαι· εἶπομι ἂν σοι ὅτι πολὺ μᾶλλον ἐγὼ ἔμου-55
 τοῦ δέομαι θεούσιν τούτοις ἀκολουθεῖν, ἀλλ' οὐ γὰρ δύναμαι, ἀλλ' εἴ τι δέει θεάσασθαι ἐν τῷ αὐτῷ ἐμέ τε καὶ Κρίσωνα θεόντας, τούτου δέου συγκαθεῖναι· ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ δύναμαι ταχὺ θεῖν, οὗτος δὲ δύναται βραδέως. εἰ οὖν ἐπιθυμεῖς ἐμοῦ καὶ Πρωταγόρου ἀκούειν, 60
 τούτου δέου, ὥσπερ τὸ πρῶτόν μοι ἀπεκρίνατο διὰ βραχέων τε καὶ αὐτὰ τὰ ἐρωτώμενα, οὕτω καὶ νῦν ἀποκρίνεσθαι· εἰ δὲ μή, τίς ὁ τρόπος ἔσται τῶν διαλόγων; χωρὶς γὰρ ἐγωγ' ὅμην εἶναι τὸ συνεῖναι τε ἀλλήλοις διαλεγόμενους καὶ τὸ δημηγορεῖν. Ἄλλ' ὄρας, ἔφη, ὦ Σώκρατες· 65
 δίκαια δοκεῖ λέγειν Πρωταγόρας ἀξιῶν αὐτῷ τε ἐξεῖναι διαλέγεσθαι ὅπως βούλεται καὶ σοὶ ὅπως ἂν αὖ σὺ βούλῃ. |

23. Ὑπολαβὼν οὖν ὁ Ἀλκιβιάδης, Οὐ καλῶς λέγεις, ἔφη, ὦ Καλλία· Σωκράτης μὲν γὰρ ὅδε ὁμολογεῖ μὴ μετεῖναι οἱ μακρολογίας καὶ παραχωρεῖ Πρωταγόρα, τοῦ δὲ διαλέγεσθαι οἷός τ' εἶναι καὶ ἐπίστασθαι λόγον τε δοῦναι καὶ δέξασθαι θαυμάζοιμι· ἂν εἰ τῷ ἀνθρώπων 5
 παραχωρεῖ· εἰ μὲν οὖν καὶ Πρωταγόρας ὁμολογεῖ φαν-

λότερος εἶναι Σωκράτους διαλεχθῆναι, ἔξαρκεῖ Σωκρά-
 τει· εἰ δὲ ἀντιποιεῖται, διαλεγέσθω ἐρωτῶν τε καὶ ἀπο-
 κρινόμενος, μὴ ἐφ' ἐκάστη ἐρωτήσει μακρὸν λόγον
 10 ἀποτείνων, ἐκκρούων τοὺς λόγους καὶ οὐκ ἐθέλων δι-
 δόναι λόγον, ἀλλ' ἀπομηκύνων ἕως ἂν ἐπιλάθωνται
 περὶ οὗτου τὸ ἐρώτημα ἦν οἱ πολλοὶ τῶν ἀκούοντων· ἐπεὶ
 Σωκράτη γε ἐγὼ ἐγγυῶμαι μὴ ἐπιλήσεσθαι, οὐχ ὅτι
 παίζει καὶ φησιν ἐπιλήσμων εἶναι. ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ
 15 ἐπεικέστερα Σωκράτης λέγειν· χρὴ γὰρ ἕκαστον τὴν ἑαυ-
 τοῦ γνώμην ἀποφαίνεσθαι. |

Μετὰ δὲ τὸν Ἀλκιβιάδην, ὡς ἐγῶμαι, Κριτίας ἦν
 ὁ εἰπὼν· ὦ Πρόδικε καὶ Ἰππία, Καλλίας μὲν οὖν δοκεῖ
 μοι μάλα πρὸς Πρωταγόρου εἶναι, Ἀλκιβιάδης δὲ αἰεὶ
 20 φιλόνομος ἐστὶ πρὸς ὃ ἂν ὀρμήσῃ· ἡμᾶς δὲ οὐδὲν δεῖ
 συμφιλονικεῖν οὔτε Σωκράτει οὔτε Πρωταγόρῃ, ἀλλὰ
 κοινῇ ἀμφοτέρων δεῖσθαι μὴ μεταξὺ διαλῦσαι τὴν ξυ-
 νουσίαν.—

Εἰπόντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα ὁ Πρόδικος, Καλῶς μοι,
 25 ἔφη, δοκεῖς λέγειν, ὦ Κριτία· χρὴ γὰρ τοὺς ἐν τοιοῖσδε
 λόγοις παραγινομένους κοινούς μὲν εἶναι ἀμφοῖν τοῖν
 διαλεγόμενοιν ἀκροατάς, ἴσους δὲ μή· ἔστιν γὰρ οὐ
 ταῦτόν· κοινῇ μὲν γὰρ ἀκοῦσαι δεῖ ἀμφοτέρων, μὴ
 ἴσον δὲ νεῖμαι ἑκατέρῳ, ἀλλὰ τῷ μὲν σαφωτέρῳ πλεον,
 30 τῷ δὲ ἀμαθεστέρῳ ἔλαττον. ἐγὼ μὲν καὶ αὐτός, ὦ
 Πρωταγόρα τε καὶ Σώκρατες, ἀξιῶ ὑμᾶς συγχωρεῖν
 καὶ ἀλλήλοις περὶ τῶν λόγων ἀμφισβητεῖν μὲν, ἐρίζειν
 δὲ μή· ἀμφισβητοῦσι μὲν γὰρ καὶ δι' εὐνοίαν οἱ φί-
 λοι τοῖς φίλοις, ἐρίζουσιν δὲ οἱ διάφοροί τε καὶ ἐχθροί
 35 ἀλλήλοις. καὶ οὕτως ἂν καλλίστη ἡμῖν ἡ συνουσία γί-
 γνητο· ὑμεῖς τε γὰρ οἱ λέγοντες μάλιστ' ἂν οὕτως ἐν
 ἡμῖν τοῖς ἀκούουσιν εὐδοκιμοῖτε καὶ οὐκ ἐπαινοῖσθε·
 εὐδοκιμεῖν μὲν γὰρ ἔστιν παρὰ ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκου-
 όντων ἄνευ ἀπάτης, ἐπαινείσθαι δὲ ἐν λόγῳ πολλάκις

παρὰ δόξαν ψευδομένων· ἡμεῖς τ' αὖ οἱ ἀκούοντες μά- 40
λιστ' ἄν οὕτως εὐφραϊνοίμεθα, οὐχ ἡδοίμεθα· εὐφραί-
νεσθαι μὲν γὰρ ἔστιν μανθάνοντά τι καὶ φρονήσεως
μεταλαμβάνοντα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ, ἡδεσθαι δὲ ἐσθιοντά
τι ἢ ἄλλο ἢδὺ πάσχοντα αὐτῷ τῷ σώματι. Ταῦτα οὖν
εἰπόντος τοῦ Προδίκου πολλοὶ πάνυ τῶν παρόντων ἀπε- 45
δέξαντο. |

24. Μετὰ δὲ τὸν Προδίκον Ἰππίας ὁ σοφὸς εἶπεν·
ὦ ἄνδρες, ἔφη, οἱ παρόντες, ἡγοῦμαι ἐγὼ ἡμᾶς συγγε-
νεῖς τε καὶ οἰκείους καὶ πολίτας ἅπαντας εἶναι φύσει, οὐ
νόμῳ· τὸ γὰρ ὁμοῖον τῷ ὁμοίῳ φύσει συγγενές ἐστίν,
ὁ δὲ νόμος τύραννος ὢν τῶν ἀνθρώπων, πολλὰ παρὰ 5
τὴν φύσιν βιάζεται. ἡμᾶς οὖν αἰσχρὸν τὴν μὲν φύσιν
τῶν πραγμάτων εἰδέναι, σοφωτάτους δὲ ὄντας τῶν Ἑλ-
λήνων καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο νῦν συνελλυθότας τῆς τε
Ἑλλάδος εἰς αὐτὸ τὸ πρυτανεῖον τῆς σοφίας καὶ αὐτῆς
τῆς πόλεως εἰς τὸν μέγιστον καὶ ὀλβιώτατον οἶκον 10
τόνδε, μηδὲν τούτου τοῦ ἀξιώματος ἄξιον ἀποφήνασθαι,
ἀλλ' ὥσπερ τοὺς φαυλοτάτους τῶν ἀνθρώπων διαφέ-
ρεσθαι ἀλλήλοις. | ἐγὼ μὲν οὖν καὶ δέομαι καὶ συμβου-
λεύω, ὃ Πρωταγόρα τε καὶ Σώκρατες, συμβῆναι ὑμᾶς
ὥσπερ ὑπὸ δαιτητῶν ἡμῶν συμβιβαζόντων εἰς τὸ μέ- 15
σον, καὶ μήτε σὲ τὸ ἀκριβὲς τοῦτο εἶδος τῶν διαλόγων
ζητεῖν τὸ κατὰ βραχὺ λίαν, εἰ μὴ ἢδὺ Πρωταγόρα, ἀλλ'
ἐφεῖναι καὶ χαλάσαι τὰς ἡνίας τοῖς λόγοις, ἵνα μεγαλο-
πρεπέστεροι καὶ εὐσημονέστεροι ἡμῖν φαίνωνται, μήτ'
αὖ Πρωταγόραν πάντα κάλων ἐκτείναντα, οὐρία 20
ἐφέντα, φεύγειν εἰς τὸ πέλαγος τῶν λόγων, ἀποκρύ-
ψαντα γῆν, ἀλλὰ μέσον τι ἀμφοτέρους τεμεῖν. ὣς οὖν
ποιήσετε καὶ πείθεσθέ μοι ῥαβδοῦχον καὶ ἐπιστάτην καὶ
πρύτανιν ἐλέσθαι, ὅς ὑμῖν φυλάξει τὸ μέτριον μῆκος τῶν
λόγων ἑκατέρου. |

25

25. Ταῦτα ἤρесе τοῖς παροῦσι, καὶ πάντες ἐπή-

σαν, καὶ ἐμέ τε ὁ Καλλίας οὐκ ἔφη ἀφήσειν καὶ ἐλέσθαι
 ἐδέοντο ἐπιστάτην. εἶπον οὖν ἐγὼ ὅτι αἰσχροὺν εἶη βρα-
 βευτήν ἐλέσθαι τῶν λόγων. εἴτε γὰρ χείρων ἔσται ἡμῶν
 5 ὁ αἰρεθείς, οὐκ ὀρθῶς ἂν ἔχοι τὸν χείρω τῶν βελτιό-
 νων ἐπιστατεῖν, εἴτε ὁμοῖος, οὐδ' οὕτως ὀρθῶς· ὁ γὰρ
 ὁμοῖος ἡμῖν ὁμοῖα καὶ ποιήσει, ὥστε ἐκ περιττοῦ ἠρή-
 σεται. ἀλλὰ δὴ βελτίονα ἡμῶν αἰρήσεσθε. τῇ μὲν ἀλη-
 θείᾳ, ὡς ἐγῶμαι, ἀδύνατον ὑμῖν, ὥστε Πρωταγόρου
 10 τοῦδε σοφώτερόν τινα ἐλέσθαι· εἰ δὲ αἰρήσεσθε μὲν μη-
 δὲν βελτίω, φήσετε δέ, αἰσχροὺν καὶ τοῦτο τῷδε γίγνε-
 ται, ὥσπερ φαύλω ἀνθρώπῳ ἐπιστάτην αἰρεῖσθαι, ἐπεὶ
 τό γ' ἐμὸν οὐδὲν μοι διαφέρει. | ἀλλ' οὕτωςι θέλω ποιῆ-
 σαι, ἵν' ὁ προθυμεῖσθε συνουσία τε καὶ διάλογοι ἡμῖν
 15 γίνωνται· εἰ μὴ βούλεται Πρωταγόρας ἀποκρίνεσθαι,
 οὗτος μὲν ἐρωτάτω, ἐγὼ δὲ ἀποκρινούμαι, καὶ ἅμα
 πειράσομαι αὐτῷ δεῖξαι, ὡς ἐγὼ φημι χρῆναι τὸν ἀπο-
 κρινόμενον ἀποκρίνεσθαι· ἐπειδὴν δὲ ἐγὼ ἀποκρίνωμαι
 20 ὀπόσ' ἂν οὗτος βούληται ἐρωτᾶν, πάλιν οὗτος ἐμοὶ λό-
 γον ὑποσχέτω ὁμοίως· ἐὰν οὖν μὴ δοκῇ πρόθυμος εἶ-
 ναι πρὸς αὐτὸ τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι, καὶ ἐγὼ καὶ
 ὑμεῖς κοινῇ δεησόμεθα αὐτοῦ ἅπερ ὑμεῖς ἐμοῦ, μὴ δια-
 φθεῖρειν τὴν συνουσίαν· καὶ οὐδὲν δεῖ τούτου ἕνεκα ἕνα
 ἐπιστάτην γενέσθαι, ἀλλὰ πάντες κοινῇ ἐπιστατήσετε.
 25 ἐδόκει πᾶσιν οὕτω ποιητέον εἶναι· καὶ ὁ Πρωταγόρας
 πάνυ μὲν οὐκ ἠθέλεν, ὁμῶς δὲ ἠναγκάσθη ὁμολογήσαι. |

25 27 - 32. Ὁ Πρωταγόρας πρὸς ἀποξημίωσιν ἀπὸ τῆς
 ἠτιῆς καὶ ἐπίδειξιν τῆς ἰδίας δεινότητος περὶ τὴν ἐρμηναίαν ποιη-
 τῶν στρέφει τὴν συζήτησιν πρὸς ἐρμηναίαν ἄσματος τοῦ Σιμωνί-
 δου, ἔχοντος τὸ αὐτὸ θέμα, τὴν ἀρετήν, ἐν τῷ ὁποίῳ νομίζει ὅτι
 εὐρίσκει ἀντίφασιν τοῦ λυρικοῦ, διότι οὗτος ἰσχυριζόμενος ὅτι
 εἶναι δύσκολον νὰ γίνῃ τις ἀνὴρ ἀγαθὸς φέγει τὸν Πιπτακὸν
 ἰσχυριζόμενον τὸ αὐτό, ὅτι εἶναι δύσκολον νὰ εἶναι τις ἀνὴρ
 ἀγαθός.

Ὁ Σ., ζαλισθεὶς κατ' ἀρχάς, πειρᾶται νὰ ἄσῃ τὴν ἀντίφασιν ἐπικαλούμενος εἰς ἐπικουρίαν τὸ μὲν τὸν Προδίκον καὶ τὴν συνωνυμικὴν του καὶ κατὰ ταύτην διασιέλλων τὸ γίνεσθαι τοῦ εἶναι, τὸ δὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἡσιόδου, καθ' ἣν οἱ θεοὶ πρὸ τῆς ἀρετῆς εἶθον πολὺν ἰδρωτᾶ (δύσκολον ἄρα νὰ γίγη τις ἀγαθός), ἀλλ' ὅταν κατορθώσῃ τις νὰ ἀποκτήσῃ αὐτήν, εἶναι πολὺν εὐκόλον νὰ φυλάξῃ τὸ κτηθὲν (καὶ οὕτως ἀμαρτάνει ὁ Πιπτακὸς λέγων ὅτι εἶναι δύσκολον νὰ εἶναι τις ἀγαθός, νὰ φυλάτῃ τὴν ἀρετὴν).

Ἄλλ' ἐπὶ τῇ παρατηρήσει τοῦ Πρωταγόρου ὅτι ἡ ἐρμηγεία αὕτη ἐνέχει βαρύτερον τοῦ ἐπαρορθομένου ἀμάρτημα, διότι κατὰ τὴν γενικὴν ὁμολογίαν τῶν ἀνθρώπων τὸ νὰ εἶναι τις (νὰ μένη) ἀγαθός, ἀφ' οὗ ἅπαξ γίγη, εἶναι χαλεπώτατον, ὁ Σωκράτης προσφεύγει εἰρωνικῶς εἰς β' ἐρμηγείαν, ξευδομένην καὶ αὐτὴν εἰς τὴν συνωνυμικὴν τοῦ Προδίκου, καθ' ἣν τὸ χαλεπὸν ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ κακὸν ἐπινεύοντος καὶ τοῦ Προδίκου, καὶ διὰ τοῦτο δικαίως ὁ Σιμωνίδης μέμφεται τὸν Πιπτακὸν λέγοντα ὅτι εἶναι κακὸν νὰ εἶναι τις ἀγαθός!

Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ Πρωτ. ἐξανίσταται κατὰ τῆς ἐκδοχῆς ταύτης, ὁ Σ. ἀπορρίπτει καὶ αὐτὸς ὡς ἀσείαν τὴν ἐρμηγείαν ταύτην προβαίνει εἰς διεξοδικὴν ἀνάλυσιν τοῦ ἔσματος, φρονῶν ὅτι ὁ Σιμ. εὐρίσκειται ἐν τῷ δικαίῳ διαφωνῶν πρὸς τὸν Πιπ., διότι τὸ νὰ γίγη μὲν τις ἀγαθός εἶναι ὄντως χαλεπόν, δυνατὸν ὁμοῦς ἐπὶ τινα χρόνον· ἀλλ' ἀφ' οὗ γίγη τοιοῦτος, τὸ νὰ παραμείνῃ ἐν τῇ ἀρετῇ καὶ νὰ εἶναι ἀγαθός εἶναι ἀδύνατον, ὑπερβαίνον τὰς ἀνθρωπίνους δυνάμεις, διότι μόνος ὁ θεὸς ἔχει τοῦτο τὸ γέρας, ὦν ἀναλλοιώτως ἀγαθός. Καὶ αὐτὸς ὁ σοφός, ὅταν ἀμήχανος συμφορὰ καταλάβῃ αὐτόν, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ γίγη κακός.

Ὁ Ἰππίας ἐπιδοκιμάζων τὴν ἐρμηγείαν τοῦ Σωκράτους ζητεῖ τὴν ἄδειαν τῶν παρόντων νὰ κάμῃ καὶ αὐτὸς ἐπίδειξιν τῆς ἐρμηγείας τοῦ ἔσματος. Ἐπειδὴ ὁμοῦς διαμαρτύρεται ὁ Ἀλκιβιάδης ζητῶν νὰ συνεχισθῇ ὁ διακοπεὶς διάλογος, ὁ Σ. φρονῶν ὅτι ἡ ἐρμηγεία ποιημάτων μαρτυρεῖ γυμνότητα διανοίας καὶ οἱ περὶ αὐτῶν διαλεγόμενοι ὁμοιάζουσι πρὸς φαύλους καὶ ἀγοραίους ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι μὴ δυνάμενοι δι' ἀπαιδευσίαν νὰ διαλέγωνται ἐν τοῖς συμποσίοις μὲ ἰδίαις σκέψεις καὶ διὰ τῆς ἰδίας φωνῆς μιθοῦνται αἰλητριδας καὶ ὄρχηστρίδας, διασκεδάζοντες οὕτω διὰ ξένης φωνῆς, παρακαλεῖ τὸν Πρωτ. νὰ περατώσωσι τὴν ἐν τῷ μεταξὺ διακοπεῖσαν συζήτησιν, ἀφήγων αὐτόν νὰ ἐκλέξῃ εἴτε τὴν

θέσιν τοῦ ἐρωτῶντος εἴτε τὴν τοῦ ἐρωτωμένου. Ὁ Πρωτ. μετὰ πολλῆς δυσφορίας ἠγαγκάσθη, αἰσχυνόμενος, τὰ δεχθῆ τὴν συνέχειαν τοῦ διαλόγου λαμβάνων τὴν θέσιν τοῦ ἀποκρινομένου.

33. Εἶπον δὴ ἐγώ· ὦ Πρωταγόρα, μὴ οἶου διαλέγεσθαι μέ σοι ἄλλο τι βουλόμενον ἢ ἃ αὐτὸς ἀπορῶ ἐκάστοτε, ταῦτα διασκέπασθαι. ἡγοῦμαι γὰρ πάνυ λέγειν τι τὸν Ὅμηρον τὸ
- 5 σὺν τε δὴ ἐρχομένω καὶ τε πρὸ δ τοῦ ἐνόησεν. εὐπορότεροι γὰρ πῶς ἅπαντές ἐσμεν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἅπαν ἔργον καὶ λόγον καὶ διανόημα· μοῦνος δ' εἶπερ τε νοήσῃ, αὐτίκα περιῶν ζητεῖ ὄφ' ἐπιδείξεται καὶ μεθ' ὅτου βεβαιώσεται, ἕως ἂν ἐντύχῃ.
- 10 ὥσπερ καὶ ἐγὼ ἔνεκα τούτου σοὶ ἡδέως διαλέγομαι μᾶλλον ἢ ἄλλω τινί, ἡγούμενός σε βέλτιστ' ἂν ἐπισκέψασθαι καὶ περὶ τῶν ἄλλων, περὶ ὧν εἰκὸς σκοπεῖσθαι τὸν ἐπεικῆ, καὶ δὴ καὶ περὶ ἀρετῆς. τίνα γὰρ ἄλλον ἢ σέ; ὅς γε οὐ μόνον αὐτὸς οἶε καλὸς κάγαθός εἶναι,
- 15 ὥσπερ τινὲς ἄλλοι αὐτοὶ μὲν ἐπεικεῖς εἰσιν, ἄλλους δὲ οὐ δύνανται ποιεῖν· σὺ δὲ καὶ αὐτὸς ἀγαθός εἶ καὶ ἄλλους οἷός τ' εἶ ποιεῖν ἀγαθούς· καὶ οὕτω πεπίστευκας σαυτῷ, ὥστε καὶ ἄλλων ταύτην τὴν τέχνην ἀποκρυπτομένων σὺ γ' ἀναφανδὸν σεαυτὸν ὑποκηρυξάμενος εἰς
- 20 πάντας τοὺς Ἕλληνας, σοφιστὴν ἐπονομάσας σεαυτὸν ἀπέφηνας παιδεύσεως καὶ ἀρετῆς διδάσκαλον, πρῶτος τούτου μισθὸν ἀξιώσας ἄρτυσθαι. πῶς οὖν οὐ σέ χρῆν παρακαλεῖν ἐπὶ τὴν τούτων σκέψιν καὶ ἐρωτᾶν καὶ ἀνακοινοῦσθαι; οὐκ ἔσθ' ὅπως οὔ. | καὶ νῦν δὴ ἐγὼ
- 25 ἐκεῖνα, ἅπερ τὸ πρῶτον ἡρώτων περὶ τούτων, πάλιν ἐπιθυμῶ ἐξ ἀρχῆς τὰ μὲν ἀναμνησθῆναι παρὰ σοῦ, τὰ δὲ συνδιασκέπασθαι. ἦν δέ, ὡς ἐγῶμαι, τὸ ἐρώτημα τόδε· σοφία καὶ σωφροσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ δικαιοσύνη καὶ ὁσιότης, πότερον ταῦτα, πέντε ὄντα ὀνόματα, ἐπὶ

ἐνὶ πράγματι ἐστίν, ἢ ἐκάστω τῶν ὀνομάτων τούτων 30
 ὑπόκειται τις ἴδιος οὐσία καὶ πρᾶγμα ἔχον ἑαυτοῦ δύ-
 ναμιν ἕκαστον, οὐκ ὄν οἷον τὸ ἕτερον αὐτῶν τὸ ἕτερον ;
 ἔφησθα οὖν σὺ οὐκ ὀνόματα ἐπὶ ἐνὶ εἶναι, ἀλλὰ ἕκα-
 στον ἰδίῳ πράγματι τῶν ὀνομάτων τούτων ἐπιχεισθαι,
 πάντα δὲ ταῦτα μόρια εἶναι ἀρετῆς, οὐχ ὡς τὰ τοῦ 35
 χρυσοῦ μόρια ὁμοῖά ἐστιν ἀλλήλοις καὶ τῷ ὄλῳ, οὐ μό-
 ριά ἐστίν, ἀλλ' ὡς τὰ τοῦ προσώπου μόρια καὶ τῷ
 ὄλῳ, οὐ μόριά ἐστίν, καὶ ἀλλήλοις ἀνόμοια ἰδίαν ἕκα-
 στα δύναμιν ἔχοντα. ταῦτα εἰ μὲν σοι δοκεῖ ἔτι ὥσπερ
 τότε, φάθι, εἰ δὲ ἄλλως πως, τοῦτο διόρισαι, ὡς ἔγωγε 40
 οὐδέν σοι ὑπόλογον τίθεμαι, ἐάν πῃ ἄλλη νῦν φήσης·
 οὐ γὰρ ἂν θαυμάζοιμι, εἰ τότε ἀποπειρώμενός μου ταῦτα
 ἔλεγεσ.

35. Ἄλλ' ἐγὼ σοι, ἔφη, λέγω, ὦ Σώκρατες, ὅτι
 ταῦτα πάντα μόρια μὲν ἐστίν ἀρετῆς, καὶ τὰ μὲν τέτταρα
 αὐτῶν ἐπιεικῶς παραπλήσια ἀλλήλοις ἐστίν, ἢ δὲ ἀν-
 δρεία πάνυ πολὺ διαφέρων πάντων τούτων. ὣδε δὲ γνώ- 5
 σει ὅτι ἐγὼ ἀληθῆ λέγω· εὐρήσεις γὰρ πολλοὺς τῶν ἀν-
 θρώπων ἀδικωτάτους μὲν ὄντας καὶ ἀνοσιωτάτους καὶ
 ἀκολαστοτάτους καὶ ἀμαθεστάτους, ἀνδρειοτάτους δὲ
 διαφερόντως. | Ἔχε δὴ, ἔφη ἐγὼ· ἄξιον γὰρ τοι ἐπισκέ-
 ψασθαι ὃ λέγεις· πότερον τοὺς ἀνδρείους θαρραλέους
 λέγεις ἢ ἄλλο τι ; Καὶ ἴτας γ', ἔφη, ἐφ' ἃ οἱ πολλοὶ 10
 φοβοῦνται ἰέναι. Φέρε δὴ, τὴν ἀρετὴν καλὸν τι φῆς
 εἶναι καὶ ὡς καλοῦ ὄντος αὐτοῦ σὺ διδάσκαλον σαυτὸν
 παρέχεις ; Κάλλιστον μὲν οὖν ἔφη, εἰ μὴ μαίνομαί γε.
 Πότερον οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, τὸ μὲν τι αὐτοῦ αἰσχρόν, τὸ
 δέ τι καλόν, ἢ ὅλον καλόν ; Ὅλον που καλὸν ὡς οἷόν 15
 τε μάλιστα. | Οἴσθα οὖν τίνες εἰς τὰ φρέατα κολυμ-
 βῶσιν θαρραλέως ; Ἐγωγε, ὅτι οἱ κολυμβηταί. Πότερον
 διότι ἐπίστανται ἢ δι' ἄλλο τι ; Ὅτι ἐπίστανται. Τίνες
 δὲ ἀπὸ τῶν ἵππων πολεμεῖν θαρραλέοι εἰσίν ; πότερον

20 οἱ ἵππικοὶ ἢ οἱ ἄφιπποι ; Οἱ ἵππικοί. Τίνες δὲ πέλτας ἔχοντες ; οἱ πελταστικοὶ ἢ οἱ μή ; Οἱ πελταστικοί. καὶ τὰ ἄλλα γε πάντα, εἰ τοῦτο ζητεῖς, ἔφη, οἱ ἐπιστήμονες τῶν μὴ ἐπισταμένων θαρραλεώτεροί εἰσιν, καὶ οὗτοι ἑαυτῶν, ἐπειδὴν μάθωσιν, ἢ πρὶν μαθεῖν. | Ἦδη δὲ 25 τινὰς ἐόρακας, ἔφη, πάντων τούτων ἀνεπιστήμονας ὄντας, θαρροῦντας δὲ πρὸς ἕκαστα τούτων ; Ἔγωγε, ἢ δ' ὅς, καὶ λῖαν γε θαρροῦντας. Οὐκοῦν οἱ θαρραλέοι οὗτοι καὶ ἀνδρεῖοί εἰσιν ; Αἰσχρὸν μεντᾶν, ἔφη, εἴη ἡ ἀνδρεία· ἐπεὶ οὗτοι γε μαινόμενοι εἰσιν. Πῶς οὖν, ἔφη 30 ἐγώ, λέγεις τοὺς ἀνδρεῖους ; οὐχὶ τοὺς θαρραλέους εἶναι ; Καὶ νῦν γ', ἔφη. Οὐκοῦν οὗτοι, ἦν δ' ἐγώ, οἱ οὕτω θαρραλέοι ὄντες οὐκ ἀνδρεῖοι, ἀλλὰ μαινόμενοι φαίνονται ; καὶ ἐκεῖ αὖ οἱ σοφώτατοι οὗτοι καὶ θαρραλεώτατοι εἰσιν, θαρραλεώτατοι δὲ ὄντες ἀνδρεϊότατοι ; καὶ κατὰ τοῦτον 35 τὸν λόγον ἢ σοφία ἂν ἀνδρεία εἴη ; |

Οὐ καλῶς, ἔφη, μνημονεύεις, ὦ Σώκρατες, ἃ ἔλεγόν τε καὶ ἀπεκρινόμην σοι. ἔγωγε ἐρωτηθεὶς ὑπὸ σοῦ, εἰ οἱ ἀνδρεῖοι καὶ θαρραλέοι εἰσιν, ὡμολόγησα· εἰ δὲ καὶ οἱ θαρραλέοι ἀνδρεῖοι, οὐκ ἠρωτήθην· εἰ γὰρ τοῦτ' ἦρου. εἰ- 40 πον ἂν ὅτι οὐ πάντες· τοὺς δὲ ἀνδρεῖους ὡς οὐ θαρραλέοι εἰσιν, τὸ ἐμὸν ὁμολόγημα, οὐδαμοῦ ἐπέδειξας ὡς οὐκ ὀρθῶς ὡμολόγησα. | ἔπειτα τοὺς ἐπισταμένους αὐτοὺς ἑαυτῶν θαρραλεωτέρους ὄντας ἀποφαίνεις καὶ μὴ ἐπισταμένων ἄλλων, καὶ ἐν τούτῳ οἶει τὴν ἀνδρείαν καὶ 45 τὴν σοφίαν ταῦτόν εἶναι. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ μετιῶν καὶ τὴν ἰσχὺν οἰηθείης ἂν εἶναι σοφίαν. πρῶτον μὲν γὰρ εἰ οὕτω μετιῶν ἔροιά με εἰ οἱ ἰσχυροὶ δυνατοί εἰσιν, φαίην ἂν· ἔπειτα, εἰ οἱ ἐπιστάμενοι παλαίειν δυνατώτεροί εἰσιν τῶν μὴ ἐπισταμένων παλαίειν καὶ αὐτοὶ αὐτῶν, 50 ἐπειδὴν μάθωσιν, ἢ πρὶν μαθεῖν, φαίην ἂν· ταῦτα δὲ ἐμοῦ ὁμολογήσαντος ἔξειή ἂν σοι χρωμένῳ τοῖς αὐτοῖς τεκμηρίοις τούτοις, λέγειν ὡς κατὰ τὴν ἐμὴν ὁμολογίαν

ἡ σοφία ἐστὶν ἰσχύς. ἐγὼ δὲ οὐδαμοῦ οὐδ' ἐνταῦθα ὁμολογῶ τοὺς δυνατοὺς ἰσχυροὺς εἶναι, τοὺς μέντοι ἰσχυροὺς δυνατούς. οὐ γὰρ ταῦτόν εἶναι δύναμιν τε καὶ 55 ἰσχύν, ἀλλὰ τὸ μὲν καὶ ἀπὸ ἐπιστήμης γίνεσθαι, τὴν δύναμιν, καὶ ἀπὸ μανίας τε καὶ ἀπὸ θυμοῦ, ἰσχύν δὲ ἀπὸ φύσεως καὶ εὐτροφίας τῶν σωμάτων. οὕτω δὲ κακῆ οὐ ταῦτόν εἶναι θάρσος τε καὶ ἀνδρείαν· ὥστε συμβαίνει τοὺς μὲν ἀνδρείους θαρραλέους εἶναι, μὴ μέντοι 60 τοὺς γε θαρραλέους ἀνδρείους πάντας· θάρσος μὲν γὰρ καὶ ἀπὸ τέχνης γίνεταί ἀνθρώποις καὶ ἀπὸ θυμοῦ τε καὶ ἀπὸ μανίας, ὥσπερ ἡ δύναμις, ἀνδρεία δὲ ἀπὸ φύσεως καὶ εὐτροφίας τῶν ψυχῶν γίνεταί.

35. Λέγεις δέ τινας, ἔφη, ὦ Πρωταγόρα, τῶν ἀνθρώπων εὖ ζῆν, τοὺς δὲ κακῶς; Ἔφη. Ἄρ' οὖν δοκεῖ σοι ἄνθρωπος ἄν εὖ ζῆν, εἰ ἀνιώμενός τε καὶ ὀδυνώμενος ζῶη; Οὐκ ἔφη. Τί δ', εἰ ἠδέως βιοὺς τὸν βίον τελευτήσκειν, οὐκ εὖ ἄν σοι δοκεῖ οὕτως βεβιωκέναι; Ἔμοιγ', 5 ἔφη. Τὸ μὲν ἄρα ἠδέως ζῆν ἀγαθόν, τὸ δ' ἀηδῶς κακόν. Εἴπερ τοῖς καλοῖς γ', ἔφη, ζῶη ἠδόμενος. Τί δή, ὦ Πρωταγόρα; μὴ καὶ σύ, ὥσπερ οἱ πολλοί, ἠδέ' ἅττα καλεῖς κακὰ καὶ ἀνιαρὰ ἀγαθὰ; ἐγὼ γὰρ λέγω, καθ' ὃ ἠδέα ἐστίν, ἄρα κατὰ τοῦτο οὐκ ἀγαθὰ, μὴ εἴ τι ἀπ' 10 αὐτῶν ἀποβήσεται ἄλλο; καὶ αὐθις αὐτὰ ἀνιαρὰ ὡσαύτως οὕτως οὐ καθ' ὅσον ἀνιαρὰ, κακὰ; Οὐκ οἶδα, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἀπλῶς οὕτως, ὡς σὺ ἐρωτᾷς, εἰ ἐμοὶ ἀποκριτέον ἐστίν, ὡς τὰ ἠδέα τε ἀγαθὰ ἐστὶν ἅπαντα καὶ τὰ ἀνιαρὰ κακὰ. ἀλλὰ μοι δοκεῖ οὐ μόνον πρὸς τὴν νῦν 15 ἀπόκρισιν ἐμοὶ ἀσφαλέστερον εἶναι ἀποκρίνασθαι, ἀλλὰ καὶ πρὸς πάντα τὸν ἄλλον βίον τὸν ἐμόν, ὅτι ἔστι μὲν ἅ τῶν ἠδέων οὐκ ἔστιν ἀγαθὰ, ἔστι δ' αὖ καὶ ἅ τῶν ἀνιαρῶν οὐκ ἔστι κακὰ, ἔστι δ' ἅ ἔστιν, καὶ τρίτον ἅ οὐδέτερα, οὔτε κακὰ οὔτ' ἀγαθὰ. | Ἡδέα δὲ καλεῖς, ἦν 20 δ' ἐγώ, οὐ τὰ ἠδονῆς μετέχοντα ἢ ποιῶντα ἠδονήν;

Πάνυ γ', ἔφη. Τοῦτο τοίνυν λέγω, καθ' ὅσον ἡδέα
 ἐστίν, εἰ οὐκ ἀγαθὰ, τὴν ἡδονὴν αὐτὴν ἐρωτῶν, εἰ οὐκ
 ἀγαθόν ἐστιν. Ὡς περ σὺ λέγεις, ἔφη, ἐκάστοτε, ὦ Σώ-
 25 κρατες, σκοπώμεθα αὐτό, καὶ ἐὰν μὲν πρὸς λόγον
 δοκῇ εἶναι τὸ σκέμμα καὶ τὸ αὐτὸ φαίνεται ἡδύ τε καὶ
 ἀγαθόν, συγχωρησόμεθα· εἰ δὲ μή, τότε ἤδη ἀμφισβη-
 τήσομεν. Πότερον οὖν, ἦν δ' ἐγώ, σὺ βούλει ἡγεμο-
 30 νεύειν τῆς σκέψεως, ἢ ἐγὼ ἡγῶμαι; Δίκαιος, ἔφη, σὺ
 ἡγεῖσθαι· σὺ γὰρ καὶ κατάρχεις τοῦ λόγου. | Ἄρ' οὖν,
 ἦν δ' ἐγώ, τῆδέ πη καταφανὲς ἂν ἡμῖν γένοιτο; ὥσπερ
 εἴ τις ἄνθρωπον σκοπῶν ἐκ τοῦ εἴδους ἢ πρὸς ὑγίειαν
 ἢ πρὸς ἄλλο τι τῶν τοῦ σώματος ἔργων, ἰδὼν τὸ πρόσ-
 35 ὡπον καὶ τὰς χεῖρας ἄκρας εἴποι· ἴθι δὴ μοι ἀποκα-
 λύψας καὶ τὰ στήθη καὶ τὸ μέταφρονον ἐπίδειξον, ἵνα
 ἐπισκέψωμαι σαφέστερον· καὶ ἐγὼ τοιοῦτόν τι ποθῶ
 πρὸς τὴν σκέψιν· θεασάμενος ὅτι οὕτως ἔχεις πρὸς τὸ
 ἀγαθόν καὶ τὸ ἡδύ, ὡς φῆς, δέομαι τοιοῦτόν τι εἰπεῖν·
 ἴθι δὴ μοι, ὦ Πρωταγόρα, καὶ τόδε τῆς διανοίας ἀπο-
 40 κάλυψον· πῶς ἔχεις πρὸς ἐπιστήμην; πότερον καὶ τοῦτό
 σοι δοκεῖ ὥσπερ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἄλλως; δο-
 κεῖ δὲ τοῖς πολλοῖς περὶ ἐπιστήμης τοιοῦτόν τι, οὐκ
 ἰσχυρὸν οὐδ' ἡγεμονικὸν οὐδ' ἀρχικὸν εἶναι· οὐδὲ ὡς
 περὶ τοιούτου αὐτοῦ ὄντος διανοοῦνται, ἀλλ' ἐνούσης
 45 πολλάκις ἀνθρώπῳ ἐπιστήμης οὐ τὴν ἐπιστήμην αὐτοῦ
 ἄρχειν, ἀλλ' ἄλλο τι, ποτὲ μὲν θυμόν, ποτὲ δὲ ἡδονήν,
 ποτὲ δὲ λύπην, ἐνίοτε δὲ ἔρωτα, πολλάκις δὲ φόβον, ἀτε-
 50 χνῶς διανοοῦμενοι περὶ τῆς ἐπιστήμης, ὥσπερ περὶ ἀν-
 δραπόδου, περιελκομένης ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων. ἄρ'
 οὖν καὶ σοὶ τοιοῦτόν τι περὶ αὐτῆς δοκεῖ, ἢ καλόν τε
 εἶναι ἢ ἐπιστήμη καὶ οἷον ἄρχειν τοῦ ἀνθρώπου; καὶ ἐὰν
 περ γινώσκῃ τις τὰγαθὰ καὶ τὰ κακὰ, μὴ ἂν κρατηθῆ-
 ναι ὑπὸ μηδενός, ὥστε ἄλλ' ἅττα πράττειν ἢ ἂν ἐπι-
 στήμη κελεύῃ, ἀλλ' ἱκανὴν εἶναι τὴν φρόνησιν βοηθεῖν

τῷ ἀνθρώπῳ; Καὶ δοκεῖ, ἔφη, ὥσπερ σὺ λέγεις, ὃ 55
 Σώκρατες, καὶ ἅμα, εἴπερ τῷ ἄλλῳ, αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ
 ἐμοὶ σοφίαν καὶ ἐπιστήμην μὴ οὐχὶ πάντων κράτιστον
 φάναι εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Καλῶς γε,
 ἔφην ἐγώ, σὺ λέγων καὶ ἀληθῆ. | οἴσθα οὖν ὅτι οἱ πολ-
 λοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐμοὶ τε καὶ σοὶ οὐ πείθονται, ἀλλὰ 60
 πολλοὺς φασὶ γινώσκοντας τὰ βέλτιστα οὐκ ἐθέλειν
 πράττειν, ἐξὸν αὐτοῖς, ἀλλὰ ἄλλα πράττειν· καὶ ὅσους δὴ
 ἐγὼ ἠρόμην ὅ τί ποτε αἰτιὸν ἐστὶ τούτου, ὑπὸ ἡδονῆς φα-
 σιν ἠτιωμένους ἢ λύπης ἢ ὧν νυνδὴ ἐγὼ ἔλεγον
 ὑπὸ τινος τούτων κρατουμένους ταῦτα ποιεῖν τοὺς 65
 ποιοῦντας. Πολλὰ γὰρ οἶμαι, ἔφη, ὃ Σώκρατες, καὶ
 ἄλλα οὐκ ὀρθῶς λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι. Ἴθι δὴ μετ’
 ἐμοῦ ἐπιχείρησον πείθειν τοὺς ἀνθρώπους καὶ διδάσκειν
 ὃ ἐστὶν αὐτοῖς ταῦτο τὸ πάθος, ὃ φασὶν ὑπὸ τῶν ἡδο-
 νῶν ἠτιᾶσθαι, καὶ οὐ πράττειν διὰ ταῦτα τὰ βέλτιστα, 70
 ἐπεὶ γινώσκειν γε αὐτά. ἴσως γὰρ ἂν λεγόντων ἡμῶν
 ὅτι· Οὐκ ὀρθῶς λέγετε, ὃ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ψεύδεσθε,
 ἔρριντ’ ἂν ἡμᾶς· ὦ Πρωταγόρα τε καὶ Σώκρατες, εἰ μὴ
 ἐστὶν τοῦτο τὸ πάθημα ἡδονῆς ἠτιᾶσθαι, ἀλλὰ τί ποτ’
 ἐστίν, καὶ τί ὑμεῖς αὐτό φατε εἶναι; εἴπατον ἡμῖν. Τί 75
 δέ, ὃ Σώκρατες, δεῖ ἡμᾶς σκοπεῖσθαι τὴν τῶν πολλῶν
 δόξαν ἀνθρώπων, οἱ ὃ τι ἂν τύχωσι τοῦτο λέγουσιν;
 Οἶμαι, ἦν δ’ ἐγώ, εἶναι τι ἡμῖν τοῦτο πρὸς τὸ ἐξευρεῖν
 περὶ ἀνδρείας, πρὸς τὰλλα μόρια τὰ τῆς ἀρετῆς πῶς
 ποτ’ ἔχει. εἰ οὖν σοὶ δοκεῖ ἐμμένειν οἷς ἄρτι ἔδοξεν ἡμῖν, 80
 ἐμὲ ἠγήσασθαι, ἢ οἶμαι ἂν ἔγωγε κάλλιστα φανερόν
 γενέσθαι, ἔπον· εἰ δὲ μὴ βούλει, εἴ σοι φίλον, ἐῷ χαίρειν.
 Ἄλλ’, ἔφη, ὀρθῶς λέγεις· καὶ πέραινε ὥσπερ ἠρξω. |

36. Πάλιν τοίνυν, ἔφην ἐγώ, εἰ ἔρριντο ἡμᾶς· Τί
 οὖν φατε τοῦτο εἶναι ὃ ἡμεῖς ἠτιῶ εἶναι τῶν ἡδονῶν ἐλέ-
 γομεν; εἴποίμ’ ἂν ἔγωγε πρὸς αὐτοὺς ὡδί· Ἀκούετε δὴ·
 πειρασόμεθα γὰρ ὑμῖν ἐγώ τε καὶ Πρωταγόρας φρά-

5 σαι. ἄλλο τι γάρ, ὃ ἄνθρωποι, φατέ ὑμῖν τοῦτο γίνεσθαι ἐν τοῖσδε, οἷον πολλάκις ὑπὸ σίτων καὶ ποτῶν καὶ ἀφροδισίων κρατούμενοι ἡδέων ὄντων, γινώσκοντες ὅτι πονηρά ἐστιν, ὅμως αὐτὰ πράττειν; φαίεν ἄν. Οὐκοῦν ἐροίμεθ' ἂν αὐτοὺς ἐγώ τε καὶ σὺ πάλιν. Πο-
 10 νηρά δὲ αὐτὰ πῆ φατε εἶναι; πότερον ὅτι τὴν ἡδονὴν ταύτην ἐν τῷ παραχρῆμα παρέχει καὶ ἡδύ ἐστιν ἕκαστον αὐτῶν, ἢ ὅτι εἰς τὸν ὕστερον χρόνον νόσους τε ποιεῖ καὶ πενίας καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ παρασκευάζει; ἢ κἂν εἴ τι τούτων εἰς τὸ ὕστερον μηδὲν παρασκευάζει; ἢ κἂν εἴ τι τούτων εἰς τὸ ὕστερον μηδὲν παρασκευάζει;
 15 ζει, χαίρειν δὲ μόνον ποιεῖ, ὅμως δ' ἂν κακὰ ἦν, ὅτι μαθόντα χαίρειν ποιεῖ καὶ ὀπρῶν; ἄρ' οἰόμεθ' ἂν αὐτούς, ὃ Πρωταγόρα, ἄλλο τι ἀποκρίνασθαι, ἢ ὅτι οὐ κατὰ τὴν αὐτῆς τῆς ἡδονῆς τῆς παραχρῆμα ἐργασίαν κακὰ ἐστιν, ἀλλὰ διὰ τὰ ὕστερον γινόμενα, νόσους τε
 20 καὶ τἄλλα; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη, ὁ Πρωταγόρας, τοὺς πολλοὺς ἂν ταῦτα ἀποκρίνασθαι. Οὐκοῦν νόσους ποιῶντα ἀνίας ποιεῖ καὶ πενίας ποιῶντα ἀνίας ποιεῖ; ὁμολογοῖεν ἄν, ὡς ἐγῶμαι. συνέφη ὁ Πρωταγόρας. Οὐκοῦν φαίνεται, ὃ ἄνθρωποι, ὑμῖν, ὡς φαμεν ἐγώ
 25 τε καὶ Πρωταγόρας, δι' οὐδὲν ἄλλο ταῦτα κακὰ ὄντα, ἢ διότι εἰς ἀνίας τε ἀποτελευτᾷ καὶ ἄλλων ἡδονῶν ἀποστερεῖ; ὁμολογοῖεν ἄν; συνεδόκει ἡμῖν ἀμφοῖν. | οὐκοῦν πάλιν αὖ αὐτοὺς τὸ ἐναντίον εἰ ἐροίμεθα. Ὡ ἄνθρωποι οἱ λέγοντες αὖ ἀγαθὰ ἀνιαρὰ εἶναι, ἄρα οὐ τὰ
 30 τοιάδε λέγετε, οἷον τὰ τε γυμνάσια καὶ τὰς στρατείας καὶ τὰς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν θεραπείας τὰς διὰ καύσεῶν τε καὶ τομῶν καὶ φαρμακείων καὶ λιμοκτονιῶν γινόμενας, ὅτι ταῦτα ἀγαθὰ μὲν ἐστιν, ἀνιαρὰ δέ; φαίεν ἄν; συνεδόκει. Πότερον οὖν κατὰ τόδε ἀγαθὰ αὐτὰ καλεῖ-
 35 τε, ὅτι ἐν τῷ παραχρῆμα ὀδύνας τὰς ἐσχάτας παρέχει καὶ ἀλγηδόνας, ἢ ὅτι εἰς τὸν ὕστερον χρόνον ὑγίαιά τε ἀπ' αὐτῶν γίνονται καὶ εὐεξίαί τῶν σωμάτων καὶ τῶν

πόλεων σωτηρίαί και ἄλλων ἀρχαί και πλουῦτοι; φαῖεν
 ἄν, ὡς ἐγῶμαι. συνεδόκει. Ταῦτα δὲ ἀγαθὰ ἐστὶ δι'
 ἄλλο τι, ἢ ὅτι εἰς ἡδονὰς ἀποτελευτᾷ και λυπῶν ἀπαλ- 40
 λαγὰς τε και ἀποτροπὰς; ἢ ἔχετε τι ἄλλο τέλος λέγειν,
 εἰς ὃ ἀποβλέψαντες αὐτὰ ἀγαθὰ καλεῖτε, ἀλλ' ἢ ἡδονὰς
 τε και λύπας; οὐκ ἄν φαῖεν, ὡς ἐγῶμαι. Οὐδ' ἐμοὶ δο-
 κεῖ, ἔφη ὁ Πρωταγόρας | Οὐκοῦν τὴν μὲν ἡδονὴν διώ-
 κετε ὡς ἀγαθὸν ὄν, τὴν δὲ λύπην φεύγετε ὡς κακόν; 45
 συνεδόκει. Τοῦτ' ἄρα ἡγεῖσθ' εἶναι κακόν, τὴν λύπην,
 και ἀγαθὸν τὴν ἡδονήν, ἐπεὶ και αὐτὸ τὸ χαίρειν τότε
 λέγετε κακόν εἶναι, ὅταν μείζονων ἡδονῶν ἀποστερηῇ ἢ
 ὅσας αὐτὸ ἔχει, ἢ λύπας μείζους παρασκευάζῃ τῶν ἐν
 αὐτῷ ἡδονῶν· ἐπεὶ εἰ κατ' ἄλλο τι αὐτὸ τὸ χαίρειν κα- 50
 κόν καλεῖτε και εἰς ἄλλο τι τέλος ἀποβλέψαντες, ἔχετε
 ἄν και ἡμῖν εἰπεῖν· ἀλλ' οὐχ ἔξετε. Οὐδ' ἐμοὶ δοκοῦσιν,
 ἔφη ὁ Πρωταγόρας. | Ἄλλο τι οὖν πάλιν και περὶ αὐτοῦ
 τοῦ λυπεῖσθαι ὁ αὐτὸς τρόπος; τότε καλεῖτε αὐτὸ τὸ λυ-
 πεῖσθαι ἀγαθόν, ὅταν ἢ μείζους λύπας τῶν ἐν αὐτῷ οὐ- 55
 σῶν ἀπαλλάττῃ ἢ μείζους ἡδονὰς τῶν λυπῶν παρα-
 σκευάζῃ; ἐπεὶ εἰ πρὸς ἄλλο τι τέλος ἀποβλέπετε, ὅταν
 καλῆτε αὐτὸ τὸ λυπεῖσθαι ἀγαθόν, ἢ πρὸς ὃ ἐγὼ λέγω,
 ἔχετε ἡμῖν εἰπεῖν· ἀλλ' οὐχ ἔξετε. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις,
 ὁ Πρωταγόρας. | Πάλιν τοίνυν, ἔφη ἐγὼ, εἴ με ἀνέροι- 60
 σθε, ὧ ἄνθρωποι, Τίνος οὖν δήποτε ἔνεκα πολλὰ περὶ
 τούτου λέγεις και πολλαχῆ; Συγγιγνώσκετέ μοι, φαίην ἄν
 ἔγωγε. πρῶτον μὲν γὰρ οὐ ῥάδιον ἀποδείξαι, τί ἐστίν
 ποτε τοῦτο, ὃ ὑμεῖς καλεῖτε τῶν ἡδονῶν ἤττω εἶναι·
 ἔπειτα ἐν τούτῳ εἰσὶν πᾶσαι αἱ ἀποδείξεις· ἀλλ' ἔτι και 65
 νῦν ἀναθέσθαι ἔξεστιν, εἴ πῃ ἔχετε ἄλλο τι φάναι εἶναι τὸ
 ἀγαθὸν ἢ τὴν ἡδονήν, ἢ τὸ κακόν ἄλλο τι ἢ τὴν ἀνίαν· ἢ
 ἀρκεῖ ὑμῖν τὸ ἡδέως καταβιῶναι τὸν βίον ἄνευ λυπῶν;
 εἰ δὲ ἀρκεῖ και μὴ ἔχετε μηδὲν ἄλλο φάναι εἶναι ἀγαθὸν
 ἢ κακόν, ὃ μὴ εἰς ταῦτα τελευτᾷ, τὸ μετὰ τοῦτο ἀκούετε. 70

φημί γὰρ ὑμῖν τούτου οὕτως ἔχοντος γελοῖον τὸν λόγον
 γίγνεσθαι, ὅταν λέγητε, ὅτι πολλάκις γινώσκων τὰ
 κακὰ ἄνθρωπος, ὅτι κακὰ ἐστίν, ὅμως πράττει αὐτά,
 ἐξὸν μὴ πράττειν, ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἀγόμενος καὶ ἐκπλητ-
 75 τόμενος, καὶ αὐθις αὖ λέγετε, ὅτι γινώσκων ὁ ἄνθρω-
 πος τὰγαθὰ πράττειν οὐκ ἐθέλει διὰ τὰς παραχρῆμα
 ἡδονάς, ὑπὸ τούτων ἠττώμενος. |

37. Ὡς δὲ ταῦτα γελοῖά ἐστιν, κατάδηλον ἔσται,
 ἐὰν μὴ πολλοῖς ὀνόμασι χρώμεθα ἄρα ἡδεῖ τε καὶ ἀνιαρῶ
 καὶ ἀγαθῶ καὶ κακῶ, ἀλλ' ἐπειδὴ δύο ἐφάνη ταῦτα,
 δυοῖν καὶ ὀνόμασιν προσαγορεύωμεν αὐτά, πρῶτον μὲν
 5 ἀγαθῶ καὶ κακῶ, ἔπειτα αὐθις ἡδεῖ τε καὶ ἀνιαρῶ. θέ-
 μενοι δὴ οὕτω λέγωμεν ὅτι γινώσκων ὁ ἄνθρωπος τὰ
 κακὰ ὅτι κακὰ ἐστίν, ὅμως αὐτὰ ποιεῖ. ἐὰν οὖν τις ἡμᾶς
 ἔρηται, Διὰ τί; ἠττώμενος, φήσομεν. Ὑπὸ τοῦ; ἐκείνος
 ἐρήσεται ἡμᾶς· ἡμῖν δὲ ὑπὸ μὲν ἡδονῆς οὐκέτι ἐξεστίν
 10 εἰπεῖν· ἄλλο γὰρ ὄνομα μετείληφεν ἀντὶ τῆς ἡδονῆς τὸ
 ἀγαθόν· ἐκείνῳ δὴ ἀποκρινώμεθα καὶ λέγωμεν, ὅτι ἠτ-
 τώμενος—Ὑπὸ τίνος; φήσει· Τοῦ ἀγαθοῦ, φήσομεν νῆ
 Δία. ἂν οὖν τύχη ὁ ἐρόμενος ἡμᾶς ὑβριστῆς ὢν, γελάσε-
 ται καὶ ἐρεῖ· Ἡ γελοῖον λέγετε πράγμα, εἰ πράττει τις
 15 κακὰ, γινώσκων ὅτι κακὰ ἐστίν, οὐ δέον αὐτὸν πράττειν,
 ἠττώμενος ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν· ἄρα, φήσει, οὐκ ἀξίων ὄν-
 των νικᾶν ἐν ὑμῖν τῶν ἀγαθῶν τὰ κακὰ, ἢ ἀξίων; φή-
 σομεν δῆλον ὅτι ἀποκρινόμενοι, ὅτι Οὐκ ἀξίων ὄντων· οὐ
 γὰρ ἂν ἐξημάρτανεν ὄν φαμεν ἠττω εἶναι τῶν ἡδονῶν.
 20 Κατὰ τί δέ, φήσει ἴσως, ἀνάξιά ἐστίν τὰγαθὰ τῶν κακῶν
 ἢ τὰ κακὰ τῶν ἀγαθῶν; ἢ κατ' ἄλλο τι ἢ ὅταν τὰ μὲν
 μείζω, τὰ δὲ σμικρότερα ἦ; ἢ πλείω, τὰ δὲ ἐλάττω ἦ;
 οὐχ ἔξομεν εἰπεῖν ἄλλο ἢ τοῦτο. Δῆλον ἄρα, φήσει, ὅτι
 τὸ ἠττώσθαι τοῦτο λέγετε, ἀντὶ ἐλαττόνων ἀγαθῶν μείζω
 25 κακὰ λαμβάνειν. ταῦτα μὲν οὖν οὕτω. | μεταλάβωμεν δὴ
 τὰ ὀνόματα πάλιν τὸ ἡδύ τε καὶ ἀνιαρὸν ἐπὶ τοῖς αὐ-

τοῖς τούτοις, καὶ λέγωμεν ὅτι ἄνθρωπος πράττει, τότε μὲν ἐλέγομεν τὰ κακά, νῦν δὲ λέγωμεν τὰ ἀνιαρά, γινώσκων ὅτι ἀνιαρά ἐστίν, ἠττώμενος ὑπὸ τῶν ἡδέων, δηλον ὅτι ἀναξίων ὄντων νικᾶν. καὶ τίς ἄλλη ἀναξία ἢ-30
 δονῆ πρὸς λύπην ἐστίν, ἀλλ' ἢ ὑπερβολὴ ἀλλήλων καὶ ἔλλειψις; ταῦτα δ' ἐστὶ μείζω τε καὶ σμικρότερα γινόμενα ἀλλήλων καὶ πλείω καὶ ἐλάττω καὶ μᾶλλον καὶ ἥττον. εἰ γὰρ τις λέγοι ὅτι Ἄλλὰ πολὺ διαφέρει, ὦ Σώκρατες, τὸ παραχρηῖμα ἡδὺ τοῦ εἰς τὸν ὕστερον 35
 χρόνον καὶ ἡδέος καὶ λυπηροῦ, Μῶν ἄλλω τῷ φαίην ἂν ἔγωγε, ἢ ἡδονῆ καὶ λύπῃ; οὐ γὰρ ἔσθ' ὅτῳ ἄλλω. | ἀλλ' ὥσπερ ἀγαθὸς ἰστάναι ἄνθρωπος, συνθεὶς τὰ ἡδέα καὶ συνθεὶς τὰ λυπηρά, καὶ τὸ ἐγγὺς καὶ τὸ πόρρω στήσας ἐν τῷ ζυγῷ, εἰπέ πότερα πλείω ἐστίν. ἐὰν μὲν 40
 γὰρ ἡδέα πρὸς ἡδέα ἰστῆς, τὰ μείζω αἰεὶ καὶ πλείω ληπτέα· ἐὰν δὲ λυπηρά πρὸς λυπηρά, τὰ ἐλάττω καὶ σμικρότερα, ἐὰν δὲ ἡδέα πρὸς λυπηρά, ἐὰν μὲν τὰ ἀνιαρά ὑπερβάλληται ὑπὸ τῶν ἡδέων, ἐὰν τε τὰ ἐγγὺς ὑπὸ τῶν πόρρω ἐὰν τε τὰ πόρρω ὑπὸ τῶν ἐγγύς, ταύ-45
 την τὴν προᾶξιν πρακτέον, ἐν ἣ ἂν ταῦτ' ἐνῆ· ἐὰν δὲ τὰ ἡδέα ὑπὸ τῶν ἀνιαρῶν, οὐ πρακτέα· μή πῃ ἄλλη ἔχει, φαίην ἄν, ταῦτα, ὦ ἄνθρωποι; οἶδ' ὅτι οὐκ ἂν ἔχοιεν ἄλλως λέγειν. συνεδόκει καὶ ἐκείνῳ. | Ὅτε δὴ τοῦτο οὕτως ἔχει, τότε μοι ἀποκρίνασθε, φήσω· φαίνεται 50
 ὑμῖν τῇ ὄψει τὰ αὐτὰ μεγέθη ἐγγύθεν μὲν μείζω, πόρρωθεν δὲ ἐλάττω ἢ οὐ; Φήσουσι. Καὶ τὰ παχέα καὶ τὰ πολλὰ ὡσαύτως; καὶ αἶ φωναὶ αἶ ἴσαι ἐγγύθεν μὲν μείζους, πόρρωθεν δὲ σμικρότεροι; φαῖεν ἄν. Εἰ οὖν ἐν τούτῳ ἡμῖν ἦν τὸ εὖ πράττειν, ἐν τῷ τὰ μὲν μεγάλα 55
 μήκη καὶ πράττειν καὶ λαμβάνειν, τὰ δὲ σμικρὰ καὶ φεύγειν καὶ μὴ πράττειν, τίς ἂν ἡμῖν σωτηρία ἐφάνη τοῦ βίου; ἄρα ἡ μετρητικὴ τέχνη ἢ ἡ τοῦ φαινομένου δύναμις; ἢ αὐτὴ μὲν ἡμᾶς ἐπλάνα καὶ ἐποίησεν ἄνω τε καὶ

60 κάτω πολλάκις μεταλαμβάνειν ταῦτά καὶ μεταμέλειν καὶ ἐν ταῖς πράξεσιν καὶ ἐν ταῖς αἰρέσεσιν τῶν μεγάλων τε καὶ μικρῶν, ἡ δὲ μετρητικὴ ἄκυρον μὲν ἂν ἐποίησε τοῦτο τὸ φάντασμα, δηλώσασα δὲ τὸ ἀληθὲς ἡσυχίαν ἂν ἐποίησεν ἔχειν τὴν ψυχὴν μένουσαν ἐπὶ τῷ

65 ἀληθεῖ καὶ ἔσφραξεν ἂν τὸν βίον; ἄρ' ἂν ὁμολογοῖεν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ταῦτα ἡμᾶς τὴν μετρητικὴν σφῆξιν ἂν τέχνην, ἢ ἄλλην; Τὴν μετρητικὴν, ὡμολόγει. Τί δ', εἰ ἐν τῇ τοῦ περιττοῦ καὶ ἀρτίου αἰρέσει ἡμῖν ἦν ἡ σωτηρία τοῦ βίου, ὅποτε τὸ πλεον ὀρθῶς ἔδει ἐλέσθαι καὶ

70 ὅποτε τὸ ἔλαττον, ἢ αὐτὸ πρὸς ἑαυτὸ ἢ τὸ ἕτερον πρὸς τὸ ἕτερον, εἴτ' ἐγγὺς εἴτε πόρρω εἴη, τί ἂν ἔσφραξεν ἡμῖν τὸν βίον; ἄρ' ἂν οὐκ ἐπιστήμη; καὶ ἄρ' ἂν οὐ μετρητικὴ τις, ἐπειδὴ περὶ ὑπερβολῆς τε καὶ ἐνδείας ἐστὶν ἢ

75 ἢ ἀριθμητικὴ; ὁμολογοῖεν ἂν ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι, ἢ οὐ; ἔδοκουν ἂν καὶ τῷ Πρωταγόρῃ ὁμολογεῖν. Εἶεν, ὦ ἄνθρωποι· ἐπειδὴ δὲ ἡδονῆς τε καὶ λύπης ἐν ὀρθῇ τῇ αἰρέσει ἐφάνη ἡμῖν ἡ σωτηρία τοῦ βίου οὕσα, τοῦ τε πλείονος καὶ ἐλάττονος καὶ μείζονος καὶ μικροτέρου

80 καὶ πορρωτέρου καὶ ἐγγυτέρου, ἄρα πρῶτον μὲν οὐ μετρητικὴ φαίνεται, ὑπερβολῆς τε καὶ ἐνδείας οὕσα καὶ ἰσότητος πρὸς ἀλλήλας σκέψις; Ἄλλ' ἀνάγκη. Ἐπεὶ δὲ μετρητικὴ, ἀνάγκη δῆπου τέχνη καὶ ἐπιστήμη. συμφήσουσιν. | Ἦτις μὲν τοίνυν τέχνη καὶ ἐπιστήμη ἐστὶν αὕτη,

85 εἰσαυθις σκεψόμεθα· ὅτι δὲ ἐπιστήμη ἐστὶν, τοσοῦτον ἐξαρκεῖ πρὸς τὴν ἀποδείξιν, ἣν ἐμὲ δεῖ καὶ Πρωταγόραν ἀποδείξαι περὶ ὧν ἤρεσθε ἡμᾶς. ἤρεσθε δέ, εἰ μένησθε, ἡνίκα ἡμεῖς ἀλλήλοις ὡμολογοῦμεν ἐπιστήμης μηδὲν εἶναι κρεῖττον, ἀλλὰ τοῦτο αἰεὶ κρατεῖν, ὅπου ἂν

90 ἐνῆ, καὶ ἡδονῆς καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων· ὑμεῖς δὲ δὴ ἔφατε τὴν ἡδονὴν πολλάκις κρατεῖν καὶ τοῦ εἰδότος ἀνθρώπου, ἐπειδὴ δὲ ὑμῖν οὐχ ὡμολογοῦμεν, μετὰ

τοῦτο ἤρεσθε ἡμᾶς· ὦ Πρωταγόρα τε καὶ Σώκρατες, εἰ μὴ ἔστι τοῦτο τὸ πάθημα ἡδονῆς ἠττάσθαι, ἀλλὰ τί ποτ' ἔστιν καὶ τί ὑμεῖς αὐτό φατε εἶναι; εἶπατε ἡμῖν. εἰ μὲν οὖν τότε εὐθύς ὑμῖν εἶπομεν ὅτι ἀμαθία, κατεγελάτε 100 ἂν ἡμῶν· νῦν δὲ ἂν ἡμῶν καταγελάτε, καὶ ὑμῶν αὐτῶν καταγελάσεσθε. καὶ γὰρ ὑμεῖς ὁμολογήκατε ἐπιστήμης ἐνδεία ἐξαμαρτάνειν περὶ τὴν τῶν ἡδονῶν αἴρεσιν καὶ λυπῶν τοὺς ἐξαμαρτάνοντας—ταῦτα δὲ ἔστιν ἀγαθά τε καὶ κακά—καὶ οὐ μόνον ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ 105 πρόοθεν ἔτι ὁμολογήκατε ὅτι μειρητικῆς· ἡ δὲ ἐξαμαρτανομένη πρᾶξις ἄνευ ἐπιστήμης ἴστε που καὶ αὐτοὶ ὅτι ἀμαθία πράττεται. ὥστε τοῦτ' ἔστιν τὸ ἡδονῆς ἠττω εἶναι, ἀμαθία ἢ μεγίστη· ἧς Πρωταγόρας ὄδε φησὶν ἰατρὸς εἶναι καὶ Προδίκος καὶ Ἴππίας· ὑμεῖς δὲ διὰ τὸ 110 οἴεσθαι ἄλλο τι ἢ ἀμαθίαν εἶναι οὔτε αὐτοὶ οὔτε τοὺς ὑμετέρους παῖδας παρὰ τοὺς τούτων διδασκάλους τούσδε τοὺς σοφιστὰς πέμπετε, ὡς οὐ διδακτοῦ ὄντος, ἀλλὰ κηδόμενοι τοῦ ἀργυρίου καὶ οὐ διδόντες τούτοις κακῶς πράττετε καὶ ἰδία καὶ δημοσία. 115

38. Ταῦτα μὲν τοῖς πολλοῖς ἀποκεκριμένοι ἂν ἦμεν. ὑμᾶς δὲ δὴ μετὰ Πρωταγόρου ἐρωτῶ, ὦ Ἴππία τε καὶ Προδίκε—κοινὸς γὰρ δὴ ἔστω ὑμῖν ὁ λόγος—πότερον δοκῶ ὑμῖν ἀληθῆ λέγειν ἢ ψεύδεσθαι. Ὑπερφυῶς ἐδόκει ἅπασιν ἀληθῆ εἶναι τὰ εἰρημένα. Ὅμολογεῖτε ἄρα, 5 ἦν δ' ἐγώ, τὸ μὲν ἡδὺ ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δὲ ἀνιαρὸν κακόν; τὴν δὲ Προδίκου τοῦδε διαίρεσιν τῶν ὀνομάτων παραιτοῦμαι· εἴτε γὰρ ἡδὺ εἴτε τερπνὸν λέγεις εἴτε χαρτόν, εἴτε ὀπόθεν καὶ ὅπως χαίρεις τὰ τοιαῦτα ὀνομάζων, ὦ βέλτιστε Προδίκε, τοῦτό μοι πρὸς ὃ βούλομαι ἀπόκριναι. 10 Γελάσας οὖν ὁ Προδίκος συνωμολόγησε, καὶ οἱ ἄλλοι. | Τί δὲ δὴ, ὦ ἄνδρες, ἔφην ἐγώ, τὸ τοιόνδε; αἰ ἐπὶ τούτου πράξεις ἅπασαι, ἐπὶ τοῦ ἀλύπως ζῆν καὶ ἡδέως, ἄρ' οὐ καλαὶ καὶ ὠφέλιμοι; καὶ

15 τὸ καλὸν ἔργον ἀγαθὸν τε καὶ ὠφέλιμον; συνεδόκει.
 Εἰ ἄρα, ἔφην ἐγώ, τὸ ἡδὺ ἀγαθὸν ἐστίν, οὐδεὶς οὔτε
 εἰδὼς οὔτε οἰόμενος ἄλλα βελτίω εἶναι, ἢ ἃ ποιεῖ, καὶ
 δυνατά, ἔπειτα ποιεῖ ταῦτα, ἐξὸν τὰ βελτίω· οὐδὲ τὸ
 20 ἥττω εἶναι αὐτοῦ ἄλλο τι τοῦτ' ἐστίν ἢ ἀμαθία, οὐδὲ
 κρείττω ἑαυτοῦ ἄλλο τι ἢ σοφία. συνεδόκει πᾶσιν. Τί
 δὲ δῆ; ἀμαθίαν ἄρα τὸ τοιόνδε λέγετε, τὸ ψευδῆ ἔχειν
 δόξαν καὶ ἐψεῦσθαι περὶ τῶν πραγμάτων τῶν πολλοῦ
 30 ἀξίων; καὶ τοῦτο πᾶσι συνεδόκει. Ἄλλο τι οὖν, ἔφην
 ἐγώ, ἐπὶ γε τὰ κακὰ οὐδεὶς ἐκὼν ἔρχεται οὐδ' ἐπὶ ἃ
 25 οἴεται κακὰ εἶναι, οὐδ' ἔστι τοῦτο, ὡς ἔοικεν, ἐν ἀνθρώ-
 που φύσει, ἐπὶ ἃ οἴεται κακὰ εἶναι ἐθέλειν ἰέναι ἀντὶ
 τῶν ἀγαθῶν, ὅταν τε ἀναγκασθῆ δυοῖν κακοῖν τὸ
 30 ἕτερον αἰρεῖσθαι, οὐδεὶς τὸ μείζον αἰρήσεται ἐξὸν τὸ
 ἔλαττον; ἅπαντα ταῦτα συνεδόκει ἅπασιν ἡμῖν. | Τί
 οὖν; ἔφην ἐγώ, καλεῖτέ τι δέος καὶ φόβον; καὶ ἄρα
 ὅπερ ἐγώ; πρὸς σὲ λέγω, ὦ Πρόδικε, προσδοκίαν τινὰ
 λέγω κακοῦ τοῦτο, εἴτε φόβον εἴτε δέος καλεῖτε. Ἐδό-
 35 κει Πρωταγόρα μὲν καὶ Ἰππία δέος τε καὶ φόβος εἶναι
 τοῦτο, Προδικῶ δὲ δέος, φόβος δ' οὐ. Ἄλλ' οὐδέν,
 35 ἔφην ἐγώ, ὦ Πρόδικε, διαφέρει· ἀλλὰ τότε· εἰ ἀληθῆ
 τὰ ἔμπροσθέν ἐστιν, ἄρα τις ἀνθρώπων ἐθελήσει ἐπὶ
 ταῦτα ἰέναι ἃ δέδοικεν, ἐξὸν ἐπὶ ἃ μή; ἢ ἀδύνατον ἐκ
 τῶν ὁμολογημένων; ἃ γὰρ δέδοικεν, ὁμολόγηται ἡγεῖ-
 40 σθαι κακὰ εἶναι· ἃ δὲ ἡγεῖται κακὰ, οὐδένα οὔτε ἰέναι
 ἐπὶ ταῦτα οὔτε λαμβάνειν ἐκόντα. ἐδόκει καὶ ταῦτα
 πᾶσιν. |

39. Οὕτω δὴ τούτων ὑποκειμένων, ἦν δ' ἐγώ, ὦ
 Πρόδικε τε καὶ Ἰππία, ἀπολογείσθω ἡμῖν Πρωταγόρας
 ὅδε, ἃ τὸ πρῶτον ἀπεκρίνατο, πῶς ὀρθῶς ἔχει, μὴ ἃ
 τὸ πρῶτον παντάπασιν· τότε μὲν γὰρ δὴ πέντε ὄντων μο-
 5 ρίων τῆς ἀρετῆς οὐδὲν ἔφη εἶναι τὸ ἕτερον οἷον τὸ ἕτερον,
 ἰδίαν δὲ αὐτοῦ ἕκαστον ἔχειν δύναμιν· ἀλλ' οὐ ταῦτα λέγω,

ἀλλ' ἂν τὸ ὕστερον εἶπεν. τὸ γὰρ ὕστερον ἔφη τὰ μὲν τέ-
 ταρα ἐπεικῶς παραπλήσια ἀλλήλοις εἶναι, τὸ δὲ ἐν πάνυ
 πολὺ διαφέρειν τῶν ἄλλων, τὴν ἀνδρείαν, γνῶσεσθαι
 δέ μ' ἔφη τεκμηρίῳ τῷδε· εὐρήσεις γάρ, ὦ Σώκρατες, 10
 ἀνθρώπους ἀνοσιωτάτους μὲν ὄντας καὶ ἀδικωτάτους
 καὶ ἀκολαστοτάτους καὶ ἀμαθεσιτάτους, ἀνδρειοτάτους
 δέ· ὃ γινώσκει ὅτι πολὺ διαφέρει ἡ ἀνδρεία τῶν ἄλλων
 μορίων τῆς ἀρετῆς. | καὶ ἐγὼ εὐθύς τότε πάνυ ἐθαύμασα
 τὴν ἀπόκρισιν, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπειδὴ ταῦτα μεθ' ὑμῶν 15
 διεξῆλθον· ἠρόμην δ' οὖν τοῦτον, εἰ τοὺς ἀνδρείους λέ-
 γοι θαρραλέους· ὁ δέ, Καὶ ἴτας γ', ἔφη. μέμνησαι, ἦν δ'
 ἐγώ, ὦ Πρωταγόρα, ταῦτα ἀποκρινόμενος; Ὁμολόγει.
 Ἴθι δὴ, ἔφην ἐγώ, εἰπὲ ἡμῖν, ἐπὶ τί λέγεις ἴτας εἶναι τοὺς
 ἀνδρείους; ἢ ἐφ' ἅπερ οἱ δειλοί; Οὐκ ἔφη. Οὐκοῦν ἐφ' 20
 ἕτερα; Ναί, ἦ δ' ὅς. Πότερον οἱ μὲν δειλοί ἐπὶ τὰ θαρ-
 ραλέα ἔρχονται, οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἐπὶ τὰ δεινά; Λέγεται
 δὴ, ὦ Σώκρατες, οὕτως ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ἀληθῆ,
 ἔφην ἐγώ, λέγεις· ἀλλ' οὐ τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλὰ σὺ ἐπὶ τί
 φῆς ἴτας εἶναι τοὺς ἀνδρείους; ἄρ' ἐπὶ τὰ δεινά, ἡγου- 25
 μένους δεινὰ εἶναι, ἢ ἐπὶ τὰ μῆ; Ἀλλὰ τοῦτό γ', ἔφη, ἐν
 οἷς σὺ ἔλεγες τοῖς λόγοις ἀπεδείχθη ἄριτι ὅτι ἀδύνατον.
 Καὶ τοῦτο, ἔφην ἐγώ, ἀληθὲς λέγεις· ὥστ' εἰ τοῦτο ὀρ-
 θῶς ἀπεδείχθη, ἐπὶ μὲν ἂν δεινὰ ἡγεῖται εἶναι οὐδεὶς
 ἔρχεται, ἐπειδὴ τὸ ἥτιω εἶναι ἑαυτοῦ ἠυρόθη ἀμαθία 30
 οὔσα. ὠμολόγει. Ἀλλὰ μὴν ἐπὶ ἅ γε θαρροῦσιν πάντες
 αὖ ἔρχονται, καὶ δειλοί καὶ ἀνδρεῖοι, καὶ ταύτη γε ἐπὶ
 τὰ αὐτὰ ἔρχονται, οἱ δειλοί τε καὶ οἱ ἀνδρεῖοι. Ἀλλὰ
 μέντοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, πᾶν γε τούναντίον ἐστὶν ἐπὶ ἂν
 οἱ τε δειλοί ἔρχονται καὶ οἱ ἀνδρεῖοι. αὐτίκα εἰς τὸν πό- 35
 λεμον οἱ μὲν ἐθέλουσιν ἰέναι, οἱ δὲ οὐκ ἐθέλουσιν. Πό-
 τερον, ἔφην ἐγώ, καλὸν ὄν ἰέναι ἢ αἰσχρόν; Καλόν,
 ἔφη. Οὐκοῦν εἴπερ καλόν, καὶ ἀγαθὸν ὠμολογήσαμεν
 ἐν τοῖς ἔμπροσθεν· τὰς γὰρ καλὰς πράξεις ἀπάσας ἀγα-

40 θὰς ὠμολογήσαμεν. Ἀληθῆ λέγεις, καὶ αἰεὶ ἔμοιγε δοκεῖ
 οὕτως. Ὅρθῶς γε, ἔφη ἐγώ. ἀλλὰ ποτέρους φῆς εἰς τὸν
 πόλεμον οὐκ ἐθέλεις ἰέναι, καλὸν ὄν καὶ ἀγαθόν; Τοὺς
 45 δειλοὺς, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν ἦν δ' ἐγώ, εἴπερ καλὸν καὶ
 ἀγαθόν, καὶ ἡδύ; Ὁμολόγηται γοῦν, ἔφη. Ἄρ' οὖν γι-
 45 γνώσκοντες οἱ δειλοὶ οὐκ ἐθέλουσιν ἰέναι ἐπὶ τὸ κάλλιόν
 τε καὶ ἄμεινον καὶ ἡδιον; Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐὰν ὁμολο-
 γῶμεν, ἔφη, διαφθεροῦμεν τὰς ἔμπροσθεν ὁμολογίας.
 Τί δ' ὁ ἀνδρεῖος; οὐκ ἐπὶ τὸ κάλλιόν τε καὶ ἄμεινον καὶ
 ἡδιον ἔρχεται; Ἀνάγκη ἔφη, ὁμολογεῖν. Οὐκοῦν ὅλως
 50 οἱ ἀνδρεῖοι οὐκ αἰσχροὺς φόβους φοβοῦνται, ὅταν φο-
 βῶνται, οὐδὲ αἰσchrά θάρρη θαρροῦσιν; Ἀληθῆ, ἔφη.
 Εἰ δὲ μὴ αἰσchrά, ἄρ' οὐ καλά; ὠμολόγει. Εἰ δὲ καλά,
 καὶ ἀγαθά; Ναί. Οὐκοῦν καὶ οἱ δειλοὶ καὶ οἱ θρασεῖς
 καὶ οἱ μαινόμενοι τούναντίον αἰσchrοὺς τε φόβους φο-
 55 βοῦνται καὶ αἰσchrά θάρρη θαρροῦσιν; ὠμολόγει. Θαρ-
 ροῦσιν δὲ τὰ αἰσchrά καὶ κακὰ δι' ἄλλο τι ἢ δι' ἄγνοϊαν
 καὶ ἀμαθίαν; Οὕτως ἔχει, ἔφη. | Τί οὖν; τοῦτο, δι' ὃ
 60 δειλοὶ εἰσιν οἱ δειλοὶ, δειλίαν ἢ ἀνδρείαν καλεῖς; Δειλίαν
 ἔγωγ', ἔφη. Δειλοὶ δὲ οὐ διὰ τὴν τῶν δεινῶν ἀμαθίαν
 60 ἐφάνησαν ὄντες; Πάνυ γ', ἔφη. Διὰ ταύτην ἄρα τὴν
 ἀμαθίαν δειλοὶ εἰσιν; ὠμολόγει. Δι' ὃ δὲ δειλοὶ εἰ-
 σιν, δειλία ὁμολογεῖται παρὰ σοῦ; συνέφη. Οὐκοῦν
 ἢ τῶν δεινῶν καὶ μὴ δεινῶν ἀμαθία δειλία ἂν εἴη;
 Ἐπένευσεν. Ἀλλὰ μήν, ἦν δ' ἐγώ, ἐναντίον ἀνδρεία
 65 δειλία. Ἔφη. Οὐκοῦν ἢ τῶν δεινῶν καὶ μὴ δεινῶν σο-
 φία ἐναντία τῇ τούτων ἀμαθία ἐστίν; Καὶ ἐνταῦθα ἔτι
 ἐπένευσεν. Ἡ δὲ τούτων ἀμαθία δειλία; Πάνυ μόγις
 ἐνταῦθα ἐπένευσεν. Ἡ σοφία ἄρα τῶν δεινῶν καὶ μὴ
 70 δεινῶν ἀνδρεία ἐστίν, ἐναντία οὔσα τῇ τούτων ἀμαθία;
 οὐκέτι ἐνταῦθα οὐτ' ἐπινεῦσαι ἠθέλησεν ἐσίγα τε. καὶ ἐγὼ
 εἶπον· Τί δή, ὦ Πρωταγόρα, οὔτε σὺ φῆς ἂ ἐρωτῶ οὔτε
 ἀπόφης; Αὐτός, ἔφη, πέρανον. Ἐν δ', ἔφη ἐγώ, μό-

νον ἐρόμενος ἔτι σέ, εἴ σοι ὥσπερ τὸ πρῶτον ἔτι δοκοῦ-
σιν εἶναι τινες ἄνθρωποι ἀμαθέστατοι μὲν, ἀνδρειότατοι
δέ. Φιλονικεῖν μοι, ἔφη, δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, τὸ ἐμὲ 75
εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον· χαριοῦμαι οὖν σοι, καὶ λέγω ὅτι
ἐκ τῶν ὠμολογημένων ἀδύνατόν μοι δοκεῖ εἶναι. |

40. Οὗτοι, ἦν δ' ἐγώ, ἄλλου ἔνεκα ἐρωτῶ πάντα
ταῦτα, ἢ σκέψασθαι βουλόμενος, πῶς ποτ' ἔχει τὰ περὶ
τῆς ἀρετῆς καὶ τί ποτ' ἐστὶν αὐτό, ἢ ἀρετή. οἶδα γὰρ
ὅτι τούτου φανεροῦ γενομένου μάλιστα' ἂν κατάδηλον γέ- 5
νοιτο ἐκεῖνο, περὶ οὗ ἐγὼ τε καὶ σὺ μακρὸν λόγον ἐκά-
τερος ἀπετείναμεν, ἐγὼ μὲν λέγων ὡς οὐ διδακτὸν ἀρε-
τή, σὺ δ' ὡς διδακτόν, καὶ μοι δοκεῖ ἡμῶν ἡ ἄρτι ἔξο-
δος τῶν λόγων ὥσπερ ἄνθρωπος κατηγορεῖν τε καὶ
καταγελαῖν, καὶ εἰ φωνὴν λάβοι, εἰπεῖν ἂν ὅτι Ἔτοποι γ'
ἐστέ, ὦ Σώκρατες τε καὶ Πρωταγόρα· σὺ μὲν λέγων 10
ὅτι οὐ διδακτόν ἐστιν ἡ ἀρετή ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, νῦν
σεαυτῷ τάναντία σπεύδεις, ἐπιχειρῶν ἀποδείξαι ὡς
πάντα χρήματά ἐστιν ἐπιστήμη, καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ
σωφροσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία, ᾧ τρόπῳ μάλιστα' ἂν διδα-
κτὸν φανείη ἡ ἀρετή· εἰ μὲν γὰρ ἄλλο τι ἦν ἢ ἐπιστήμη 15
ἡ ἀρετή, ὥσπερ Πρωταγόρας ἐπεχείρει λέγειν, σαφῶς
οὐκ ἂν ἦν διδακτόν· νῦν δὲ εἰ φανήσεται ἐπιστήμη ὅλον,
ὡς σὺ σπεύδεις, ὦ Σώκρατες, θαυμάσιον ἔσται μὴ δι-
δακτὸν ὄν. Πρωταγόρας δ' αὖ διδακτὸν τότε ὑποθέ-
μενος νῦν τούναντίον ἔοικεν σπεύδοντι, ὀλίγου πάντα 20
μᾶλλον φανῆναι αὐτὸ ἢ ἐπιστήμην· καὶ οὕτως ἂν ἦκι-
στα εἶη διδακτόν. | ἐγὼ οὖν, ὦ Πρωταγόρα, πάντα ταῦτα
καθορῶν ἄνω κάτω ταραττόμενα δεινῶς, πᾶσαν προ-
θυμίαν ἔχω καταφανῆ αὐτὰ γένεσθαι, καὶ βουλοίμην
ἂν ταῦτα διεξεληθόντας ἡμᾶς ἐξελθεῖν καὶ ἐπὶ τὴν ἀρε- 25
τὴν ὅτι ἐστίν, καὶ πάλιν ἐπισκέψασθαι περὶ αὐτοῦ,
εἴτε διδακτὸν εἴτε μὴ διδακτόν, μὴ πολλάκις ἡμᾶς ὁ
Ἐπιμηθεὺς ἐκεῖνος καὶ ἐν τῇ σκέψει σφήλην ἔξαπατή-

30 σας, ὡσπερ καὶ ἐν τῇ διανομῇ ἠμέλησεν ἡμῶν, ὡς φησὶ
 ἄλλοι ἦρεσεν οὖν μοι καὶ ἐν τῷ μύθῳ ὁ Προμηθεὺς μάλ-
 λον τοῦ Ἐπιμηθέως· ὃ χρώμενος ἐγὼ καὶ προμηθεύ-
 μενος ὑπὲρ τοῦ βίου τοῦ ἑμαυτοῦ παντὸς πάντα ταῦτα
 πραγματεύομαι, καὶ εἰ σὺ ἐθέλεις, ὅπερ καὶ κατ' ἀρχὰς
 ἔλεγον, μετὰ σοῦ ἂν ἤδιστα ταῦτα συνδιασκοποῖην. |
 35 καὶ ὁ Πρωταγόρας, Ἐγὼ μὲν, ἔφη, ὃ Σώκρατες,
 ἐπαινῶ σου τὴν προθυμίαν καὶ τὴν διέξοδον τῶν λό-
 γων· καὶ γὰρ οὔτε τᾶλλα οἶμαι κακὸς εἶναι ἄνθρωπος,
 φθονερός τε ἤκιστ' ἀνθρώπων, ἐπεὶ καὶ περὶ σοῦ πρὸς
 πολλοὺς δὴ εἶρηκα ὅτι ὢν ἐντυγχάνω πολὺ μάλιστα
 40 ἄγαμαι σέ, τῶν μὲν τηλικούτων καὶ πάννυ· καὶ λέγω γε
 ὅτι οὐκ ἂν θαυμάζοιμι, εἰ τῶν ἐλλογίμων γένοιτο ἄν-
 δρῶν ἐπὶ σοφίᾳ· καὶ περὶ τούτων δὲ εἰσαῦθις, ὅταν
 βούλη, διέξιμεν· νῦν δ' ὥρα ἤδη καὶ ἐπ' ἄλλο τι τρέ-
 πεσθαι. Ἄλλ', ἦν δ' ἐγὼ, οὔτω γρη ποιεῖν, εἴ σοι δο-
 45 κεῖ. καὶ γὰρ ἐμοὶ οἵπερ ἔφην ἰέναι πάλαι ὄρα, ἀλλὰ
 Καλλία τῷ καλῷ χαριζόμενος παρέμεινα.

Ταῦτ' εἰπόντες καὶ ἀκούσαντες ἀπῆμεν.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΟΥ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Τὸ ΕΥΘΗΝΟΤΕΡΟΝ, ἀλλὰ καὶ ΠΟΛΥΤΙΜΟΤΕΡΟΝ

δῶρον τῶν γονέων πρὸς τὰ τέκνα

εἶναι

μία πλήρης σειρά Ἐκθέσεων.

Οἱ μαθηταὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ πρὸκτήσωσι τὸ πολυτίμον καὶ ζηλευτὸν ὄπλον νὰ γράψωσιν ὠραίας ἐκθέσεις ἄς προμηθεύωσιν πάντα τὰ τεύχη τοῦ μοναδικοῦ τούτου ἐν τῇ κόσμῳ βιβλίου.

A'	Τεῦχος	Εὐθυμογραφήματα (Ἐκδ. Β'. ἐπισημειωμένη)	Δραχ.	10
B'	>	Περὶ τὴν πατρίδα > > >	>	10
Γ'	>	Λεύκωμα Σχελικῶν ἑορτῶν (Ἐκδ. Β')	>	10
Δ'-Ε'	>	Διατριβαὶ (Ἐκδ. Β' μετερρυθμισμένη)	>	20
ΣΤ'	>	Διηγήματα (Ἐκδ. Β')	>	10
Z'	>	Εὐθυμογραφήματα	>	10
H'	>	Ἀποφθέγματα (Ἐκδ. Β')	>	10
Θ'	>	Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι	>	10
I'	>	Τὸ βιβλίον	>	10
ΙΑ'	>	Περιγραφαὶ	>	10
ΙΒ'	>	Πόνει, ὄνειρα, στοχασμοί.	>	10
ΙΓ'	>	Χριστούγεννα (Ἐκδ. Β')	>	10
ΙΔ'	>	Ἅγιος Βασίλειος	>	10
ΙΕ'-ΙΗ'	>	Πανηγυρικοὶ (82 ἐν ὄλφ, σελ. 320).	>	40
ΙΘ'-Κ'	>	Πάσχα	>	20
ΚΑ'-ΚΒ'	>	Ἐπιστολαὶ	>	20
ΚΓ'-ΚΔ'	>	Ἐπιτομὴ εὐτυχία ;	>	20
ΚΕ'-ΚΖ'	>	Ἐκδρομαὶ { (Μυκῆναι, Ἄργος, Ναύπλιον, Τί- ρυνε, Ἐπίδαυρος, Δελφοί, Μ. Σπή- λαιον, Καλάβρυτα, Ἄγ. Λαύρα)	>	25
ΚΗ' ΚΘ'	>	Χρυσᾶ Λόγια { ('Η Πελοπόννησος—Τὸ γρῆμα— Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει— 'Ἐπιστῆμη καὶ Ἡθική κ.λ.π. σελ. 240, Ἐκθέσεις 120)	>	20
Λ'-ΛΒ'	>	Χαρακτηρισμοὶ	>	30
ΛΓ'-ΛΔ'	>	Εἰρήνη - Πόλεμος	>	20
ΛΕ'-ΛΣΤ'	>	Ἐθνικοὶ Εὐεργεταὶ (καὶ ἐπιμνημόσυνοι λόγοι)	>	20
ΛΖ'-ΛΘ'	>	Μαθητικοὶ Παλμοὶ (Ἐκθέσεις 140)	>	30
Μ'-ΜΑ'	>	Μεγαλεῖα τῆς φύσεως	>	25
ΜΒ'-ΜΙ'	>	Πραγματεῖαι	>	20

Ἐκδόσεις ἢ σειρὰ δραχ. 400.

Διὰ τὸ ἔξωτερικὸν ἕκαστον Τεῦχ. δραχ. 15.

(ἀπηλλαγμένα ταχυδρομικῶν τελῶν ἀποστολῆς).

Ἄκυροῦται πᾶν προηγούμενον Τιμολόγιον.

Τὰ ὑπάρχοντα τεύχη ἀποστέλλονται παρ' ἡμῶν εἰς πάντα αἰτοῦντα μαθητὴν ἐπὶ προσωπικῇ τοῦ ἀντιτίμου διὰ ταχυδρ. ἐπιταγῆς, ὅπισθεν τῆς ὁποίας ἀναγράφονται τὰ παραγγελόμενα βιβλία. Ἡ παραγγελία ἀνάγκη νὸ περιλαμβάνῃ τρία τοῦλάχιστον βιβλία καὶ ἡ Διεύθυνσις τοῦ μαθητοῦ νὰ εἶναι πλήρης καὶ εὐανάγνωστος. Διὰ δέματος ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἀποστέλλονται βιβλία ἀξίας τοῦλάχιστον 100 δραχ. Τὸ τέλος ἀντικαταβολῆς, δραχ. 5, βαρύνει τὸν ἀγοραστήν.

Συνιστᾶτε τὰ καλὰ βιβλία εἰς πάντας τοὺς μαθητάς.

Ἡ Διεύθυνσις: Κύριον Δ. Γουδῆν

Ἀθῆνας, Ὅδος Σφακιῶν 3.